

Göteborgs Hamn AB
Org nr 556008-2553

Årsredovisning för räkenskapsåret 2017

Styrelsen och verkställande direktören avger följande årsredovisning.

Innehåll	Sida
- förvaltningsberättelse	2
- resultaträkning	7
- balansräkning	8
- förändringar i eget kapital	10
- kassaflödesanalys	11
- noter	12

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Göteborgs Hamn AB har till uppgift att skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav i Göteborg. Detta innebär att Göteborgs Hamn AB ansvarar för att förvalta och utveckla hamnens mark, fastigheter och vattenområden så att dessa används på ett optimalt sätt utifrån ett tillväxt- och lönsamhetsperspektiv. Göteborgs Hamn AB upplåter, via koncessions- och arrendeavtal, en del av sin mark och sina anläggningar för hamnoperation till externa operatörer. Göteborgs Hamn AB utövar tillsyn och trafikledning inom hamnområdet samt svarar för övergripande säkerhetsfrågor i hamnområdet i nära samarbete med berörda myndigheter. Göteborgs Hamn AB samordnar och marknadsför godsnavet Göteborg, vårdar varumärket Göteborgs hamn och verkar för rätta förutsättningar för en långsiktig och hållbar tillväxt av godsnavet. Bolaget är moderföretag i en koncern omfattande tre dotterbolag varav två är vilande. Göteborgs Hamn AB och dotterbolaget Scandianvian Distripoint AB utvecklar logistikmarken nära hamnen och bygger nya lager- och logistikbyggnader. Byggnaderna hyrs sedan ut till transport- och logistikföretag.

Göteborgs Hamn AB har sitt säte i Göteborg.

Styrelsen och den verkställande direktören bedömer att verksamheten är i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår av 3 § i Bolagsordningen.

Flerårsjämförelse

Bolagets ekonomiska utveckling i sammandrag.

		2017	2016	2015	2014	2013
Nettoomsättning	Mkr	751	742	706	660	627
Rörelseresultat (1)	Mkr	248	255	245	193	138
Resultat efter finansiella poster (1)	Mkr	214	218	206	274	404
Balansomslutning (2)	Mkr	3 221	3 016	2 931	2 848	2 678
Medelantal anställda (4)	st	120	114	111	120	126
Soliditet (1,3)	%	49,1	49,4	46,3	45,5	39,0
Avkastning på eget kapital(1)	%	14,0	15,3	15,5	12,6	10,4
Avkastning på totalt kapital (1)	%	8,0	8,6	8,5	7,0	5,6

(1) 2014 inkl utdelning och likvidationsresultat från dotterbolaget Scanport Ltd +126 mkr, 2013 inkl anteciperad utdelning från dotterbolag +299 mkr.

(2) Balansomslutningen 2013 justerad för anteciperad utdelning +299 mkr som vidareutdelades under 2014.

(3) Vid beräkning av soliditeten för 2013 har eget kapital och balansomslutning justerats med anteciperad utdelning -299 mkr.

(4) Företaget tillämpar nytt beräkningssätt för medelantal anställda. Omräkning har genomförts för åren 2015 och 2014. För tidigare år har inte omräkning kunnat göras då beräkningsuppgifter inte finns tillgängliga efter det att företaget bytt systemleverantör.

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1.

Viktiga förhållanden och väsentliga händelser

Ägarförhållanden

Göteborgs Hamn AB är ett helägt dotterföretag till Göteborgs Stadshus AB, org nr 556537-0888 som ägs till 100 % av Göteborgs kommun.

Offentligt ägt bolag och ägarstyrning

Göteborgs Hamn AB påverkas på flera områden av att vara ett offentligt ägt bolag.

Som offentligt ägt bolag finns specifik lagstiftning att följa såsom t.ex. Kommunallagen, Lagen om Offentlig upphandling och Lagen om Offentlighet och Sekretess. Utöver dessa lagstiftningar så har ägaren Göteborgs stad upprättat ett antal policies som omfattar alla stadens bolag och nämnder. Exempel på policies är Inköpspolicy, Försäkringspolicy, Säkerhetspolicy, Representationspolicy och Kommunikationspolicy.

Göteborgs Stads syfte med att bedriva hamnverksamhet beskrivs i bolagsordningen och förtydligas i ägardirektivet. Av ägardirektivet framgår bl a följande;

"Göteborgs Hamn AB ska utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien och därigenom skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg. Göteborgs Hamn AB ska ha en ledande roll i utvecklingen av Göteborgsregionen som ett nationellt logistiskt centrum.

Bolaget ska förverkliga stadens ambitioner med hamn- och logistikverksamheten genom att tillhandahålla infrastruktur, svara för nationell och internationell marknadsföring samt strategisk samverkan och samarbete.

Hamnens roll som ledande export- och importhamn ska stärkas och förutsättningar skapas för att även inta en ledande position som omlastningshamn för Östersjöregionen. Bolaget ska i nära samverkan med staden, regionala organ och statliga myndigheter verka för en infrastruktur som ger god tillgänglighet till hamnområdet. Bolaget ska prioritera medverkan i utbyggnaden av järnvägens infrastruktur och logistiklösningar.

Bolaget ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå de lokala miljömålen och minimera negativ miljöpåverkan."

Volymutveckling i godsnavet Göteborgs hamn

Hamnens totala godshantering i ton uppgår till 40,8 miljoner ton och är i motsvarande nivå som 2016 (+/-0% 2016). Containervolymer minskar för femte året i rad och för 2017 minskade antalet containervolymer med 19% jämfört med 2016. Samtidigt ökar bilvolymer och Göteborg är nu Skandinavien största bilhamn. Den intra-europeiska rorotrafiken går uppåt och ökar för tredje året i rad tack vare utökat linjenät och högre frekvens. Energihamnen har fortsatt rekordhöga volymer. Antal anlöp under 2017 var 6200 st, med en sammanlagd bruttovikt uppgående till 148 miljoner ton, vilket är motsvarande nivå som 2016.

Resultatutveckling i Göteborgs Hamn AB

Rörelsens intäkter för året uppgår till 772 mkr (758 mkr). Göteborgs Hamn ABs intäkter består huvudsakligen av fartygshamnsavgifter, koncessionsavgifter, varuhamnsavgifter samt hyror och arrenden. Rörelsens kostnader uppgår till -523 mkr (-503 mkr) och de väsentligaste kostnaderna är drift och underhåll av hamninfrastrukturen, personalkostnader och avskrivningar. Resultat efter finansiella poster för Göteborgs Hamn AB uppgår till 214 mkr (218 mkr).

Investeringar

Totalt uppgår årets investeringsutgifter till 349 mkr att jämföra med 228 mkr föregående år. Väsentliga investeringar 2017 är den pågående etableringen av den nya kombiterminalen i Göteborgs Hamn, då befintlig kombiterminal vid Gullbergsvass flyttar ut till ytterhamnarna på Hisingen. Terminalen ger en direkt koppling mellan fartyg och tåg och nu kan ännu mer gods flytta direkt från kajkant till tåg. Bygandet av det nygamla kryssningsläget på Amerikaterminalen fortgår och första anlöpet kommer våren 2018. Betongreparationer och underhåll av befintliga anläggningar samt kajer byggda på 50-60-talet pågår enligt plan. Arbetet med en ny terminal i ytterhamnarna på Hisingen i Arendal har påbörjats. Terminalen kommer att byggas av muddermassor från två underhållsmuddringar i hamnområdet och beräknas stå klar om åtta-tio år.

Andra väsentliga händelser

Många omvärldsfaktorer har påverkat företaget under året. Redarnas fartyg inom container segmentet har blivit allt större och deras djupgående har nu blivit en begränsande faktor, då farledsdjupet inte tillåter fullt lastade fartyg. Redarnas satsning på fler och större fartyg i kombination med en svagare växande marknad har gjort att många rederier hamnat i allvarliga lönsamhetsproblem.

En av hamnens terminaler, Containerterminalen, har under året fortsatt haft stora störningar i flöden främst hänförlig till konsekvenserna av den fackliga konflikt som rått i hamnen under 2016 och 2017. Andelen direktlinjer har minskat under året och ersatts av feedertrafik. Volymnedgångens påverkan på intäkterna motverkas av att större delen av koncessionsavtalet med kund är baserat på fast pris medan fartygshamnsavgiften påverkas negativt.

Under året har Göteborgs Hamn AB förvärvat samt fusionerat bolaget Göteborg Arendal 764:725 AB med organisationsnummer 559090-1780. Det förvärvade bolaget innehöll en fastighet belägen inom hamnens område.

Göteborgs Hamn AB har erhållit ett statligt bidrag uppgående till 90 mkr från Trafikverket med anledning av etablering av den nya kombiterminalen i ytterhamnen och flytten av terminalen vid Gullbergsvass. Etablering sker i två faser varav den första delen etableras under senare delen av 2017 och den andra delen enligt överenskommelsen etableras år 2019. Bidraget kommer att redovisas som en reducering av investeringskostnaden när åtagandet är uppfyllt. Fram till dess hanteras det som en förutbetalad intäkt.

Göteborgs Hamn AB ansvarar för att regelbundet ta upp ler- och slam från sjöbotten i hamnområdet så att sjökortsdjupet behålls, så kallad underhållsmuddring. Efter den senaste underhållsmuddringen som genomfördes 2014 har ett stort antal skadade pålar upptäckts i flera hamndelar. Göteborgs Hamn AB håller entreprenören fullt ut ansvarig och har ansökt om stämning och yrkat på ersättning för de uppkomna skadorna. Under året har bolaget kostnadsfört nedlagda reparationskostnader samt gjort avsättning för återstående kostnader. *mb*

Under 2014/2015 byggdes en ny tjockoljeledning till kajplats 551 i Energihamnen med syfte att ge ökad kapacitet och redundans samt avlastning av kajplats 510/511. Anläggningen togs i drift under 2015 och då var projektet försenat och avsevärt fördyrat. Göteborgs Hamn AB har bestridit huvuddelen av de merkostnader som entreprenören kräver att få i ersättning. Entreprenören har stämt Göteborgs Hamn AB för de merkostnader som projektet inneburit.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Inga väsentliga händelser har ägt rum efter räkenskapsårets utgång.

Förväntad framtida utveckling och väsentliga riskfaktorer

Göteborgs Hamn AB verkar på en internationellt konkurrensutsatt marknad. Den svenska industrin efterfrågar fler destinationer och ökad frekvens för att kunna rättfärdiga sina svenska investeringar. Hamnens uppgift är att göra de nödvändiga investeringar som krävs för att bibehålla rollen som ett attraktivt godsnav i den internationella konkurrensen.

Göteborgs Hamn AB har tillsammans med Trafikverket gjort en åtgärdsvalsstudie som visar på en stor nationalekonomisk nytta i att fördjupa farlederna för att därigenom möjliggöra anlop för de allt större containerfartygen. För att förverkliga detta måste nu en finansieringsmodell mellan hamn och stat förhandlas fram.

På energimarknaden har utvecklingen varit positiv. Raffinaderiernas marknadsförutsättningar för lagring har varit goda. Utsikterna för 2018 bedöms som goda.

Göteborgs Hamn AB har stort fokus på att utveckla logistikmarken nära hamnen och bygga nya lager- och logistikbyggnader. Byggnaderna hyrs sedan ut till logistikföretag. Det blir allt viktigare för en hamn att kunna erbjuda logistiktjänster i hamnområdet för snabb omlastning av import- och exportgods.

Miljölagstiftningen och förväntningarna på att hamnen ska agera proaktivt och kraftfullt ökar. Bolaget planerar miljöinvesteringar i större utsträckning än tidigare i samband med vidareutveckling av hamnen. Bolaget är dessutom drivande i arbetet med införandet och hanteringen av alternativa bränslen, exempelvis flytande naturgas (LNG), talloljor och metanol.

Under 2018 kommer en ny mudderdeponi att tas i bruk för att säkerställa möjligheten att genomföra underhållsmuddring till sjökortsdjup.

Göteborgs Hamn AB arbetar strukturerat med riskhantering och området intern styrning och kontroll utvecklas kontinuerligt. De företagsövergripande riskerna analyseras och värderas. I riskanalysen och den interna kontrollplanen som styrelsen fastställer framgår vilka riskreducerande åtgärder som ska genomföras. Löpande under året sker en uppföljning av den interna kontrollplanen integrerat med affärsplanen.

Konjunkturutvecklingen har en direkt påverkan på transportflödena och därmed utvecklingen av hanterade volymer i hamnen.

Anläggningarnas status och antaganden om avskrivningstider är ytterligare en riskfaktor. Kontinuerliga besiktningar genomförs för att säkerställa god underhållsplanering.

För att utveckla hamnen och skapa tillväxt är samarbetet med terminaloperatörerna av största betydelse. I koncessionsavtalen regleras samarbetet inom områdena miljö, säkerhet, järnväg och teknik genom så kallade Consulting Boards.

Risker för större katastrofer hanteras genom att riskanalyser genomförs. Kontinuitetsplan finns för hantering av råolja i Torshamnen och även för hantering i Skarvikshamnen.

Användning av finansiella instrument

Finansiella risker såsom ränterisk och valutarisk hanteras utifrån Göteborgs Stads finanspolicy och innebär att nettoexponering i räntebärande tillgångar och skulder är begränsade genom avtal om räntederivat och valutasäkring. Bolagets ägare Göteborgs Stad har övertagit rollen att finansiera stadens alla bolag vilket innebär att när extern finansiering löper ut så ersätts det med koncernintern.

Övriga upplysningar om finansiella instrument lämnas i not 1 Redovisningsprinciper samt not 12 Finansiella instrument.

Hållbarhetsrapport

I enlighet med ÄRL 6 kap 11§ har Göteborgs Hamn AB valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisor samtidigt som årsredovisningen. Hållbarhetsrapporten finns tillgänglig på bolagets hemsida www.goteborgshamn.se/dokument

Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken

Verksamhetens påverkan på den yttre miljön

Göteborgs Hamn AB arbetar aktivt och långsiktigt för att minimera verksamhetens miljöpåverkan och för att bidra till hållbara transporter. Bolagets stora utmaning framöver är att nå våra tillväxtambitioner med så liten miljöpåverkan som möjligt.

Hamnens miljöarbete baseras på Göteborgs Stads miljöprogram och detta utgör grunden till bolagets interna miljöplan. De övergripande målen är att minska klimatpåverkan, att minska den lokala miljöpåverkan, och att minska resursanvändningen.

En stor del av verksamhetens miljöpåverkan utgörs av fartygens utsläpp till luft, och för att hjälpa kunderna att minska sin miljöpåverkan arbetar bolaget med en rad olika verktyg, däribland rabatt på hamntaxan till miljöklassade fartyg och extra rabatt till de som använder sig av LNG (flytande naturgas) som bränsle. Göteborgs Hamn AB samarbetar också med hamnens terminaloperatörer i miljöfrågor och är även aktiva internationellt.

Tillstånd

Tillstånd att bedriva verksamhet i Skandia-, Älvsborgs- och Arendalshamnen erhöles 2010. Tillståndet har därefter delats upp mellan de fyra bolagen APM Terminals Gothenburg AB, Gothenburg Ro/Ro Terminal AB, Logent Ports & Terminals AB och Göteborgs Hamn AB. 2013 erhöles de slutliga villkoren för buller. Enligt de upprättade koncessionsavtalen mellan Göteborgs Hamn AB och terminalerna klargöres att operatörerna har fullt ansvar för efterlevnad enligt tillämpliga lagar och villkor. I dessa avtal åläggs även terminalerna att säkerställa att verksamheterna bedrivs med strävan att främja en hållbar utveckling med höga miljöambitioner.

Tillstånd för att bedriva verksamhet i Energihamnen erhöles 2011. Tillståndet medger verksamhet i Torshamnen, Skandiahamnen och i Skarviks- och Ryahamnarna. Tillståndet anger inga volymbegränsningar. Tillstånd för kompletterande ändring i befintligt tillstånd för etablering för LNG-hantering i Skarvik erhöles 2014.

Tillstånd för att bedriva verksamhet i Frihamnen erhöles 2009. Tillståndet omfattar färje- och kryssningsfartyg, marinfartyg och uppläggning av högst 300 fartyg per år. Konventionell lastning och lossning av lastfartyg eller ro/ro-fartyg får normalt inte ske. Undantagsvis får lastning och lossning ske av specialtransporter.

Tillstånd att transitlagra åtta miljoner ton råolja per år i berggrum 3 i Syrhåla erhöles 2008, och Scandinavian Tank Storage AB bedriver lagringsverksamheten inom ramen för detta tillstånd. Tillstånd för råoljelagring i berggrum 1 i Syrhåla erhöles 2013.

Tillstånd för att bedriva verksamhet vid vissa mindre kajer inom innerhamnområdet (Stigbergskajen, Stenpiren, Marieholm, Eriksberg, Lindholmen, Skeppsbrokajen samt Packhuskajen) erhöles 2011.

2013 erhöles dispens från det generella förbudet mot dumpning att tippa muddermassor i ett allmänt vattenområde SSV Vinga, och 2015 fastslogs slutligen villkoren i dispensen.

2015 gavs slutligt tillstånd att utföra sluttäckning av deponin i södra bassängen i Torsviken, med syfte att skapa ett vadehav.

Bolaget har tillstånd från 2009 att lägga upp förorenade muddermassor i Lundbyhamnen.

Tillstånd erhöles 2015 för utbyggnad av hamnområdet vid Arendal vilket inkluderar uppläggning av muddermassor, vattenverksamhet, samt tillstånd för hamnverksamhet.

Dispens enligt artskyddsförordningen för att genomföra detaljplan för industri-och logistikverksamhet på Halvorsäng meddelades 2015.

Miljöcertifiering

Hela bolagets verksamhet är certifierad enligt ISO 14001.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	1 048 001 161
Årets vinst	36 284 140
kronor	1 084 285 301

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att

i ny räkning överförs	1 084 285 301
kronor	1 084 285 301

Styrelsens yttrande över den föreslagna vinstutdelningen

Enligt årsredovisningen framgår att koncernbidrag, underförutsättning av årsstämman godkännande, har lämnats till Göteborgs Stadshus AB, org nr 556537-0888 med 155 200 tkr.

Ovillkorat aktieägartillskott har mottagits av Göteborgs Hamn AB från moderföretaget Göteborgs Stadshus AB, org nr 556537-0888 om 48 300 tkr

Styrelsens uppfattning är att det föreslagna koncernbidraget ej hindrar bolaget från att fullgöra sina förpliktelser på kort och lång sikt, ej heller att fullgöra erforderliga investeringar. Det föreslagna koncernbidraget kan därmed försvaras med hänsyn till vad som anförs i ABL 17 kap 3 § 2-3 st. (försiktighetsregeln). *mk*

Resultaträkning	Not	2017	2016
Nettoomsättning	3	751 444	742 349
Aktiverat arbete för egen räkning		5 970	3 483
Övriga rörelseintäkter	3	14 496	11 758
		<u>771 910</u>	<u>757 590</u>
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	5, 6	-274 454	-262 688
Personalkostnader	7	-112 330	-107 285
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-136 668	-133 023
		<u>-523 452</u>	<u>-502 996</u>
Summa rörelsens kostnader			
		-523 452	-502 996
Rörelseresultat		248 458	254 594
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	394	262
Räntekostnader och liknande resultatposter	9	-34 427	-36 729
		<u>-34 033</u>	<u>-36 467</u>
Summa resultat från finansiella poster			
		-34 033	-36 467
Resultat efter finansiella poster		214 425	218 127
Bokslutsdispositioner	10	-165 149	-172 472
Skatt på årets resultat	11	-12 992	-10 805
		<u>36 284</u>	<u>34 850</u>
Årets vinst		36 284	34 850

Balansräkning	Not	2017-12-31	2016-12-31
Tillgångar	12		
Anläggningstillgångar			
<u>Immateriella anläggningstillgångar</u>			
Balanserade utgifter för dataprogram	13	-	105
Hyresrätter och liknande rättigheter	14	22 596	23 718
Pågående nyanläggningar immateriella	15	-	1 138
		<u>22 596</u>	<u>24 961</u>
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Byggnader och mark	16	708 763	739 352
Markanläggningar	17	1 316 105	1 345 085
Maskiner och andra tekniska anläggningar	18	34	42
Inventarier, verktyg och installationer	19	394 853	380 648
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	20	466 720	214 147
		<u>2 886 475</u>	<u>2 679 274</u>
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Andelar i koncernföretag	22	109 460	109 460
Uppskjutna skattefordringar	21	50 318	61 656
		<u>159 778</u>	<u>171 116</u>
Summa anläggningstillgångar		<u>3 068 849</u>	<u>2 875 351</u>
Omsättningstillgångar			
<u>Varulager m m</u>			
Material och reservdelar		305	339
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar		57 946	66 081
Fordringar hos koncernföretag		820	768
Aktuella skattefordringar		12 031	10 478
Övriga kortfristiga fordringar		37 618	34 320
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	23	40 168	25 957
		<u>148 583</u>	<u>137 604</u>
<u>Kassa och bank</u>	24	3 707	2 946
Summa omsättningstillgångar		<u>152 595</u>	<u>140 889</u>
Summa tillgångar		<u>3 221 444</u>	<u>3 016 240</u> <i>MA</i>

Balansräkning	Not	2017-12-31	2016-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<u>Bundet eget kapital</u>			
Aktiekapital		224 000	224 000
Reservfond		48 944	48 944
		<u>272 944</u>	<u>272 944</u>
<u>Fritt eget kapital</u>			
Balanserad vinst eller förlust		1 048 001	964 851
Årets vinst		36 284	34 850
		<u>1 084 285</u>	<u>999 701</u>
Summa eget kapital		<u>1 357 229</u>	<u>1 272 645</u>
Obeskattade reserver	25	288 620	279 357
Avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	4, 26	391 635	398 254
Övriga avsättningar	27	35 161	45 891
Summa avsättningar		<u>426 796</u>	<u>444 145</u>
Långfristiga skulder	28		
Skulder till kreditinstitut		50 000	75 000
Skulder till Göteborgs Stad		50 000	150 000
Skulder till koncernföretag		831	831
Summa långfristiga skulder		<u>100 831</u>	<u>225 831</u>
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		25 000	25 000
Skulder till Göteborgs Stad	28	660 207	522 423
Leverantörsskulder		93 201	89 732
Skulder till koncernföretag		114 398	76 070
Aktuella skatteskulder		-	2 139
Övriga skulder		1 916	1 921
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	153 246	76 977
Summa kortfristiga skulder		<u>1 047 968</u>	<u>794 262</u>
Summa eget kapital och skulder		<u>3 221 444</u>	<u>3 016 240</u> <i>mk</i>

Förändringar i eget kapital

	<u>Not</u>	<u>Aktie- kapital</u>	<u>Reserv- fond</u>	<u>Övrigt fritt eget kapital</u>	<u>Summa eget kapital</u>
Eget kapital 2016-01-01		224 000	48 944	873 151	1 146 095
Årets resultat				34 850	34 850
Erhållet aktieägartillskott, ovillkorat				91 700	91 700
Eget kapital 2016-12-31		224 000	48 944	999 701	1 272 645
Eget kapital 2017-01-01		224 000	48 944	999 701	1 272 645
Årets resultat				36 284	36 284
Erhållet aktieägartillskott, ovillkorat				48 300	48 300
Eget kapital 2017-12-31	30	224 000	48 944	1 084 285	1 357 229

Aktiekapitalet består av 2 240 000 aktier med kvotvärde 100 kronor. *mk*

Kassaflödesanalys	Not	2017	2016
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat före finansiella poster		248 459	254 594
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, mm	31	139 382	133 743
Erhållen ränta		394	262
Erlagd ränta		-34 187	-36 300
Betald inkomstskatt		-1 852	-211
		<u>352 196</u>	<u>352 088</u>
Ökning/minskning varulager		34	86
Ökning/minskning av fordringar		-10 978	2 842
Ökning/minskning leverantörsskulder		53 022	-13 988
Övriga rörelsekapitalförändringar		-	5 689
		<u>394 274</u>	<u>346 717</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-	-1 138
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-329 882	-223 603
Investeringar i materiella anläggningstillgångar genom fusion		-13 349	-
Sålda materiella anläggningstillgångar		7 500	-
		<u>-335 731</u>	<u>-224 741</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten			
Finansieringsverksamheten			
Utbetalt koncernbidrag		-162 266	-135 600
Erhållet aktieägartillskott		91 700	33 600
Minskning/ökning av kortfristiga finansiella skulder		137 784	106 915
Minskning/ökning av långfristiga finansiella skulder		-125 000	-125 000
		<u>-57 782</u>	<u>-120 085</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten			
Årets kassaflöde		761	1 891
Likvida medel vid årets början		2 946	1 055
Likvida medel vid årets slut	24	<u>3 707</u>	<u>2 946</u>

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Företagets årsredovisning har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Års- och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Moderföretag i den koncernen där Göteborgs Hamn AB är dotterföretag till är det av Göteborgs Stad helägda bolaget Göteborgs Stadshus AB, org.nr. 556537-0888, med säte i Göteborg i vilket koncernredovisning upprättas.

Ingen koncernredovisning har upprättats av Göteborgs Hamn AB med stöd av Årsredovisningslagen 7 kap. 2§ punkt 1.

Intäktsredovisning

Göteborgs Hamn ABs intäkter består huvudsakligen av fartygshamnsavgifter, varuhamnsavgifter, koncessionsavgifter samt hyror och arrenden.

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av den ersättning som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för mervärdesskatt, rabatter, returer och liknande avdrag.

Utdelning och ränteintäkter

Utdelningsintäkter redovisas när ägarens rätt att erhålla betalning har fastställts.

Ränteintäkter redovisas fördelat över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla framtida in- och utbetalningar under räntebindingstiden blir lika med det redovisade värdet av fordran.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Lämnade respektive erhållna koncernbidrag redovisas som bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Erhållna aktieägartillskott redovisas direkt mot eget kapital.

Inkomstskatter

Skattekostnaden utgörs av summan av aktuell skatt och uppskjuten skatt.

Aktuell skatt

Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader samt för intäkter och kostnader som är skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Aktuell skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt redovisas på temporära skillnader mellan det redovisade värdet på tillgångar och skulder i de finansiella rapporterna och det skattemässiga värdet som används vid beräkning av skattepliktigt resultat. Uppskjuten skatt redovisas enligt den skattemässiga balansräkningsmetoden. Uppskjutna skatteskulder redovisas för i princip alla skattepliktiga temporära skillnader, och uppskjutna skattefordringar redovisas i princip för alla avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott. Obeskattade reserver redovisas inklusive uppskjuten skatteskuld.

Det redovisade värdet på uppskjutna skattefordringar omprövas varje balansdag och reduceras till den del det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga resultat kommer att finnas tillgängliga för att utnyttjas, helt eller delvis, mot den uppskjutna skattefordran.

Värderingen av uppskjuten skatt baseras på hur företaget, per balansdagen, förväntar sig att återvinna det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller reglera det redovisade värdet för motsvarande skuld. Uppskjuten skatt beräknas baserat på de skattesatser och skatteregler som har beslutats före balansdagen.

Aktuell och uppskjuten skatt för perioden

Aktuell och uppskjuten skatt redovisas som en kostnad eller intäkt i resultaträkningen, utom när skatten är hänförlig till transaktioner som redovisats direkt mot eget kapital. I sådana fall ska även skatten redovisas direkt mot eget kapital.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp, som efter bedömning beräknas bli betalt. *ma*

Utländska valutor

Företagets redovisningsvaluta är svenska kronor (SEK).

Omräkning av poster i utländsk valuta

Vid varje balansdag räknas monetära poster i utländsk valuta om till balansdagens kurs. Icke-monetära poster, som värderas till historiskt anskaffningsvärde i en utländsk valuta, räknas inte om. Valutakursdifferenser redovisas i rörelseresultatet eller som finansiell post utifrån den underliggande affärshändelsen, i den period de uppstår, med undantag för transaktioner som utgör säkring och som uppfyller villkoren för säkringsredovisning av kassaflöden eller av nettoinvesteringar.

Immateriella tillgångar

Anskaffning genom separat förvärv

Förvärvade immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde.

Anskaffning genom intern upparbetning

Företaget tillämpar aktiveringsmodellen vilket innebär att arbetet med att ta fram en internt upparbetad immateriell anläggningstillgång delas upp i en forskningsfas och en utvecklingsfas. Samtliga utgifter som härrör från företagets forskningsfas redovisas som kostnad när de uppkommer. Samtliga utgifter för utveckling av den immateriella anläggningstillgången redovisas som en tillgång om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- det är tekniskt möjligt att färdigställa den immateriella anläggningstillgången så att den kan användas eller säljas,
- företaget avsikt är att färdigställa den immateriella anläggningstillgången och att använda eller sälja den,
- det finns förutsättningar för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången,
- det är sannolikt att den immateriella anläggningstillgången kommer att generera framtida ekonomiska fördelar,
- det finns erforderliga och adekvata tekniska, ekonomiska och andra resurser för att fullfölja utvecklingen och för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången, och de utgifter som är hänförliga till den immateriella anläggningstillgången under dess utveckling kan beräknas tillförlitligt.

Efter första redovisningstillfället redovisas internt upparbetade immateriella anläggningstillgångar till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Avskrivning påbörjas när tillgången kan användas. Aktiverade utgifter för de immateriella anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över en bedömd nyttjandeperiod om max 20 år.

Immateriella tillgångar består av bl.a. två st bergrum. Dessa skrivs av på 20 år från och med att bergrummen tas i bruk. För närvarande används enbart det ena bergrummet. Båda bergrummen kommer att kunna nyttjas för uppläggning av förorenade muddermassor i framtiden och kommer att skrivas av under den period som bergrummen kan nyttjas för det ändamålet.

Borttagande från balansräkningen

En immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Den vinst eller förlust som uppkommer när en immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Detta redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Anskaffningsvärdet består av inköpspriset och utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet för att bringa den på plats och i skick att användas. Tillkommande utgifter inkluderas endast i tillgången eller redovisas som en separat tillgång, när det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med posten kommer att tillfalla företaget och att anskaffningsvärdet för densamma kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla övriga kostnader för reparationer och underhåll samt tillkommande utgifter redovisas i resultaträkningen i den period då de uppkommer.

Då skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter bedöms vara väsentlig, delas tillgången upp på dessa komponenter.

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar kostnadsförs så att tillgångens anskaffningsvärde, eventuellt minskat med beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut, skrivs av linjärt över dess bedömda nyttjandeperiod. Om en tillgång har delats upp på olika komponenter skrivs respektive komponent av separat över dess nyttjandeperiod. Avskrivning påbörjas när den materiella anläggningstillgången kan tas i bruk. Materiella anläggningstillgångars nyttjandeperioder uppskattas till: *PM*

Byggnader och dess komponenter	20-35 år
Markanläggningar (inkl kajakanläggningar och dess komponenter)	10-70 år
Drifts-/Byggnadsinventarier	5-20 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5-7år
Motorfordon	5 år
Båtar och flytande redskap	17 år
Kontorsinventarier	5 år

Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns indikationer på att förväntad förbrukning har förändrats väsentligt jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Då företaget ändrar bedömning av nyttjandeperioder, omprövas även tillgångens eventuella restvärde. Effekten av dessa ändringar redovisas framåttriktat.

Borttagande från balansräkningen

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring, eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången eller komponenten. Den vinst eller förlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Den realisationsvinst eller realisationsförlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Redovisning av bidrag till infrastrukturella investeringar

Göteborgs Hamn AB tecknar ibland avtal om att delfinansiera investeringar som gynnar utvecklingen av hamnens verksamhet, men den uppkomna tillgången ägs och förvaltas av den som gör investeringen. Den tillgång som bidraget avser att finansiera kontrolleras därmed inte av Göteborgs Hamn AB, varför den inte uppfyller kriterierna för tillgång som ska redovisas i balansräkningen. Bidraget kostnadsförs i resultaträkningen i den period som avtal tecknas och åtagandet uppstår.

Statliga stöd och erhållna bidrag

Statliga stöd som hänförs till förväntade kostnader redovisas som förutbetalda intäkter. Stödet intäktsförs i den period då de kostnader uppkommer som det statliga stödet avser att kompensera. Statliga stöd för anskaffning av materiella anläggningstillgångar reducerar tillgångens redovisade värde.

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar

Vid varje balansdag analyserar företaget de redovisade värdena för materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknas återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader är det pris som företaget beräknar kunna erhålla vid en försäljning mellan kunniga, av varandra oberoende parter, och som har ett intresse av att transaktionen genomförs, med avdrag för sådana kostnader som är direkt hänförliga till försäljningen. Vid beräkning av nyttjandevärde diskonteras uppskattat framtida kassaflöde till nuvärde med en diskonteringsränta före skatt som återspeglar aktuell marknadsbedömning av pengars tidsvärde och de risker som förknippas med tillgången. För att beräkna de framtida kassaflödena har företaget använt budget och prognoser för de kommande fem åren.

Om återvinningsvärdet för en tillgång (eller kassagenererande enhet) fastställs till ett lägre värde än det redovisade värdet, skrivs det redovisade värdet på tillgången (eller den kassagenererande enheten) ned till återvinningsvärdet. En nedskrivning redovisas direkt i resultaträkningen.

Vid varje balansdag gör företaget en bedömning om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen delvis eller helt. Då en nedskrivning återförs, ökar tillgångens (den kassagenererande enhetens) redovisade värde. Det redovisade värdet efter återföring av nedskrivning får inte överskrida det redovisade värde som skulle fastställts om ingen nedskrivning gjorts av tillgången (den kassagenererande enheten) under tidigare år. En återföring av en nedskrivning redovisas direkt i resultaträkningen.

Leasingavtal

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal enligt vilket de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal. Samtliga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing.

Leasetagare

Leasingavgifter vid operationella leasingavtal kostnadsförs linjärt över leasingperioden, såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre *ML*

återspeglar användarens ekonomiska nytta över tiden.

Leasegivare

Leasingintäkter vid operationella leasingavtal intäktsförs linjärt över leasingperioden, såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre återspeglar hur de ekonomiska fördelar som hänförs till objektet minskar över tiden.

Finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas i enlighet med reglerna i K3 kapitel 11, vilket innebär att värdering sker utifrån anskaffningsvärde.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företaget blir part till instrumentets avtalsenliga villkor. En finansiell tillgång bokas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången upphör, regleras eller när företaget förlorar kontrollen över den. En finansiell skuld, eller del av finansiell skuld, bokas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgörs eller på annat sätt upphör.

Vid det första redovisningstillfället värderas omsättningstillgångar och kortfristiga skulder till anskaffningsvärde. Långfristiga fordringar samt långfristiga skulder värderas vid det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Låneutgifter periodiseras som en del i lånets räntekostnad enligt effektivräntemetoden (se nedan).

Vid värdering efter det första redovisningstillfället värderas omsättningstillgångar enligt lägsta värdets princip, dvs. det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Kortfristiga skulder värderas till nominellt belopp.

Långfristiga fordringar och långfristiga skulder värderas efter det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde.

Med upplupet anskaffningsvärde avses det belopp till vilket tillgången eller skulden initialt redovisades med avdrag för amorteringar, tillägg eller avdrag för ackumulerad periodisering enligt effektivräntemetoden av den initiala skillnaden mellan erhållet/betalat belopp och belopp att betala/erhålla på förfallodagen samt med avdrag för nedskrivningar.

Effektivräntan är den ränta som vid en diskontering av samtliga framtida förväntade kassaflöden över den förväntade löptiden resulterar i det initialt redovisade värdet för den finansiella tillgången eller den finansiella skulden.

Derivatinstrument

Företaget ingår derivattransaktioner med syfte att hantera valuta- och ränterisker. Derivatinstrument redovisas enligt lägsta värdets princip. Värdeförändringar i den säkrade transaktionen ska motverkas av säkringsinstrumentet. Derivatinstrument med negativt värde värderas till det belopp som för företaget är mest förmånligt om förpliktelsen regleras eller överläts på balansdagen. Skulden redovisas på raden "Övriga kortfristiga skulder".

Valutaterminkontrakt skyddar koncernen mot förändringar i valutakurser genom att fastställa den kurs till vilken en tillgång eller skuld i utländsk valuta kommer att realiseras. En ökning eller minskning av det belopp som krävs för att reglera tillgången eller skulden kompenseras av motsvarande värdeförändring av terminkontraktet. Dessa vinster och förluster kvittas därför och redovisas inte i de finansiella rapporterna.

Avtal avseende ränteswap skyddar koncernen mot ränteändringar. Ränteskillnader som erhålls eller erläggs på grund av dessa redovisas såsom kostnadsränta.

Resultateffekter från derivat redovisas i samma period som de underliggande avtalen löper ut. Derivatinstrumenten redovisas inte i balansräkningen.

Företaget tillämpar säkringsredovisning i syfte att minska fluktuationer i resultatet som en följd av säkring av ränte- och valutarisker. Omvärdering sker ej av den säkrade posten om det finns en motsatt värdeförändring på säkringsinstrumentet.

För säkring av fordran eller skuld i utländsk valuta används valutaterminer. Den säkrade posten värderas till terminskurs. I de fall där skillnaden mellan terminskurs och avistakurs är väsentlig värderas fordran eller skulden till avistakurs och terminspremien periodiseras över terminkontraktets löptid.

Företaget innehar ränteswappar för att säkra kassaflöden hänförligt till lån som löper med rörlig ränta. Vid kassaflödessäkring redovisas erlagd respektive erhållen ränta på säkringsinstrumentet i samma period som räntan på säkrade posten redovisas.

Varulager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Anskaffningsvärdet beräknas genom tillämpning av först-in-först-ut-metoden (FIFU). Nettoförsäljningsvärde är försäljningsvärdet efter avdrag för beräknade kostnader som direkt kan hänföras till försäljningstransaktionen.

I anskaffningsvärdet ingår utgifter för inköp och andra utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

Avsättningar

Avsättningar redovisas när företaget har en befintlig förpliktelse (legal eller informell) som en följd av en inträffad händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

En avsättning omprövas varje balansdag och justeras så att den återspeglar den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen, med hänsyn tagen till risker och osäkerheter förknippade med förpliktelsen. När en avsättning beräknas genom att uppskatta de utbetalningar som förväntas krävas för att reglera förpliktelsen, motsvarar det redovisade värdet nuvärdet av dessa utbetalningar.

Där en del av eller hela det belopp som krävs för att reglera en avsättning förväntas bli ersatt av en tredje part, ska gottgörelsen särredovisas som en tillgång i balansräkningen när det är så gott som säkert att den kommer att erhållas om företaget reglerar förpliktelsen och beloppet kan beräknas tillförlitligt.

Förlustkontrakt

En avsättning för förlustkontrakt redovisas då de oundvikliga utgifterna för att uppfylla kontraktet överstiger de förväntade ekonomiska fördelarna.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, bonus, betald semester, betald sjukfrånvaro m m samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Företaget har både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner. Pensionsplanerna redovisas enligt förenklingsreglerna i K3 kap 28 punkt 18-22. Det finns inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

Avgiftsbestämda planer

För avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat oberoende juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Företagets resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas vilket normalt sammanfaller med tidpunkten för när premier erläggs.

Förmånsbestämda planer

Göteborgs Hamn AB har förmånsbestämda pensionsplaner hos PRI och KPA som finansieras i egen regi. Pensionsskulden redovisas som skuld utifrån erhållen beräkning från PRI och KPA.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificerar företaget, förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats och har en kortare löptid än tre månader från anskaffningstidpunkten.

Obeskattade reserver

Obeskattade reserver redovisas med bruttobelopp i balansräkningen, inklusive den uppskjutna skatteskuld som är hänförlig till reserverna.

Bokslutsdispositioner

Förändringar av obeskattade reserver redovisas som bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Koncernbidrag redovisas som bokslutsdispositioner.

Aktier och andelar i dotterföretag

Aktier och andelar i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår köpeskillingen som erlagts för aktierna samt förvärvskostnader. Utdelning från dotterföretag redovisas som intäkt.

Likvida medel

Likvida medel inkluderar kassamedel och disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt andra kortfristiga likvida placeringar som lätt kan omvandlas till kontanter och är föremål för en obetydlig risk för värdefluktuationer. För att klassificeras som likvida medel får löptiden inte överskrida tre månader från tidpunkten för förvärvet. *ML*

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet

Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) i förhållande till balansomslutningen.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella poster (justerat för jämförelsestörande poster) i förhållande till genomsnittligt eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt).

Avkastning på totalt kapital

Resultat före avdrag för räntekostnader (justerat för jämförelsestörande poster) i förhållande till balansomslutningen.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Nedan redogörs för de viktigaste antagandena om framtiden, och andra viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar per balansdagen, som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästa räkenskapsår.

- Nyttjandeperioder materiella anläggningstillgångar
- Nedskrivningsprövning av anläggningstillgångar
- Aktivering eller kostnadsföring av underhållsprojekt, det vill säga värdehöjande förbättring eller ej
- Antaganden avseende ränta och livslängd vid beräkning av pensionsskulder
- Osäkra fordringar resp skulder pga tvister

Not 3 Intäkternas fördelning

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Nettoomsättningen fördelar sig på verksamhetsgrenar enligt följande:		
Koncession	276 987	268 273
Fartygshamn	211 110	220 019
Varuhamn	105 018	103 750
Hyror och arrenden	98 772	91 013
Övrig försäljning	59 558	59 294
Summa	<u>751 445</u>	<u>742 349</u>
I övriga rörelseintäkter ingår intäkter från:		
Erhållna skadestånd	321	2 758
Försäkringsersättning	1 825	7 621
Pensionsutfästelser	-	1 264
Övrigt	12 350	115
Summa	<u>14 496</u>	<u>11 758</u>

Not 4 Transaktioner med närstående

		<u>2017</u>	<u>2016</u>
Inköp och försäljning mellan koncernföretag			
Nedan anges andelen av årets inköp och försäljning avseende koncernföretag.			
Inköp	(%)	8,6	6,9
Försäljning	(%)	0,6	0,5

Transaktioner mellan företaget och dess närstående har skett på marknadsmässiga grunder.

Några transaktioner med ledande befattningshavare eller nyckelpersoner utöver lön och ersättningar (se not 7) har inte förekommit. *M*

Not 5 Ersättning till revisorerna

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<u>Ernst & Young AB</u>		
Revisionsuppdraget	208	262
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	46	-
Skatterådgivning	-	32
Övriga tjänster	95	164
Summa	<u>349</u>	<u>458</u>
 <u>Göteborgs Stad Lekmannarevisorer</u>		
Revisionsuppdraget	237	225
Summa	<u>237</u>	<u>225</u>

Med revisionsuppdrag avses revisorernas ersättning för den lagstadgade revisionen. Arbetet innefattar granskningen av årsredovisningen och bokföringen, styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt arvode för revisionsrådgivning som lämnas i samband med revisionsuppdraget.

Not 6 Operationella leasingavtal

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Företaget är leasetagare genom operationella leasingavtal avseende IT tjänster och utrustning, bilar, samt mindre kontorsutrustning. Summan av årets kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal uppgår till 10 300 tkr (15 548 tkr).		
Framtida minimileaseavgifter, som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:		
Förfaller till betalning inom ett år	8 139	8 535
Förfaller till betalning senare än ett men inom 5 år	22 745	27 286
Förfaller till betalning senare än fem år	1 680	-
	<u>32 564</u>	<u>35 821</u> <i>ML</i>

Not 7 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Medelantalet anställda		
Kvinnor	42	39
Män	78	75
Totalt	<u>120</u>	<u>114</u>
Löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader		
Löner och ersättningar till styrelsen och verkställande direktören	2 359	2 264
Löner och ersättningar till övriga anställda	69 414	63 860
	<u>71 773</u>	<u>66 124</u>
Sociala avgifter enligt lag och avtal	22 364	20 973
Pensionskostnader för styrelsen och verkställande direktören	855	735
Pensionskostnader för övriga anställda	12 403	14 149
Totalt	<u>107 395</u>	<u>101 981</u>

I pensionskostnaden för 2016 ingår en premieåterbetalning på 2,9 mkr från FORA avseende år 2004.

Utöver i ovanstående tabell redovisade kostnader ingår i bolagets totala personalkostnader, kostnader för utbildning, hälsovård, rekrytering samt diverse personalkostnader med:

4 936 5 307

Pensioner

Företagets kostnad för avgiftsbestämda pensionsplaner uppgår till:

4 263 3 762

Mellan företaget och verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. Vid uppsägning från företagets sida erhålls ett avgångsvederlag som uppgår till 24 månadslöner. Vid 60 års ålder eller äldre utgår istället pension. Vid 60-62 års ålder utgår pension med 65 % av månadslönen inkl pensionsförmåner och vid 62-65 års ålder utgår pension med 75 % av månadslönen inkl pensionsförmåner. Avgångsvederlaget avräknas ej mot andra inkomster. Vid uppsägning från verkställande direktörens sida utgår inget avgångsvederlag.

Mellan företaget och andra ledande befattningshavare gäller en ömsesidig uppsägningstid om tre månader förutom för en befattningshavare som har sex månaders uppsägningstid från företagets sida och tre månaders uppsägningstid vid egen uppsägning. Vid uppsägning från företagets sida finns ingen rätt till avgångsvederlag. Vid uppsägning från ledande befattningshavarens sida utgår inget avgångsvederlag.

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

Antal styrelseledamöter på balansdagen

Kvinnor	4	4
Män	5	5
	—	—
Totalt	<u>9</u>	<u>9</u>

Antal verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare

Kvinnor	3	4
Män	4	4
	—	—
Totalt	<u>7</u>	<u>8</u> <i>mk</i>

Not 8 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ränteintäkter	67	262
Ränteintäkter koncernföretag	327	-
Summa	<u>394</u>	<u>262</u>

Not 9 Räntekostnader och liknande resultatposter

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Räntekostnader	-24 386	-23 170
Räntekostnader koncernföretag	-9 689	-13 267
Övriga räntekostnader och liknande resultatposter	-352	-292
Summa	<u>-34 427</u>	<u>-36 729</u>

Not 10 Bokslutsdispositioner

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Lämnat koncernbidrag	-155 886	-162 266
Förändringar av överavskrivningar	-9 263	-10 230
Direktavskrivningar	-	24
Summa	<u>-165 149</u>	<u>-172 472</u>

Not 11 Skatt på årets resultat

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Aktuell skatt	-1 655	-2 349
Uppskjuten skatt	-11 337	-8 456
Skatt på årets resultat	<u>-12 992</u>	<u>-10 805</u>
Redovisat resultat före skatt	49 276	45 655
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22%)	-10 841	-10 044
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	2	-474
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	-513	32
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	-1 660	-413
Justeringspost uppskjuten skatt	20	94
Redovisad skattekostnad	<u>-12 992</u>	<u>-10 805</u>

Aktuell skatt som redovisas direkt mot eget kapital uppgår till 0 Tkr. *ml*

Not 12 Finansiella instrument

Valutarisk

Med valutarisk avses risken att verkligt värde eller framtida kassaflöden fluktuerar till följd av ändrade valutakurser. De finansiella anvisningarna anger att all valutarisk i samband med finansiering i utländsk valuta skall säkras, med undantag av betalningsflöden understigande 100 tkr. Betalningsflöden valutasäkras med hjälp av valutaterminer. Valutaoption (köp) får förvärvas för att täcka underliggande valutarisk i beslutad investering.

Företagets utflöden består huvudsakligen av svenska kronor samtidigt som företagets inflöden huvudsakligen består av svenska kronor. Företaget är därmed i begränsad omfattning påverkad av förändringar i valutakurser.

Företagets policy är att löpande säkra 100 % av prognostiserade kassaflöden i utländsk valuta som överstiger 100 tkr. Enligt företagets finanspolicy ska transaktionsexponeringen reduceras genom att använda derivatinstrument. Företaget använder huvudsakligen terminskontrakt, men har enligt finanspolicy även möjlighet att använda valutaoptioner. Per balansdagen hade Göteborgs Hamn AB inga valutaterminer.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken att verkligt värde eller framtida kassaflöden fluktuerar till följd av ändrade marknadsräntor. Företaget är huvudsakligen exponerad för ränterisk genom dess lånefinansiering. Lånen löper med delvis fast men också rörlig ränta, vilket innebär att företagets framtida finansiella kostnader påverkas vid ändrade marknadsräntor. Företaget påverkas också av ändrade marknadsräntor som en följd av de derivatinstrument som innehas för att säkra transaktionsexponeringen (se ovan).

Företagets samtliga ränteswappar som innebär att rörlig ränta swappas till fast ränta är identifierade som kassaflödessäkringar, innebärande säkring av företagets kassaflöde hänförligt till lån som löper med rörlig ränta. Ränteswappar innebärande att fast ränta swappas till rörlig ränta är identifierade som verkligt värdesäkringar, innebärande säkring av ränterisken i lån som löper med fast ränta.

Företaget har ingen långfristig överskottslikviditet. Eventuell kortfristig överskottslikviditet placeras enbart i kortfristig inlåning i Göteborgs Stad kortfristiga penningmarknadsinstrument. Göteborgs Hamn AB:s finansiella anvisningar reglerar att kortfristigt överskott av likvida medel skall placeras hos koncernbanken.

Säkringsredovisning

De sammanlagda värdet av derivaten på balansdagen uppgick till 91 006 tkr (181 811 tkr). Det nominella värdet uppgick till 100 000 tkr (200 000 tkr). Skillnaden mellan nominellt och verkligt värde på balansdagen uppgick till -8 994 tkr (-18 189 tkr). På balansdagen fanns inga derivatinstrument redovisade i balansräkningen. Verkligt värde på derivaten har beräknats med de kostnader och intäkter som hade orsakats om kontrakten stängts på balansdagen.

Not 13 Balanserade utgifter för dataprogram

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	3 151	3 151
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 151	3 151
Ingående avskrivningar	-3 046	-2 416
Årets avskrivningar	-105	-630
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 151	-3 046
Utgående restvärde enligt plan	0	105

m

Not 14 Hyresrätter och liknande rättigheter

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärden	27 486	27 486
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	27 486	27 486
Ingående avskrivningar	-3 768	-2 646
Årets avskrivningar	-1 122	-1 122
Utgående ackumulerade avskrivningar	-4 890	-3 768
Utgående restvärde enligt plan	<u>22 596</u>	<u>23 718</u>

Hyresrätterna består av två bergrum i Syrhåla som utgör en framtida resurs för uppläggning av förorenade muddermassor och delvis aktiverade utgifter avseende tomträtter. Det ena bergrummet utnyttjas för lagring av råolja och togs i bruk under 2011 och skrivs av under 20 år. Båda bergrummen kommer kunna utnyttjas för uppläggning av förorenade muddermassor i framtiden och kvarstående bokfört värde kommer att skrivas av under den period som bergrummen kan utnyttjas för detta ändamål. Tomträtterna skrivs av på en 5 års period.

Not 15 Pågående nyanläggningar immateriella

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående nedlagda kostnader	1 138	-
Under året nedlagda kostnader	-	1 138
Omklassificeringar	-1 138	-
Utgående nedlagda kostnader	<u>0</u>	<u>1 138</u>

Not 16 Byggnader och mark

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärden	1 208 280	1 185 175
Inköp	589	23 105
Genom fusion	13 349	-
Försäljningar och utrangeringar	-7 500	-
Omklassificeringar	-150	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	<u>1 214 568</u>	<u>1 208 280</u>
Ingående avskrivningar	-454 160	-418 152
Årets avskrivningar	-36 877	-36 008
Utgående ackumulerade avskrivningar	<u>-491 037</u>	<u>-454 160</u>
Ingående nedskrivningar	-14 768	-14 768
Utgående ackumulerade nedskrivningar	<u>-14 768</u>	<u>-14 768</u>
Utgående restvärde enligt plan	<u>708 763</u>	<u>739 352</u>
Bokfört värde byggnader i Sverige	303 977	326 916 <i>ML</i>

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Bokfört värde mark i Sverige	404 786	412 436
Bokfört värde byggnader och mark	708 763	739 352

Not 17 Markanläggningar

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärden	1 911 068	1 804 228
Årets förändringar		
-Inköp	22 969	106 840
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 934 037	1 911 068
Ingående avskrivningar	-565 982	-514 530
Årets förändringar		
-Avskrivningar	-51 950	-51 452
Utgående ackumulerade avskrivningar	-617 932	-565 982
Utgående restvärde enligt plan	<u>1 316 105</u>	<u>1 345 086</u>

Not 18 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärden	619	619
Årets förändringar		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	619	619
Ingående avskrivningar	-577	-562
Årets förändringar		
-Avskrivningar	-8	-15
Utgående ackumulerade avskrivningar	-585	-577
Utgående restvärde enligt plan	<u>34</u>	<u>42</u>

Not 19 Inventarier, verktyg och installationer

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärden	911 221	862 874
Årets förändringar		
-Inköp	60 809	48 347
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	972 030	911 221
Ingående avskrivningar	-530 573	-486 777 <i>ml</i>

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Årets förändringar		
-Avskrivningar	-46 605	-43 796
Utgående ackumulerade avskrivningar	-577 178	-530 573
Utgående restvärde enligt plan	<u>394 852</u>	<u>380 648</u>

Not 20 Pågående nyanläggningar materiella

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående nedlagda kostnader	214 146	165 458
Omklassificeringar	-96 430	-178 292
Under året nedlagda kostnader	349 004	226 980
Utgående nedlagda kostnader	<u>466 720</u>	<u>214 146</u>

Not 21 Uppskjuten skatt

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Skillnaden mellan å ena sidan den inkomstskatt som har redovisats i resultaträkningen samt å andra sidan den inkomstskatt som belöper sig på verksamheten utgörs av		
Skillnad planmässiga och skattemässiga avskrivningar	42 368	51 547
Avsättningar	7 631	9 662
Övrigt	319	447
	<u>50 318</u>	<u>61 656</u>

Uppskjutna skattefordringar värderas högst till det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattemässiga resultat.

Not 22 Andelar i koncernföretag

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärde	109 460	109 460
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	109 460	109 460
Utgående restvärde enligt plan	<u>109 460</u>	<u>109 460</u>

Företagets namn

Göteborgs Stuveri AB
Scandinavian Distripoint AB
Arendal Holding AB

Org nr

556284-3614
556206-1645
556711-0365

Säte

Göteborg
Göteborg
Göteborg *AM*

<u>Moderbolaget</u>	Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Antal aktier	Bokfört värde 17-12-31	Bokfört värde 16-12-31
Göteborgs Stuveri AB	100	100	1 000	831	831
Scandinavian Distripoint AB	100	100	10 000	108 629	108 629
Arendal Holding AB (indirekt ägt)	100	100	1 000		
Summa				<u>109 460</u>	<u>109 460</u>

2017-02-10 förvärvades bolaget Göteborg Arendal 764:725 av Rhode Fastighets AB. Per 2017-09-11 har Göteborg Arendal 764:725 fusionerats med moderbolaget. I moderbolagets resultaträkning för 2017 ingår 29 tkr i nettoomsättningen och -104 tkr i rörelseresultatet, som hänför sig till Göteborg Arendal 764:725 AB:s resultaträkning för tiden före fusionen. Koncernmässiga värdet på tillgångar och skulder som övertogs av moderbolaget var, vid tidpunkten för fusionen, enligt följande:

Anläggningstillgångar	13 349
Omsättningstillgångar	28
Skulder	-86
Eget kapital	<u>104</u>
Netto	<u>13 395</u>

Not 23 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Förutbetald kostnad fastigheter	270	540
Övriga förutbetalda kostnader	1 733	5 491
Upplupna intäkter fastigheter	6 070	4 548
Upplupen kostnad pensionsstiftelse	479	1 977
Övriga upplupna intäkter	31 616	13 401
	<u>40 168</u>	<u>25 957</u>

Not 24 Likvida medel

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Kassamedel	3 707	2 946
Likvida medel i kassaflödesanalysen	<u>3 707</u>	<u>2 946</u>

Not 25 Obeskattade reserver

	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Ackumulerad skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	288 620	279 357
Summa	<u>288 620</u>	<u>279 357</u> <i>MM</i>

Not 26 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Avsättningar enligt tryggandelagen		
ITP2 i egen regi	318 848	322 929
Avsättningar utanför tryggandelagens regelverk	<u>72 787</u>	<u>75 325</u>
Summa	<u>391 635</u>	<u>398 254</u>

Not 27 Övriga avsättningar

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Avsättningar för miljöförbättrande åtgärder Torsviken		
Avsättning vid periodens ingång	82	82
Avsättning vid periodens utgång	<u>82</u>	<u>82</u>
Avsättning för återställningskostnader Mudderupplag		
Avsättning vid periodens ingång	37 193	41 140
Periodens avsättningar	-	3 091
Justeringar till följd av förändringar i nuvärdet	739	584
Ianspråktaget under perioden	-17 219	-7 622
Periodens återföringar av outnyttjade belopp	<u>-583</u>	<u>-</u>
	<u>20 130</u>	<u>37 193</u>
Avsättningar för framtida utfästelser, gottgöres via stiftelse		
Avsättning vid periodens ingång	1 972	-
Periodens avsättningar	-	1 972
Ianspråktaget under perioden	<u>-1 498</u>	<u>-</u>
	<u>474</u>	<u>1 972</u>
Avsättningar för försäkringstekniska åtaganden		
Avsättning vid periodens ingång	6 644	-
Periodens avsättningar	8 000	6 644
Ianspråktaget under perioden	<u>-169</u>	<u>-</u>
	<u>14 475</u>	<u>6 644</u>
Summa övriga avsättningar	<u>35 161</u>	<u>45 891</u>

Miljöförbättrande åtgärder Torsviken förväntas utbetalas under 2018.

Arbetet med återställning av mudderupplag Torsviken planeras att slutföras under 2021.

Täckning av mudderupplag Lundbyhamnen slutfördes under 2017.

Avgångspensioner kommer att utbetalas under 2018.

Försäkringstekniska åtgärder avser bolagets bedömning av kostnader relaterade till aktuella skadeärenden. *ML*

Not 28 Upplåning

	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Förfallotider		
<u>Den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen</u>		
Skulder till Göteborgs Stad	-	-
Skulder till koncernföretag	831	831
Summa	<u>831</u>	<u>831</u>

Företagets utnyttjade checkräkningskredit uppgår till 560 876 tkr (422 423 tkr) och ingår i posten kortfristiga skulder till Göteborgs Stad. Limit avseende checkräkningskredit uppgår till 900 000 tkr (450 000 tkr).

Not 29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Upplupna löner	132	211
Upplupna semesterlöner	10 083	9 421
Upplupna sociala avgifter	4 934	4 768
Upplupna räntekostnader	-637	-819
Upplupna kostnader för planerat underhåll	4 443	10 341
Upplupna IT kostnader	973	2 908
Förutbetalda intäkter	108 879	25 526
Förskottsfacturerade hyror	20 818	21 793
Övriga poster	3 621	2 829
Summa	<u>153 246</u>	<u>76 978</u>

I posten förutbetalda intäkter ingår bidrag om 90 Mkr från Trafikverket.

Not 30 Aktiekapital

Aktiekapitalet består av 2 240 000 st aktier med kvotvärde 100 kr.

Not 31 Justering av poster som inte ingår i kassaflödet

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Avskrivningar	136 668	133 023
Avsättningar för pensioner	-6 619	-3 500
Övriga avsättningar	15 106	7 596
Eget arbete	-5 773	-3 377
Summa	<u>139 382</u>	<u>133 742</u>

Not 32 Ställda säkerheter

Företaget har inga ställda säkerheter. Merparten av bolagets lån är upptagna i kommunens koncernbank. För övriga lån har Göteborgs Stad ställt ut en kommunborgen. *m*

Not 33 Eventualförpliktelser

	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Garantiåtaganden PRI	12	12
Garantiåtaganden SPP	6 325	6 416
Pensionsutfästelser täckta av kapitalförsäkringar	405	405
Summa ansvarsförbindelser	<u>6 742</u>	<u>6 833</u>

Göteborgs Hamn AB har ställt ut ansvarsförbindelser i form av garantiåtagande till förmån för flertal pensionsförsäkringsbolag. Göteborgs Hamn AB:s garantiåtagande består av maximalt 2 % av respektive pensionskuld. Garantiåtagande förändras över tiden då det baseras på nuvarande pensionskuld.

Not 34 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Inga väsentliga händelser har ägt rum efter räkenskapsårets utgång. *ML*

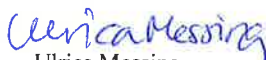
Not 35 Förslag till vinstdisposition

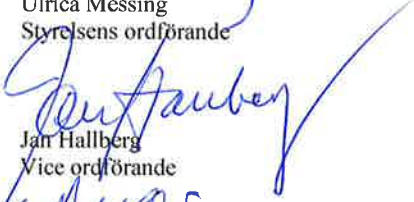
Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	1 048 001 161
Årets vinst	36 284 140
	kronor 1 084 285 301
Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att	
i ny räkning överförs	1 084 285 301
	kronor 1 084 285 301

Resultat- och balansräkningen kommer att föreläggas årsstämman 2018-03-12 för fastställelse.

Göteborg 2018-02-05

Ulrica Messing
Styrelsens ordförande

Jan Hallberg
Vice ordförande

Bertil Hallén

Erling Bager

Ingela Ferneborg

Ronnie Ljungh
Vice ordförande

Cecilia Magnusson

Jan Annerback

Eva Olofsson

Magnus Kårestedt
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2018-02-20.

Ernst & Young AB

Magnus Karlström
Auktoriserad revisor

Vivi-Ann Nilsson

Av kommunfullmäktige utsedd lekmannarevisor

Sven Jellbo

Av kommunfullmäktige utsedd lekmannarevisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Göteborgs Hamn AB, org.nr 556008-2553

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Göteborgs Hamn AB för räkenskapsåret 2017.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Göteborgs Hamn ABs finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Göteborgs Hamn AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Göteborgs Hamn AB för räkenskapsåret 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Göteborgs Hamn AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Göteborg den 20 februari 2018

Ernst & Young AB

Magnus Karlström
Auktoriserad revisor

Granskningsrapport för år 2017

Till årsstämman i Göteborgs Hamn AB
Till Göteborgs kommunfullmäktige för kännedom

Org.nr 556008-2553

Vi, lekmannarevisorer utsedda av kommunfullmäktige i Göteborgs kommun, har granskat Göteborgs Hamns AB:s verksamhet under år 2017.

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas ansvar är att granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, kommunens revisionsreglemente, god revisionssed i kommunal verksamhet och med beaktande av de beslut kommunfullmäktige och årsstämman har fattat. En sammanfattning av utförd granskning har överlämnats till bolagets styrelse och verkställande direktör i en granskningsredogörelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning.

Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Göteborg den 5 februari 2018

Sven Jellbo
lekmannarevisor utsedd
av kommunfullmäktige

Vivi-Ann Nilsson
lekmannarevisor utsedd
av kommunfullmäktige

Göteborgs Hamn AB:s
Hållbarhetsredovisning 2017

Hållbar hamn

Innehåll

Om vår hållbarhetsredovisning	sid 3
Hamnen i korthet	5
VD har ordet	6
Om oss i Göteborgs Hamn	8
Vår värdekedja	10
Året 2017	12
Långsiktiga relationer	13
Väsentliga hållbarhetsaspekter	14
Mål och utfall	16
VÅRT MILJÖANSVAR	19
VÅRT SOCIALA ANSVAR	25
VÅRT EKONOMISKA ANSVAR	33
Nyckeltal	42
GRI-index	56
Revisorns utlåtande	62

”Vi skapar långsiktiga förutsättningar för våra kunder och partners att växa med oss. Det sker och måste ske hållbart – vi måste ta ansvar utifrån den ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensionen.”

Magnus Kårestedt, vd Göteborgs Hamn AB

Först lite kort om vår hållbarhetsredovisning

Göteborgs Hamn AB har gett ut en årlig hållbarhetsredovisning, Hållbar hamn, sedan 2012. Detta är tredje året som vi redovisar i enlighet med de internationella riktlinjerna för redovisning av hållbarhetsinformation, Global Reporting Initiative (GRI) G4, Core-nivå.

TREDJE ÅRET ENLIGT GRI G4

Årets hållbarhetsredovisning, som avser verksamhetsåret 2017, har inte granskats av tredje part. Vår egen bedömning är dock att informationen i denna redovisning uppfyller GRI:s informationskrav för Core-nivå. I de fall inget annat anges avser informationen Göteborgs Hamn AB. I rutan till höger samt i aktuellt GRI-index ges hänvisningar till var i redovisningen olika delar återfinns. Förtydligande kommentarer kring mät- och beräkningsmetod lämnas i aktuell nyckeltalssammanställning.

HÅLLBARHETSRAPPORT ENLIGT ÅRSREDOVISNINGSLAGEN (ÅRL)

Denna hållbarhetsredovisning utgör koncernens och bolagets lagstadgade hållbarhetsrapport och är en del av förvaltningsberättelsen till Göteborgs Hamn AB med org.nr. 556008-2553.

Upplysningar kopplat till ÅRL:s krav på hållbarhetsrapportering återfinns på följande sidor:

- Vår affärsmodell och värdekedja sid 9–11
- Väsentliga hållbarhetsaspekter sid 14–15
- Miljö sid 20–24 och nyckeltal sid 47–50
- Sociala förhållanden sid 26–28 och nyckeltal sid 51–53
- Mänskliga rättigheter sid 29–30 och nyckeltal sid 53–54
- Antikorrupcion sid 41 och nyckeltal sid 46

Så bidrar vi till FN:s hållbarhetsmål

Som Sveriges största godsnav har vi en viktig roll att bidra till genomförandet av Agenda 2030, både på hemmaplan och internationellt.

Vid FN:s toppmöte i september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål för att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen och lösa miljöutmaningarna. Världens länder har åtagit sig att under perioden 2016 fram till 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid – agenda 2030. I det arbetet kan och vill även Göteborgs Hamn AB bidra.

Slutsatsen efter att ha gått igenom samtliga mål och delmål är att:

- 14 av 17 mål bedöms vara relevanta för vår verksamhet (ej mål 1, 2 och 9)
- 40 av 169 delmål bedöms vara relevanta
- vårt bolag redan idag jobbar med de flesta delmålen på ett eller annat sätt

I hållbarhetsredovisningens olika avsnitt framgår det hur vi påverkar och bidrar till de globala målen.

➔ Mer information om FN:s hållbarhetsmål hittar du här:
www.globalamalen.se/om-globala-malen

Göteborgs Hamn grundades

1620

Hamnen är alltså snart

400 år!

Investeringar 2017:

349 Mkr

Vårt tågpendelskoncept
bidrar årligen till en
reduktion av koldioxid
på 60 000 ton

Antal anställda:

126

43 kvinnor och 83 män

70%

av Nordens industri finns inom
en radie av 500 km

Sociala krav har ställts i

60%

av våra upphandlingar av
ramavtal/längre entreprenader

70

 godståg till och från
hamnen varje dag

40

 miljoner

ton gods per år går via
Göteborgs Hamn

Omsättning:

751 Mkr

100%

egenfinansierat bolag, ägda
av Göteborgs Stad

*Enda svenska hamn
som kan ta emot världens
största containerfartyg*

4,3

 miljarder*

uppgår de planerade investeringarna till
under den kommande tioårsperioden

* Inklusive dotterbolaget Scandinavian Distripoint AB.

Växande hamn

– möjligheter och utmaningar

2017 blev ett händelserikt år för Göteborgs Hamn. Vi arbetade hårt med att få till stånd beslut om en nödvändig farledsfördjupning. Den nya hamnnära logistikparken får allt fler hyresgäster och nya terminaler växer fram. Konflikten i containerterminalen har påverkat kundernas flöden på ett oproportionerligt vis, vilket gett sjunkande volymer på containersidan. Allt medan antalet bilar, roroenheter och energiprodukter växer till rekordvolymer.

Magnus Kårestedt, vd Göteborgs Hamn AB

Som Skandinavien största hamn har vi ett stort ansvar mot de företag som exporterar eller importerar över våra kajer. Allt eftersom hamnen växer i kombination med vårt unika linjeutbud stärks svenskt näringsliv och många arbetstillfällen skapas – både i Göteborg och runt om i landet. Vi skapar långsiktiga förutsättningar för våra kunder och partners att växa med oss. Det sker och måste ske hållbart – vi måste ta ansvar utifrån den ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensionen.

FOKUS PÅ GODSNAVET

För att godsnavet ska betjäna exporten och importen på ett bra sätt måste satsningar göras för att få logistik-pusslet att gå ihop. Ett fokus under året har varit arbetet med att få till stånd en farledsfördjupning. Det är en mycket god samhällsinvestering och ett måste för svensk industri som vill ha direktsjöfart till Sverige. Nu måste vi tillsammans med regeringen komma fram till en fungerande finansieringslösning för att göra det möjligt.

VOLYMTAPP MEN ÄVEN REKORD

Konflikten mellan Hamnarbetarförbundet och APM Terminals Gothenburg påverkade containerhandeln negativt, vilket resulterade i det största volymtappet i hamnens historia. Många företag har tvingats välja dyrare, sämre och mindre miljökloka transportlösningar för att säkra sina godsflöden. Nu måste det till en långsiktig lösning på situationen för att vinna tillbaka svensk industris förtroende. Regeringen ser nu över spelreglerna på arbetsmarknaden och vi välkomnar detta initiativ.

Samtidigt har bilvolymerna ökat som aldrig förr och Göteborg är nu Skandinavien största bilhamn, mycket tack vare en framgångsrik fordonsindustri. Den intra-europeiska rorotrafiken går uppåt och ökar för tredje året i rad tack vare ett utökat linjenät och högre frekvens. Energihamnen har fortsatt rekordhöga volymer.

NYA TERMINALER

Ett glädjande tillskott är Arken kombiterminal som öppnades för trafik i december. Terminalen ger en direkt koppling mellan fartyg och tåg och nu kan ännu mer gods flytta direkt från kajkant till tåg – utan omlastning till lastbil. Bra för miljön och effektivare och snabbare för kunderna som nu kan få omlastning i hamnnära läge.

Byggandet av det nygamla kryssningsläget på Amerikaterminalen fortgår och första anlöpet kommer våren 2018. Den anrika terminalen återuppstår då som Göteborgs centrala kryssningsterminal, då terminalen i Frihamnen ska frigöras till stadsutveckling.

Våra långsiktiga utbyggnadsplaner såsom nya Arendalsterminalen pågår enligt plan, samtidigt som underhållet av befintliga anläggningar är av största vikt. I tioårsplanen ligger över 4 miljarder i investeringar, så framtidstron är stor.

Första anlöpet till den nygamla kryssningsterminalen kommer våren 2018.

MILJÖN I FOKUS

När Hamnen växer kompenserar vi för vårt intrång i naturen och gör olika åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden.

Med vår kraftigt rabatterade hamntaxa ger vi incitament för våra rederikunder att jobba med bra miljöåtgärder och att växla över till flytande naturgas (LNG) som sedan 2017 kan bunkras vid kaj. Som hamnbolag drar vi dessutom vårt strå till stacken för att hålla kostnaderna nere för sjöfarten. För tredje året i rad har vi fryst hamntaxan och effektiviserat driften för att bidra till bättre affärer för kunderna.

VIKTEN AV SOCIALT ANSVAR

Tillsammans med våra samarbetspartners vill vi bidra till ett Jämlikt Göteborg med minskat utanförskap och förbättrade livsvillkor och hälsa. Detta gör vi genom att erbjuda praktikplatser, mentorskap och anställning till personer som står långt från arbetsmarknaden.

Göteborgs Hamn står för en inkluderande arbetsplats där ingen diskrimineras eller kränks. Våra kärnvärden och uppförandekod värnar om en arbetsplats där alla ska känna sig trygga och behandlade på lika villkor oavsett kön, sexuell läggning, etnisk tillhörighet eller någon av de andra diskrimineringsgrunderna.

Att vara en attraktiv, säker och ansvarsfull arbetsplats med nöjda medarbetare är en förutsättning för att lyckas med våra ambitioner att växa och stärka Sveriges port mot världen.

Magnus Kärestedt, vd Göteborgs Hamn AB

Porten till världen

Göteborgs Hamn är mycket mer än bara en hamn. Vi är Sveriges största och viktigaste godsnav, som tack vare det unika geografiska läget och en hög kapacitet spelar en avgörande roll för svensk import och export ut i världen. Det har under senare tid gjorts stora satsningar för att kunna erbjuda ännu smartare och effektivare transportvägar för svenska varor.

”Göteborg utsedd till Sveriges bästa logistikläge – för 16:e året i rad.”

20 rederier i linjetrafik erbjuder hela världen från Göteborgs Hamn

För staden och svensk industri

Göteborgs Hamn AB har ett brett uppdrag i att skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav. Vi ägs av Göteborgs Stad och bidrar till många arbetstillfällen direkt och indirekt.

VISION

Göteborgs Hamn ska vara det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien.

AFFÄRSIDÉ

Göteborgs Hamn AB skapar förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav.

UPPDRAG PÅ BRED FRONT

Göteborgs Hamn AB:s främsta uppdrag är att stärka näringslivet, både lokalt och nationellt, samt skapa konkurrensfördelar för nordisk industri. En stor uppgift för oss är att underhålla mark, kajer och annan infrastruktur i hamnen, samt bygga nytt i takt med att hamnen utvecklas. Vi ansvarar också för att fartygsanlöpna ska vara så säkra, effektiva och miljösamma som möjligt. Att berätta om möjligheterna i Göteborgs Hamn – och därigenom få fler import- och exportföretag att använda vårt världsomspännande linjeutbud – är ytterligare en uppgift för oss på hamnbolaget. Själva godshanteringen, det vill säga lastning och lossning av fartygen, sköts av specialiserade terminaloperatörer. Göteborgs Hamn AB har ett aktivt dotterbolag, Scandinavian Distripoint AB, med begränsad verksamhet inriktad på logistiketableringar.

DEL AV GÖTEBORGS STAD

Göteborgs Hamn AB är en del av Göteborgs Stad. Göteborgs Stadshus AB är vårt moderbolag och utövar den formella äganderollen över Göteborgs Hamn AB. Ägarstyrningen sker bland annat genom representation vid årsstämman. Göteborg Stad utövar även styrning genom att kommunfullmäktige väljer styrelseledamöter, lekmannarevisorer och revisorer för bolaget och dess dotterbolag. Det är också kommunfullmäktige som fastställer ersättning till styrelse och revisorer.

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska hämtas in innan beslut av större vikt eller principiell betydelse fattas i verksamheten. I bolagsordningen fastslås motivet till kommunens ägande av bolaget och i ägardirektivet, som fastställs av kommunfullmäktige i Göteborg, finns bindande instruktioner för bolagets styrelse och verkställande direktör. Styrelsen leds av Ulrica Messing, tidigare infrastrukturminister.

VÅRT KVALITETS- OCH RISKARBETE

Göteborgs Hamn AB:s kvalitetsarbete ska skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav, med fokus på kundvärde och kundnöjdhet. Vi har tre utgångspunkter i vårt arbete; god kunskap om våra kunders behov, arbeta för effektiva och värdeskapande processer samt ständiga förbättringar. Göteborgs Hamn AB:s verksamhet är certifierat enligt ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001.

All affärsverksamhet är förknippad med risker. Korrekt hanterade risker kan vara värdeskapande och skapa nya möjligheter, medan dåligt hanterade risker kan leda till skada och förluster. Förmågan att identifiera, värdera och hantera risk är en viktig del i Göteborgs Hamns lednings- och kontrollsystem. De företagsövergripande riskerna analyseras och värderas kontinuerligt och mynnar ut i en av styrelsen fastställd intern kontrollplan. I denna framgår vilka riskreducerande åtgärder som ska genomföras. Ambitionen är att uppnå bolagets mål genom rätt risktagande, där vissa risker kan reduceras eller helt undvikas.

Våra kärnvärden

Samverkan

Logistik är inget solospel – vi samverkar för att skapa kundvärde. Det innebär att bygga nätverk och utveckla partnerskap. Genom att kroka arm med kunder och samarbetspartners skapar vi energi både hos varandra och hos andra.

Hållbarhet

Hamnen har funnits i 400 år och kommer att finnas i 400 år till. Det skapar hållbara perspektiv – och medför ett stort ansvar. Vi tar ansvar för kommande generationer.

Innovation

Vi är öppna för nya idéer och vågar utmana traditioner. För att skapa nytt och bättre måste vi vrida och vända på invanda mönster. Hitta nya vägar. Våga prova det okända. Våga lyckas.

Pålitlighet

Mångårig historia och gedigen branschkunskap är språngbrädan i vårt arbete. Det gör våra tjänster smidiga och säkra – och gör oss till en pålitlig partner.

Vår värdekedja

Det fysiska flödet av varor passerar Göteborgs Hamn antingen som en importvara, exportvara eller för omlastning i hamnen. Det är en stor mängd aktörer som hanterar sin del i denna kedja och det är produkten av samtliga aktörers agerande som avgör effektiviteten. Varor och gods flödar kontinuerligt till hamnen från land och ut på fartyg och i andra riktningen – att få detta flöde att fungera starkt, effektivt och hållbart är hamnens övergripande uppgift. Göteborgs Hamn AB är det enda bolag som är inblandad i samtliga steg med ansvar att hela värdekedjan fungerar så bra som möjligt.

En fungerande värdekedja ger följande effekter:

EFFEKTIV LOGISTIK

En väl fungerande värdekedja genom hamnen stärker svensk industri. Effektiv logistik är en förutsättning för en liten exportinriktad ekonomi som Sverige att vara konkurrenskraftig.

MINSKAD MILJÖBELASTNING

Effektiv logistik, hög fyllnadsgrad, stora fartyg och en hög andel järnvägstransporter ger stora miljönyttor.

KONSUMENTNÖJDHET

Genom en väl fungerande värdekedja når varorna slutkonsumenten snabbt och effektivt.

SYSSEL-SÄTTNING

Det hamn- och logistikkluster som är kopplat till Göteborgs Hamn genererar en stor mängd direkta och indirekta arbetstillfällen.

Johan Woxenius

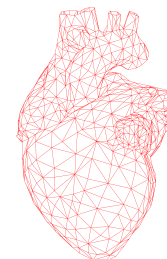
PROFESSOR I SJÖFARTENS
TRANSPORTEKONOMI OCH
LOGISTIK, HANDELSHÖGSKOLAN,
GÖTEBORGS UNIVERSITET

”Vikten av en väl fungerande värdekedja.”

”Den globala ekonomin baseras på starkt integrerade värdekedjor där varje process utförs där den kan göras som mest effektiv. Transporterna står ofta för en liten del av de totala kostnaderna, vilket driver mot fragmenterade värdekedjor med transporter mellan allt fler förädlingssteg. Sjöfarten transporterar fortfarande råvaror och konsumtionsvaror, men allt mer utgörs av komponenter på väg till nästa steg. För att Sverige ska kunna behålla och utveckla sin tillverkningsindustri måste transportsystemen ticka och gå!”

Hamnen kan beskrivas som ett ständigt pumpande hjärta med två kamrar, en för import och en för export. Att få detta hjärta att pumpa starkt, effektivt och hållbart är Göteborgs Hamns övergripande uppgift.

EXPORT från Sverige

IMPORT till Sverige

VAL AV EXPORTHAMN

Varuägare, speditörer och rederier väljer hamn

LANDINFRASTRUKTUR

Godset transporteras på väg, järnväg eller pipeline

LAGER/OMLASTNING

Gods lagras innan det ska exporteras / importeras

HAMNTERMINAL

Terminalerna tar emot godset och lastar / lossar fartyg

ANLÖP

Samverkan sker av många aktörer i hamnklustret

VAL AV IMPORTHAMN

Varuägare, speditörer och rederier väljer hamn

Nyckelfrågor i värdekedjan:

- Totalpris
- Totalkvalitet
- Farledsdjup
- Linjeutbud/frekvens
- Miljö

- Kapacitet
- Pålitlighet

- Närhet till hamnen
- Infrastruktur
- Utbud av kringtjänster

- Pålitlighet
- Effektivitet
- Prisivärdhet

- Effektivitet
- Säkerhet
- Miljö
- Maritima tjänster

- Totalpris
- Totalkvalitet
- Farledsdjup
- Linjeutbud/frekvens
- Miljö

Göteborgs Hamn AB:s roll:

- Marknadsföra hamnen nationellt och internationellt
- Utveckla nya affärer
- Bidra till en konkurrenskraftig prisbild i värdekedjan

- Planera hamnutveckling
- Politiskt påverka i viktiga hamnfrågor
- Utveckla järnvägspendlar

- Planera hamnutveckling
- Bygga och hyra ut lager och logistikområden
- Driva detaljplaner och bistå aktörer till att investera i hamnens närhet

- Planera hamnutveckling
- Vara landlord för terminaloperatörer och arrendatorer
- Erbjuder effektiv och hållbar infrastruktur – underhåll och nybyggnation
- Sköta driften av en effektiv och hållbar Energihamn

- Skapa förutsättningar för effektiva och hållbara anlöp – samordningsansvar och kajplanering
- Inneha myndighetsansvar för hamnområdet i enlighet med Hamnordningen
- Politiskt påverka i viktiga hamnfrågor

- Marknadsföra hamnen nationellt och internationellt
- Utveckla nya affärer
- Bidra till en konkurrenskraftig prisbild i värdekedjan

118 fartyg
fick miljörabatt under 2017
37% AV ALLA FARTYGSANLÖP

GÖTEBORGS

– Sveriges bästa logistikläge –
för 16:e året i rad

Företagsvän med
Göteborgs
Räddningsmission
för fjärde året i rad

*Fortsatt arbete med
att ställa sociala krav
vid upphandling*

Stort engagemang
i bolaget för en
inkluderande arbetsplats

**FRYST
HAMNTAXA**
FÖR TREDJE ÅRET I RAD

*Antalet bilar, roroenheter
och energiprodukter
växte till rekordvolym*

Göteborgs Hamn tar över
ordförandeskapet i ESPO:s
hållbarhetskommitté

*Rederiet Terntank
får Energihamnens
miljöutmärkelse
Gulddroppen*

Stort fokus på att
MINIMERA
de operationella
RISKERNA
i Energihamnen

*Inga osakliga
löneskillnader
mellan kvinnor
och män*

Historiskt
volymtapp i
container-
terminalen

**FÖR FÖRSTA GÅNGEN
HAR LNG BUNKRATS
MELLAN FARTYG VID
KAJ OCH SIMULTANT
MED LASTNING**

Långsiktiga relationer

Vår verksamhet påverkar och påverkas av en rad olika intressenter: allt från ägare och medarbetare till kunder, leverantörer och myndigheter. Genom att lyssna på våra intressenter blir vi bättre på att förstå vilka frågor som är viktiga, hur vi ska prioritera mellan dem och vad vi behöver utveckla.

Samverkan är nyckeln till långsiktig framgång och dialogen sker på många olika sätt: regelbundna möten med styrelse, kunder och myndigheter, deltagande i branschorganisationer, referensgrupper, samråd med allmänheten, årlig kund- och medarbetarundersökning (för mer information se sidorna 28, 39–40), utvecklings-samtal, arbetsplatsträffar, arbetsmiljökommitté, projekt-möten, studiebesök, Energihamnsdagen, Hamndagen med flera. Utöver den regelbundna samverkan som sker, genomfördes under våren 2015 en omfattande intressent-dialog kring vilka hållbarhetsfrågor som anses vara av störst betydelse, för mer information se sidorna 14–15.

VÅRA INTRESSENTER

* Rederier, speditörer, varuägare, järnvägsoperatörer, hyresgäster.

** En rad olika aktörer som bidrar till vår framgång.

Vissa av dessa ingår även i andra intressentgrupper.

*** Lokalsamhället, närboende, branschorganisationer, politiker och media.

Tryggve Möller – VD, TERNTANK

"Göteborgs Hamns långsiktiga arbete med att premiера de fartyg som uppvisar en hög miljö-prestanda genom miljörabatt på fartygshamnavgiften, har utan tvekan bidragit till Terntanks målmedvetna arbete med att miljöanpassa vår fartygsflotta. Vi är dessutom särskilt glada och stolta över att 2017 vinna Energihamnens utmärkelse "Gulddroppen", som går till den mest innovativa aktören, för vår satsning på det första fartyget i hamnen som bunkrar med LNG."

För mer information, se avsnittet Vårt Miljöansvar på sidan 22.

65%

av våra kunder anser att vi tar ett aktivt samhällsansvar – CSR. Resultat från 2017 års kundundersökning.

81%

av våra kunder anser att Göteborgs Hamn AB bedriver ett proaktivt miljöarbete.

LEVERANTÖR

Emilia Andersson

DISTRIKTSCHEF
AVARN SECURITY

Hur bidrar Göteborgs Hamn till att stärka ert hållbarhetsarbete?

"AVARN Security har sedan länge arbetat med hållbarhetsfrågor för att säkerställa en kvalitativ leverans där vi tar ansvar även för morgondagen. Sedan vårt nya avtal med Göteborgs Hamn trädde i kraft i början av 2017 har vi genom kravställningar i upp-handlingen tagit ytterligare kliv framåt i det arbetet. AVARN Security har antagit flertalet nya CSR-initiativ och tillsammans med Göteborgs Hamn förs dialog om hur vi fortsatt kan utmana oss själva. Effekten av detta har givit oss konkurrensfördelar vid såväl rekrytering av nya medarbetare som i samtal med nuvarande och blivande kunder. Genom samverkan prioriterar vi långsiktighet."

För mer information, se avsnittet Jämlikt Göteborg på sidan 31.

Väsentliga hållbarhetsaspekter

Utifrån resultatet från genomförd intressentdialog våren 2015 (se illustration på nästa sida) samt förväntningar och krav från vår ägare, myndigheter, vårt ledningssystem inom miljö, arbetsmiljö, kvalitet och trender i samhället, har de mest väsentliga hållbarhetsaspekterna för Göteborgs Hamn AB identifierats. Dessa kan delas upp enligt följande:

Våra hållbarhetsområden	Väsentliga hållbarhetsaspekter	Koppling till GRI-index sid 56–61
 Vårt miljöansvar	Klimat	Energi, utsläpp
	Biologisk mångfald	Biologisk mångfald
	Utsläpp till luft	Utsläpp
	Resurseffektivitet	Avfall
 Vårt sociala ansvar	Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa	Anställning, anställdas hälsa och säkerhet
	Mångfald och jämställdhet*	Mångfald och jämställdhet
	Icke-diskriminering*	Lika lön för kvinnor och män, icke-diskriminering
	Kompetensutveckling	Kompetensutveckling för anställda
	Minskat utanförskap**	Ingen koppling till GRI-index
 Vårt ekonomiska ansvar	Nöjda kunder	Märkning av produkter och tjänster (NKI)
	Utveckling av godsnavet***	Indirekt ekonomisk påverkan
	Stabil ekonomi	Ekonomiskt resultat, indirekt ekonomisk påverkan
	Hög affärsetik	Anti-korruption

* Dessa hållbarhetsaspekter ligger inom ramen för området mänskliga rättigheter.

** Egendefinerad hållbarhetsaspekt med koppling till utmaningarna i lokalsamhället och målsättningen att bidra till ett jämlikt Göteborg. Se under Nyckeltal på sid 44 under indirekt ekonomisk påverkan.

*** Egendefinerad hållbarhetsaspekt utgående från att lyckas nå framgång kopplat till vårt uppdrag. Se under Nyckeltal på sid 44–46 under indirekt ekonomisk påverkan, produktion, linjeutbud och volymer.

» Metodik

Metoden för att definiera de väsentliga frågorna följer GRI G4:s riktlinjer och består av identifiering, prioritering och validering.

STEG 1. IDENTIFIERING

Initialt togs en bruttolista med väsentliga frågor fram baserad på drivkrafter i samhället, konkurrenter, GRI:s aspekter, ägardirektiv med mera, totalt 17 stycken:

Minska utsläpp till luft, hållbarhetskrav på leverantörer, god samarbetspartner med hög affärsetik, samverkan med kunder, klagomålshantering för lokal-samhället, skapa lokal och regional sysselsättning och tillväxt, minskad resursanvändning, minska lokal miljöpåverkan, skydd av det lokala växt- och djurlivet, säkerhet (för göteborgaren, anställda, entreprenörer), stabila finanser, utveckla godsnavet, mänskliga rättigheter, medarbetarnas hälsa och arbetsmiljö, anställningsvillkor och kompetensutveckling, mångfald och icke-diskriminering, marknadsföra godsnavet.

STEG 2. PRIORITERING

Bruttolistan stämades sedan av med en rad olika intressentgrupper för att prioritera vilka frågor som ansågs vara viktigast (se figur intill). Utifrån resultatet från genomförda intressentdialoger och förväntningar och krav från vår ägare, myndigheter, vårt ledningssystem inom miljö, arbetsmiljö, kvalitet och trender i samhället, arrangerades sedan två interna workshops för att välja ut de mest väsentliga aspekterna, var de har sin påverkan internt och i värdekedjan, samt relevanta indikatorer i enlighet med GRI4 att redovisa (se GRI-index).

STEG 3. VALIDERING

Resultatet från de tidigare stegen har sedan förankrats och beslutats i Göteborgs Hamn AB:s företagsledning. En ny intressentdialog planeras under våren 2018 för att säkerställa att Göteborgs Hamn AB:s prioriteringar är fortsatt relevanta.

Resultat

EFTER STEG 1 OCH 2:

Nya väsentliga hållbarhetsaspekter*:

Biologisk mångfald, Säkerhet, Mångfald och jämställdhet, Icke-diskriminering, Kompetensutveckling, Hög affärsetik.

Strukna väsentliga hållbarhetsaspekter*:

Bidra till lokal och regional sysselsättning.

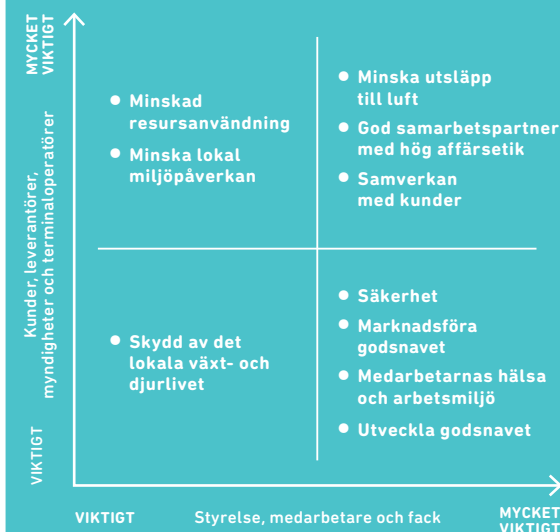
Nya namn på väsentliga hållbarhetsaspekter*:

Minskat utanförskap i stället för Vara en del av lösningen på samhällets utmaningar, Nöjda kunder i stället för Sätta kunden i centrum, Stabil ekonomi i stället för Ha en god finansiell styrka.

** Utifrån tidigare definierade hållbarhetsaspekter.*

”En ny intressentdialog planeras under våren 2018 för att säkerställa att Göteborgs Hamn AB:s prioriteringar är fortsatt relevanta.”

De mest prioriterade frågorna från intressentdialogen

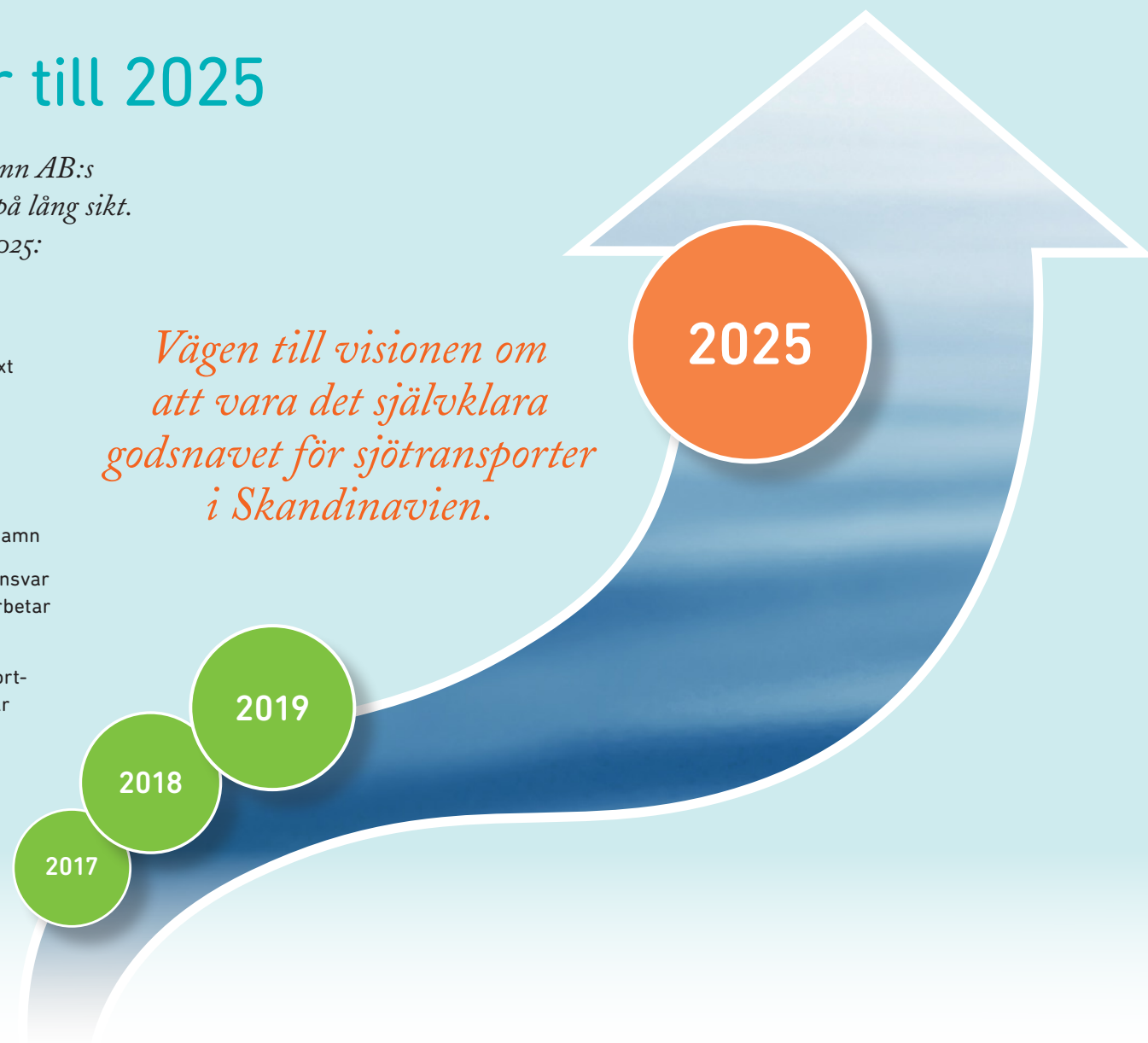

Målsättningar till 2025

Hållbar tillväxt är Göteborgs Hamn AB:s viktigaste mål – både på kort och på lång sikt. Genom en hållbar tillväxt är vi 2025:

- Ett marknadsorienterat hamnbolag som skapar förutsättningar för en volymtillväxt som överskrider genomsnittet
- Ett starkt godsnav med störst linjeutbud i Skandinavien och Baltikum
- Ett kompetensföretag med medarbetare som driver utvecklingen mot en hållbar hamn
- En attraktiv arbetsplats som tar socialt ansvar och gör skillnad för sysselsättning och arbetar emot utanförskap i Göteborg
- En ansedd nyskapare av hållbara transportkoncept. Hamnens miljöpåverkan minskar i den omfattning som krävs för att bidra till stadens lokala miljömål
- Ett bolag med god finansiell styrka som levererar ett stabilt och hållbart resultat till ägaren

Vägen till visionen om att vara det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien.

I tabellen nedan presenteras status för 2017 års övergripande mål i aktuell affärsplan. För mer detaljerad information se kommentarsfältet samt nyckeltalsavsnittet på sidorna 43–55.

- Här har vi nått upp till vår målsättning
- Här har vi nästan nått upp till våra mål
- Här uppnådde vi inte vår målsättning

MÅL OCH UTFALL 2017

Område	Mål	Utfall	Status	Kommentar
Miljö	Minska hamnens klimatpåverkan	Se sid 48	●	Omfattar resultat från Göteborgs Hamn AB:s utsläpp av växthusgaser samt Göteborgs hamns utsläpp av växthusgaser. Här har målen delvis nåtts, sjöfartens utsläpp ligger kvar på ungefär samma nivå som tidigare år.
Miljö	Minska hamnens lokala miljöpåverkan	Se sid 48–49	●	Omfattar resultat från fartygens utsläpp av svaveldioxid, kvävedioxid, partiklar och VOC från Energihamnen. Här har målen delvis nåtts och utsläppen ligger på samma nivåer som tidigare år.
Miljö	Ha en effektiv resursanvändning	Se sid 47, 49–50	●	Omfattar resultat från Göteborgs Hamn AB:s energieffektivisering i byggnader, kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen samt brännbart verksamhetsavfall. Här har målen delvis nåtts, men avfallsmängderna ökar.
Medarbetare	Ett Nöjd Medarbetar Index på minst 65	62	●	I årets Medarbetarundersökning höjde vi vårt Nöjd Medarbetar Index från 61 till 62, men nådde inte målet på 65.
Kund	Ett Nöjd Kund Index på minst 65	49	●	I 2017 års kundundersökning sjönk Nöjd Kund Index för Göteborgs Hamn AB från 63 till 49 och målet på 65 uppnåddes därför inte. Den rådande situationen i containerterminalen var den enskilt största orsaken.
Ekonomi	Ett verksamhetsresultat på minst 200 Mkr	214 Mkr	●	Resultatet för Göteborgs Hamn AB uppgick till 214 Mkr att jämföra med 218 Mkr för 2016.
Ekonomi	En soliditet på minst 35 %	49,1 %	●	Soliditeten ligger på ungefär samma nivå som för 2016 och vi överstiger målet på minst 35%. En stark balansräkning är en förutsättning för fortsatt tillväxt.

I tabellen nedan presenteras preliminärt utfall för 2019 års mål.
För mer detaljerad information se kommentarsfältet samt nyckeltalsavsnittet sidorna 43–55.

- Här kommer vi med stor sannolikhet att nå våra mål
- Här kommer vi nästan nå upp till våra mål
- Här är stor risk att vi inte kommer att nå våra mål

MÅL 2019 OCH PRELIMINÄRT UTFALL

Område	Mål	Status	Kommentar
Energi	Ökad lönsamhet genom lägre kostnader och ökade intäkter	●	Tillkommande affärer/volymer och fokus på effektivare drift och underhåll kommer att bidra till ökad lönsamhet.
Energi	Vi har en anläggning som möter ökade krav på säker produktion	●	Fortsatt stort reinvesterings- och underhållsprogram samt ökad grad av automation bidrar till en säkrare produktion.
Kryssning	Vara nummer två som kryssningsdestination i Sverige	●	Visby bygger två nya kryssningskajer som planeras stå klara våren 2018. Denna satsning på ett välkänt turistmål kommer att opereras och marknadsföras av CMP som ett komplement till Köpenhamn.
Container	Marknadsandelar på 59 % (samma som 2011) i containersegmentet 2019	●	Marknadsandelen för containersegmentet hamnade på 40 % under 2017, vilket är långt från vår målsättning för 2019.
Roro och Bil	Fartygstrafiken ökar med 15 % jämfört med 2015 mätt i total GT (roro)	●	Under 2017 ökade volymerna mätt i totala GT med 18 % jämfört med 2015.
Färja	Plan för Stenas långsiktiga etablering med bibehållen frekvens finns framtagen	●	Avtal för Stena Lines trafik på Danmark och Tyskland är klara.
Logistik- fastigheter	Två nya affärer för logistiketablering* klara med undertecknade avtal**	●	Slutligt beslut från ägaren om framtida struktur och organisation kommer fattas under 2018. Därför kan målsättningen vara svår att uppnå under 2019.

* Tankgatan och Halvorsäng.

** Undertecknat avtal innebär att en kund finns, samt ett hyresavtal med färdiga ritningar.

Vårt miljö- ansvar

*Göteborgs Hamn arbetar aktivt
och långsiktigt för att minimera
sjöfartens miljöpåverkan och bidra
till hållbara transporter.*

Vikten av ett proaktivt miljöarbete

Göteborgs Hamn AB arbetar aktivt och långsiktigt för att minimera miljöpåverkan från den egna verksamheten och sjöfarten. Genom att proaktivt ta fram åtgärder i samverkan med våra kunder – terminaler, rederier och landtransportörer, bidrar vi till mer hållbara transporter.

VÅRA FRÄMSTA RISKER

En övergripande risk är svårigheten att uppnå de ökade kraven från myndigheter och omvärld på en minskad miljöpåverkan. Detta understryker vikten av att kontinuerligt förbättra och utveckla miljöarbetet i syfte att bibehålla en proaktiv nivå. En annan stor miljörisk är de höga föroreningshalterna i bottensedimenten i hamnens närområde, som får till följd att hanteringen av förorenade muddermassor vid de återkommande underhållsmuddringarna blir mer omfattande.

STYRANDE POLICY OCH ANSVAR

- Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod, miljöpolicy för Göteborgs Stad
- För stödprocessen "Säkerställa en god miljö" ansvarar miljöchef på avdelningen Port Development

VÅR MILJÖPLAN

Göteborgs Hamn AB:s årliga miljöplan utgår från Göteborgs Stads miljöprogram och inkluderar tre övergripande mål: begränsad klimatpåverkan, minskad lokal miljöpåverkan och minskad resursanvändning. 2017 års miljöplan innehåller en handlingsplan med aktiviteter där samtliga medarbetare involveras i att minska verksamhetens miljöpåverkan.

Vårt miljöarbete bidrar till hela 10 av FN:s 17 hållbarhetsmål.

I BOLAGETS AFFÄRSPLAN FINNS FÖLJANDE PRIORITERADE AKTIVITETER UTPEKADE:

1. Ta fram en ny strategi för hur andelen elanslutningar ska öka	Läs mer om denna aktivitet på sid 22.
2. Ta fram en modell för att inkludera miljöaspekter i projekt och investeringar i ett tidigare skede	Under 2017 har bolaget arbetat med processutveckling, framför allt inom de processer som berör våra infrastrukturprojekt. Detta arbete har inkluderat miljöaspekter och resultatet väntas under 2018.
3. Minska utsläppen av flyktiga organiska kolväten (VOC) i Energihamnen	Läs mer om denna aktivitet på sid 21.
4. Minska mängden avfall	Läs mer om denna aktivitet på sid 21.
5. Utveckla arbetet med energieffektivisering för byggnader	Läs mer om denna aktivitet på sid 21.
6. Ta fram en mer detaljerad bild av identifierade bullerkällor i syfte att ytterligare sänka bullernivåerna inom hamnen	Läs mer om denna aktivitet på sid 21.
7. Vidareutveckla den miljödifferentierade hamntaxan genom ett utökat engagemang inom de olika index som används	Läs mer om denna aktivitet på sid 22.

Verksamhetens åtgärder för minskad miljöpåverkan

Verksamheten i Göteborgs hamn är tillståndspliktig enligt miljöbalken och bolaget är certifierat enligt ISO 14001. Detta innebär att miljöarbetet årligen granskas vid interna och externa revisioner samt periodisk besiktning. Under det gångna året har vi arbetat med ständiga förbättringar och framgångsrikt genomfört åtgärder i miljöplanen för att minska verksamhetens miljöpåverkan.

EFFEKTIV HANTERING AV AVFALL

Hamnen arbetar kontinuerligt med att minska avfallet från både den egna verksamheten och från de besökande fartygen. Arbetet syftar i första hand till att minska mängden avfall, och i nästa steg till att säkerställa en effektiv sortering av avfallet. Detta handlar framförallt om att underlätta för fartygen att kunna göra rätt, och det är då mycket viktigt att erbjuda en väl fungerande hantering vid kaj av det avfall som uppkommit ombord. Under 2017 har två arbetsgrupper sammankallats för att ta fram specifika åtgärder för att öka sorteringen och minska internt verksamhetsavfall samt verksamhetsavfall från fartygen. Löpande genomförs åtgärder för att förbättra och möjliggöra mer effektiv avfallshantering inom bolagets verksamhet.

NY ANLÄGGNING MINSKAR UTSLÄPP AV FLYKTIGA ORGANISKA ÄMNEN

Under 2017 installerades en Odour Control Unit (OCU) i Energihamnen för att reducera flyktiga organiska kolväten (VOC) och ämnen som ger upphov till lukt vid lastning av tjockolja till fartyg.

BULLER FRÅN HAMNVERKSAMHET

Under det senaste året har hamnen genomfört en ny kartläggning, som ger en detaljerad bild av vilka bullerkällor som har högst påverkan på den omgivande miljön. Resultatet är att hamnen har en relativt låg bullerpåverkan på omgivningen i förhållande till den verksamhet som utförs, och Göteborgs Hamn har också färre klagomål på störande buller än vad andra hamnar i världen har. Åtgärder under det senaste året har varit förbättring av gummeringen på de metallramper som läggs mot fartygen och att bolaget har gått med i ett internationellt samarbete i syfte att vidare utreda möjligheterna till att minska bullret från de fartyg som besöker hamnen. Detta innefattar att komma överens om gemensamma mätmetoder för att bättre kunna genomföra effektiva bullerreducerande åtgärder, men även att utbyta kunskap och erfarenheter mellan hamnarna. Projektet löper under en tvåårsperiod och kommer att slutredovisas under 2018.

Den nya Odour Control Unit (OCU) i Energihamnen.

KLIMATNEUTRALT BOLAG OCH ENERGIEFFEKTIVISERING

Göteborgs Hamn AB är sedan flera år tillbaka ett klimatneutralt bolag och arbetar enligt FN:s rekommendationer med att mäta, rapportera, minska och om när så är nödvändigt kompensera för de egna klimatpåverkande utsläppen. Genom att själva nå klimatneutralitet hoppas vi kunna inspirera andra till att följa efter. Bolagets klimatutsläpp för 2017 kommer att klimatkompenseras genom ett projekt som är certifierat av FN enligt CDM på nivån Gold Standard.

Bolaget har sedan länge arbetat med energieffektiviserande åtgärder inom olika delar av verksamheten och har under 2017 genomfört energikartläggningar som rapporterats in till Energimyndigheten. Detta arbete kommer fortsätta under kommande år och identifiera energibesparande åtgärder för många av hamnens byggnader och fordon. Under 2017 har ett optimeringsprojekt för uppvärmning av rörsystemet i Energihamnen genomförts, vilket innebar cirka 20 procent minskad energiförbrukning.

Utsläpp till luft är en fortsatt stor utmaning

Att minska utsläppen av koldioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar är ett av de viktigaste områdena för hamnens miljöarbete. Medan utsläppen av svaveldioxid minskat under de senaste åren så är kvävedioxiderna fortfarande ett stort problem för Göteborg, och här behöver hamnen och sjöfarten också bidra till en minskning. En stor utmaning är också att få ner de klimatpåverkande utsläppen.

VIDARE MOT HÖGRE ANDEL ELANSLUTNA FARTYG

Under 2017 har arbetet med att nå en högre andel elanslutningar av fartyg fortsatt. Under första kvartalet genomfördes en utredning, enligt bolagets verksamhetstillstånd, för att identifiera kajplatser och fartyg där elanslutning kan innebära miljövinster och samhällsnytta. Utifrån det resultatet har hamnen sedan arbetat vidare och tillsammans med redare ansökt om ekonomiska medel för att skapa helt nya elanslutningar i roroterminalen. Under 2017 hade 37 procent av fartygsanlöp en möjlighet att vara elanslutna vid kaj i Göteborgs Hamn.

BUNKRING AV FLYTANDE NATURGAS

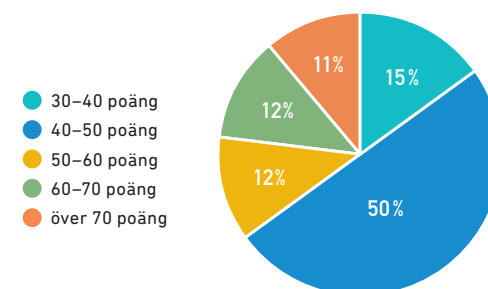
Under 2017 har bunkring av flytande naturgas (LNG) ökat i hamnen. För första gången har LNG bunkrats mellan fartyg vid kaj (ship-to-ship) och simultant med lastning. Det innebär att Göteborgs Hamn redan nu uppfyller EU-direktivet som anger att det ska vara möjligt att bunkra LNG i Sveriges core-hamnar före 2025. LNG är ett drivmedel som sänker utsläppen av svavel,

partiklar och tungmetaller till ett minimum. Utsläppen av kväveoxider sänktes med 80 procent. Dessvärre är det fortfarande ett fossilt bränsle och är därför inte hållbart på sikt. I framtiden kommer det finnas en palett av bränslen och om vi ska lösa klimatutmaningarna behövs en större andel biobränsle.

SAMVERKAN OCH INCITAMENT

Hamnen har sedan länge arbetat med att ge olika ekonomiska incitament till sjöfarten genom att premiera de mest miljöanpassade fartygen med en rabatt på hamntaxan. Detta är ett arbete som fortsatt under 2017, då 118 stycken fartyg erhöll miljörabatt. Arbetets utveckling sker främst genom ett omfattande engagemang i de internationella index som används som grund för miljödifferenteringen av hamntaxan.

37% av fartygsanlöp fick miljörabatt under 2017.

Många fartyg med höga ESI-poäng trafikerar Göteborgs Hamn. I cirkeldiagrammet syns fördelningen av fartygens poängnivå för de som fick miljörabatt (dvs över 30 ESI poäng) under 2017.

Christer Ågren

LUFTFÖRORENING- och
KLIMATSEKRETARIATET
(AirClim)

”Miljörabatt på hamnavgiften och elanslutning av fartygen med grön el är bra exempel på hur Göteborgs Hamn utmärker sig som föregångare och som pådrivare för renare sjöfart.”

”Men resan mot nollutsläpp kräver mer – fartygens NO_x-utsläpp måste ner och framförallt måste fossila bränslen snabbt fasas ut.”

Internationellt klimatarbete

Sjöfarten är det mest energieffektiva sättet att transportera gods på. Mer än 90 procent av världshandeln passerar haven någon gång under transporten, ändå står sjöfarten för bara knappt 3 procent av de globala koldioxidutsläppen. Den internationella sjöfarten är däremot en stor utsläppskälla av svaveldioxid, kväveoxider, koldioxid och partiklar, ämnen som skadar människors hälsa och bidrar till förorening av havsmiljön. Samtidigt finns det en stor förbättringspotential – sjöfarten kan och bör göra mer.

SVERIGE GÅR FÖRE

Den svenska maritima näringen är världsledande på miljöteknikområdet. Fartyg som drivs på flytande naturgas (LNG), metanol som bränsle och elanslutning för fartyg vid kaj är några exempel. Medan svensk sjöfart är "bäst i klassen" ligger många länder långt bakom. Att ha ett internationellt perspektiv på sjöfartens utsläpp är därför nödvändigt, eftersom lokala åtgärder ger en relativt liten påverkan på sjöfartens totala utsläpp. Göteborgs Hamn har därför valt att lägga en stor del av sitt engagemang i klimatfrågor på internationell nivå. Även om det internationella arbetet riskerar att gå väsentligt långsammare, så är de potentiella förbättringar som kan uppnås mångdubbelt större.

GÖTEBORGS HAMN

– EN VIKTIG INTERNATIONELL AKTÖR

Göteborgs Hamn har sedan länge arbetat både nationellt och internationellt för att driva på utvecklingen mot mindre klimatpåverkande utsläpp. Hamnen deltar kontinuerligt i debatten och har i detta varit pådrivande för att Sverige ska nyttja sin position i IMO i högre utsträckning. Inom den europeiska hamnorganisationen

ESPO har Göteborgs Hamn under 2017 tagit över ordförandeskapet för hållbarhetskommittén. Detta är ett av hamn- och sjöfartsnäringens viktigaste forum för hållbarhetsfrågor, vilket ger goda förutsättningar för att driva på miljöfrågorna gentemot EU.

Göteborgs Hamn AB har även varit aktiv inom den internationella hamnorganisationen IAPH, där man driver på utvecklingen av olika index som används för att bedöma vilka fartyg som har mindre miljöpåverkan. Detta arbete har handlat om att försöka utöka samarbetet mellan de olika aktörerna för att uppnå en bättre genomslagskraft och en faktisk förbättring för miljön. 2017 deltog Göteborgs Hamn också på FN:s internationella havskonferens där Sverige var ett av värdländerna. FN:s havskonferens, The Ocean Conference, samlade ledare och regeringsföreträdare från hela världen i syfte att peka ut vilka insatser som behövs för att nå det globala hållbarhetsmålet om haven.

Hamnen medverkar aktivt i det internationella miljöarbetet.

Visste du att?

Under 2017 har Göteborgs Hamn tagit över ordförandeskapet för hållbarhetskommittén i ESPO.

Under 2017 har bolaget även fört en dialog med Fossilfritt Sverige om hur hamnar som effektiva godsnav kan bidra till att minska det nationella transportsystemets klimatpåverkan.

Biologisk mångfald främjas på många håll

Livsmiljöer för de sällsynta och fridlysta arterna hasselsnok och mindre hackspett har tagits i anspråk i samband med exploateringar av Halvors Äng kring Svarte mosse på södra Hisingen. I nära samarbete mellan Park- och Naturförvaltningen och Göteborgs Hamn har därför omfattande kompensationsåtgärder planerats och genomförts.

HASSELSNOK

Cirka 23 hektar igenväxande ljungmark har röjts. Rönningen har inte varit total, utan en viss mosaik och variation har eftersträfvats, eftersom sådana miljöer är särskilt gynnsamma för hasselsnok. Dessutom har tre igenvuxna övervintringsplatser röjts fram och två nya övervintringsplatser har skapats. Övervintringsplatser ska vara frostfria och väl-dränerade. Rönningarna bedöms också vara väl utförda då man lämnat gott om rishögar i vilka hasselsnoken kan finna både föda och skydd. Åtgärderna genomfördes 2016 och man kunde vid första inventeringen 2017 redan påvisa positiva resultat för arterna.

MINDRE HACKSPETT

Totalt har 650 träd högkapats till en höjd mellan 2,5–6 meter. Drygt 400 träd har ringbarkats. Åtgärderna har utförts för att öka mängden död ved. Döda eller döende träd är en förutsättning för artens häckning, då den inte mår bra av att hacka ut bohål i friska träd. Döda träd utgör även viktiga födosöksobjekt för mindre hackspett.

Salamandrar vill ha det torrt och trångt på vintern, då passar en sten- och vedhög bra.

Vi har valt att bli fadder till en bikupa för att stärka lokalt arbete för den biologiska mångfalden. En bikupa full med honungsbin har placerats i Port of Gothenburg Logistics Park.

SALAMANDER

Under 2017 genomfördes en åtgärd för att stärka den biologiska mångfalden i området kring Arken. I samband med etableringen av kombiterminalen byggdes två stycken salamanderhotell och våtmarken i anslutning restaurerades. Salamandrar vill ha det torrt och trångt på vintern, då passar en sten- och vedhög bra. I vårens första solstrålar vill de kunna värma sig i lövhögar och på sommaren leka i våtmarker. Förhoppningen är nu att salamanderentreprenaden kommer att locka hit den större vattensalamandern (*Triturus cristatus*) som enligt Göteborgs Stads biologer tycks trivas extra bra på Hisingen, flera exemplar har hittats i närliggande dammar. Den större vattensalamandern är rödlistad hos Naturvårdsverket, finns med i EU:s Natura 2000 och som särskilt skyddad art i EU:s art- och habitatdirektiv.

Vårt sociala ansvar

Som spindeln i hamnklustret är det viktigt att vi tar ett socialt ansvar både lokalt i Göteborg och globalt.

Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa

Göteborgs Hamn AB ska vara en arbetsplats som kännetecknas av en god och säker arbetsmiljö. Anställda, kunder och samarbetspartners ska känna sig trygga med vårt sätt att hantera arbetsmiljön. Vi har medarbetarnas hälsa i fokus.

Vårt arbete kring arbetsmiljö, säkerhet och hälsa bidrar till FN:s hållbarhetsmål nr 3 och 8.

VÅRA FRÄMSTA RISKER

Att driva energihamn är förknippat med en mängd operationella risker såsom brand och explosion vid produktläckage, personskador kring förtöjningsutrustning och påkörning av kajutrustning. Snubbel- och halkriser, ergonomi samt användning av maskinutrustning är identifierade risker i det löpande arbetet i Energihamnen. I den övriga verksamheten kan de främsta arbetsmiljöriskerna kopplas till arbetsbelastning, begränsad möjlighet till återhämtning samt livsstils- och hälsofrågor.

Göteborgs Hamn AB arbetar systematiskt med att förbättra arbetsmiljön.

SÄKERHETSARBETET I ENERGIHAMNEN

En kontinuerlig riskhantering samt att systematiskt arbeta med att upprätthålla och förbättra utrustningars integritet och tillförlitlighet är hörnstenar för att ha ett gott säkerhetsarbete och därmed en säker energihamn. Som ett led i detta arbete har det under 2017 genomförts periodiska riskanalyser enligt Lagen om skydd mot olyckor av verksamheterna på våra kajer i Torshamnen och kaj 551 samt kaj 510/511 i Skarvik/Rya. För att åtgärda våra främsta risker har följande förbättringar genomförts under 2017:

- Byte av förtöjningskrokar för fartygens tvärändor i Torshamnen
- Nytt förbättrat laserdockningssystem för fartyg i Torshamnen
- Byte av pollare på kaj 510/511 som ska minska risken för personskador
- Ny typ av flamdetektorer på kajerna 510/511 och 800/801
- Byte av brandvattenrör på kajerna 519–521
- Effektivare övervakning av pumpningsoperationer med fler funktioner i styrsystemet
- Diskussioner med våra intressenter (kunder, mäklare med flera) om vikten av korrekt information av lastens produktklassning

SYSTEMATISKT ARBETSMILJÖARBETE OCH REVISION

Sedan ett antal år tillbaka arbetar Göteborgs Hamn AB systematiskt med att förbättra arbetsmiljön och bolaget är bland annat certifierat i enlighet med arbetsmiljöstandarden OHSAS 18001:2007. Under våren 2017 genomfördes en extern revision som resulterade i tre mindre allvarliga avvikelser på arbetsmiljöområdet: hårdplastutbildning saknades, journalföring vid kontroll av travers hade inte skett och risker med kvartsdamm fanns inte med i aktuell arbetsmiljöplan. Dessa avvikelser har stängts under året.

Under slutet av 2017 genomfördes även en intern revision med fokus på att försäkra oss om att vår stödprocess "Säkerställa en god arbetsmiljö" fungerar på ett tillfredsställande sätt och bidrar till våra målsättningar. Revisionen ledde till tre mindre allvarliga avvikelser: arbetsplatsolycka anmäldes inte skyndsamt, översyn av versionshantering av dokument och avsaknad av rutin för arbetsmiljöuppgiftsdelegering. Åtgärder kopplat till avvikelserna kommer att ske i början av 2018.

Arbetsmiljöverket genomförde en förannmäld inspektion samt ett uppföljande besök under året. Efter inspektionen ställdes krav på genomförande av riskbedömningar gällande kemikaliehantering samt undersökning, riskbedömning och fortlöpande tillsyn av trycksatta anordningar.

I det systematiska arbetsmiljöarbetet har vi under året genomfört samtliga planerade skyddsronder och arbetsmiljökommittémöten. Riskbedömningar har bland annat skett för sommarjobbare, ensamarbete och en uppdatering av riskbedömningen gällande kvarts- och stendamm. Utöver detta sker kontinuerligt skyddsronder och riskbedömningar inom verksamhetens olika projekt.

2017 ÅRS ARBETSMILJÖPLAN

Göteborgs Hamn AB samlar verksamhetens arbetsmiljöarbete i en arbetsmiljöplan. Arbetsmiljöplanen består av övergripande mål, delmål och en handlingsplan med aktiviteter. De övergripande målen är framtagna som ett stöd för att nå de kort- och långsiktiga målen i bolagets affärsplans fokusområde Medarbetare och Samhälle. Aktiviteterna i planen har tagits fram utifrån de vanligaste arbetsmiljö- och säkerhetsriskerna som identifierats inom organisationen vid olika riskbedömningar och ur sammanställning från vårt avvikelshanteringssystem. Arbetet kring vår arbetsmiljöplan har under året fortsatt som planerat.

STYRANDE POLICY OCH ANSVAR

- Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod, Medarbetar- och arbetsmiljöpolicy för Göteborgs Stad, Göteborgs Hamn AB:s alkohol- och drogpolicy, Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete (SBA).
- För stödprocessen "Säkerställa en god arbetsmiljö" ansvarar chefen för avdelningen Business Support och för säkerhetsarbetet i Energihamnen ansvarar driftchefen.

VÅRT AVVIKELSEHANTERINGSSYSTEM

Avvikelsehanteringssystemet och arbetet kring detta är viktigt för att kunna utreda och analysera oönskade händelser, men också för att upptäcka systematiska avvikelser. För att förbättra kvaliteten på utredningarna i avvikelssystemet genomförs varje vecka avstämningsmöten i Energihamnen, där ansvarig arbetsledare, skyddsombud och experter/specialister deltar och där händelser av olika typ diskuteras och utreds. Nivån på inrapporterade avvikelser till vårt avvikelssystem ligger på en stabil nivå, 280 stycken under 2017.

En positiv utveckling är att antalet rapporterade tillbud och riskobservationer minskat jämfört med 2016, något vi tror och hoppas beror på att det systematiska arbetet med skyddsronder och riskbedömningar börjar att ge resultat. Under 2017 har vi haft ett olycksfall med frånvaro och sju olycksfall utan sjukfrånvaro inrapporterat i aktuellt avvikelshanteringssystem.

ARBETSMILJÖPLAN 2017

ÖVERGRIPANDE MÅL	DELMÅL
1. Systematiskt arbetsmiljöarbete Genomföra ständiga förbättringar inom arbetsmiljö	1.1 Medelvärde av den årliga SAM-uppföljningen* är minst 4,0 1.2 Varje enskilt område i SAM-uppföljningen ligger på minst 3,6
2. God arbetsmiljö Medarbetarna upplever sin arbetsmiljö som god	2.1 NMI är lägst 65
3. Fåtal risker inom arbetsmiljö Minska riskerna inom arbetsmiljö	3.1 Bättre efterlevnad vad gäller arbets- och hetarbetstillstånd 3.2 Bra och säker arbetsmiljö i samband med underhållsarbete

*Uppföljningen av vårt systematiska arbetsmiljöarbete (SAM) sker genom en elektronisk enkät till chefer och skyddsombud.

Roger Sköld

GÖTEBORGS HAMN AB
HUVUDSKYDDSOMBUD
FÖR TRANSPORT

"Inom arbetsmiljöarbetet finns det alltid utrymme till förbättringar."

"För vår del kan det innebära att se över ergonomi när det gäller vår arbetsutrustning som placering av ventiler, utformning av arbetsplattformer, men även arbetsutrustning i stort. Komma in tidigare i planeringen än vad som sker i dagsläget gällande förändringar i verksamheten kan vara avgörande för en bättre arbetsmiljö. Ett annat område är att se över de risker som uppkommer vid arbeten som sker med kort varsel, där skador kan uppstå då man arbetar på ett ovant sätt eller i en stressig situation."

HÄLSOPROFILBEDÖMNING FÖR ALLA ANSTÄLLDA

Den bästa pensionsinvesteringen är en god hälsa! All personal i Göteborgs Hamn AB erbjuds regelbundet möjligheten att göra en hälsoprofilbedömning hos bolagets företagshälsovård. Syftet med hälsoprofilbedömningen är att öka medvetenheten kring nuläget hos varje individ kopplat till sin egen hälsa, allt för att skapa en medvetenhet kring eventuella behov av livsstilsförändringar.

Under 2017 deltog 74 av 126 anställda i hälsoprofilbedömningen. 55 procent av dessa ligger i en riskgrupp som har behov av, eller stort behov av, livsstilsförändring eller åtgärd. De utvecklingsområden som pekades ut var upplevd stress, både på arbete och i hela livssituationen samt att många upplever sin hälsa som mindre bra och upplever symptom på en ohälsosam nivå. De åtgärder som företagshälsovården föreslog var inom områdena: coaching, stresshantering, avslappning, mindfulness, ergonomi och sjukgymnastik. Positiva faktorer är att flertalet upplever sin hälsa som god och sina kostvanor som bra, samt att många är fysiskt aktiva ur ett hälsoperspektiv.

Sjukfrånvaron har under året tyvärr ökat, från 3,8 procent 2016 till 4,5 procent 2017, och vi har under året ökat våra insatser kopplat till rehabilitering. I 2018 års affärsplan blir det ett extra fokus på att jobba med hälsofrågor på vår arbetsplats.

Sjukfrånvaro, %

2017	2016	2015	2014	2013
4,5	3,8	4,3	4,1	3,8

Antal personer som deltog vid hälsoprofilbedömning

2017	2016	2015	2014	2013
74	*	78	53	*

* Genomfördes inte.

KOMPETENSUTVECKLING

Under 2017 deltog en person i programmet "Morgondagens chef", vilket är ett led i att säkerställa vår chefsförsörjning. En annan viktig del i vårt arbete är att främja och stödja intern rörlighet, vilket vi såg flera exempel på under året, bland annat förflyttning till annan tjänst samt att personer tagit ett större ansvar som tillförordnad chef. Utvecklingssamtal och utvecklingsplaner genomförs med all personal och detta till 100 procent, vilket följs upp centralt. Flera utbildningar genomfördes under 2017, både på individuell, avdelnings- och övergripande nivå. För chefer genomfördes flera kortare utbildningar och workshops inom t ex lönesättning och hög affärsetik.

Den bästa pensionsinvesteringen är en god hälsa.

SÅ TYCKER MEDARBETARNA

Det är viktigt för oss att få veta vad medarbetarna tycker om sin arbetsplats och sin arbetssituation och därför genomför vi årligen en medarbetarundersökning. Under året har vi jobbat med resultatet från tidigare års undersökningar och fokus har främst varit kopplat till följande områden: stress, arbetsbelastning, organisation och ledarskap, att vara en attraktiv arbetsplats och känna arbetsglädje. Under senhösten 2017 genomfördes en ny medarbetarenkät som gav oss ett Nöjd Medarbetar Index (NMI) på 62 och visar vägen för de aktiviteter vi behöver arbeta med under 2018. Totalt deltog 95 procent av personalen vid den senaste enkäten, vilket är det högsta deltagandet någonsin. Att öka NMI är dock inte något som sker av sig självt och vi behöver kontinuerligt arbeta med detta både på bolags- och gruppnivå.

Nöjd Medarbetar Index

2017	2016	2015	2014	2013
62	61	63	65	67

Inkluderande arbetsplats

Göteborgs Hamn AB ska vara en inkluderande arbetsplats där det råder jämställdhet och mångfald, där ingen diskrimineras eller kränks. En arbetsplats som tar tillvara olika erfarenheter och kunskaper. De mänskliga rättigheterna ska genomsyra hela vår verksamhet. Vår uppförandekod som har sin grund i våra kärnvärden – samverkan, hållbarhet, innovation och pålitlighet – visar oss vägen.

VÅRA FRÄMSTA RISKER

Våra främsta risker inom mänskliga rättigheter skulle kunna vara; risk att bryta mot en eller fler diskrimineringsgrunder om vi inte rekryterar kompetensbaserat och med fokus på mångfalds- och jämställdhetsperspektivet, risk att våra medarbetare och andra som besöker vår arbetsplats utsätts för kränkningar och trakasserier, risk att löneskillnader mellan män och kvinnor är osakliga och risk för missförhållanden längre ned i leverantörskedjan.

STYRANDE POLICY OCH ANSVAR

- Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod, jämställdhetspolicy för Göteborgs Stad, medarbetar- och arbetsmiljöpolicy för Göteborgs Stad, Göteborgs Stads policy för upphandling och inköp.
- För arbetet med vår likabehandlingsplan ansvarar ordförande i likabehandlingsgruppen och för stödprocessen "Köpa in" ansvarar vår inköpschef.

LIKABEHANDLINGSARBETE

Under 2017 har bolagets likabehandlingsgrupp arbetat i enlighet med aktuell likabehandlingsplan som innehöll mål kopplat till: Jämlikt Göteborg, mänskliga rättigheter, jämställdhet, personal, översyn av likabehandlingsgruppens arbetssätt med utgångspunkt i ny diskrimineringslagstiftning, kunskap och medvetenhet i likabehandlingsfrågor, trakasserier, rekrytering och kompetensutveckling, intern rörlighet och föräldraskap.

Årets likabehandlingsplan innehöll också en aktivitet kopplat till vår uppförandekod och förhållningssätt gentemot varandra, vilket resulterade i en lyckad

Kreativa initiativ på arbetsplatsen uppskattas av alla.

Vårt arbete kopplat till mångfald, jämställdhet, och icke-diskriminering bidrar till FN:s hållbarhetsmål: nr 5, 8 och 10.

Årets medarbetardag bidrog till stort engagemang från alla anställda.

medarbetardag med fokus på uppförandekod, företagskultur och våra kärnvärden. Med en hög närvaro och stort engagemang från alla anställda skapade detta underlag för vidare arbete kring dessa frågor och en ny medarbetardag 2018.

Under året har likabehandlingsgruppen diskuterat hur mångfalds- och likabehandlingsfrågor kan engagera och involvera hela organisationen. Resultatet har bland annat varit 12 informationsinsatser på vårt intranät kopplat till bland annat: West Pride, ett jämställdhetsquiz och en alternativ julkalender som uppmuntrat till goda gärningar.

INGA KRÄNKNINGAR ELLER TRAKASSERIER ACCEPTERAS

Ibland annat likabehandlingsplanen är bolaget tydlig med att vi inte accepterar kränkning eller diskriminering. Det gäller för alla som vistas inom vårt verksamhetsområde. Vi har inga anmälda fall av diskriminering, men vi vet genom vår medarbetarenkät att det finns ett fåtal medarbetare som upplever sig kränkta eller diskriminerade av antingen chef eller medarbetare. Varje fall är ett fall för mycket och vi har därför checklistor och stöd på intranätet för både chef och medarbetare som upplever sig kränkt. Vi uppmanar våra medarbetare att söka stöd hos sin chef eller hos HR om man blir utsatt för kränkningar.

Med anledning av den #metoo-rörelse som har dominerat mediebilden under hösten 2017 gjorde vår VD ett uttalande på intranätet, där han visade ett tydligt ställningstagande mot trakasserier och kränkningar samt hur man ska göra om man upplever sig kränkt. Därutöver presenterade han delar av 2018 års likabehandlingsplan som har fokus på just detta tema.

#METOO

Årets uppstickare bland hållbarhetsfrågor i samhället.

LÖNEKARTLÄGGNING

Våra löner ska vara jämställda och konkurrenskraftiga, som grund för långsiktig kompetensförsörjning. Löneskillnader får inte vara diskriminerande. Lönebildning och lönesättning ska bidra till att vi når målen för verksamheten. Lönen ska stimulera till förbättringar av verksamhetens effektivitet, produktivitet och kvalitet. En lönekartläggning genomförs därför årligen och den senaste visade inte heller på några osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

MÅNGFALDEN SKA ÖKA

Vi har några få medarbetare med utomnordisk bakgrund och några med funktionsnedsättning. Vi använder mångfaldsperspektivet i varje ny rekrytering. Dock ökar inte mångfalden i den takt som önskas då det inom vissa yrkeskategorier finns ett begränsat rekryteringsunderlag. Vi erbjuder en rekryteringsprocess som ger likabehandling i bedömningen av alla arbetssökandes kompetens och lämplighet, utan diskriminering.

SÅ BIDRAR VÅRA INKÖP TILL GODA ARBETSFÖRHÅLLANDEN

Göteborgs Hamn AB går som offentligt ägt bolag under Lagen om upphandling inom försörjningssektorerna. Lagen ställer en mängd krav på kontroller och innebär bland annat krav på att utesluta leverantörer från upphandlingar om de är dömda för brott inom exempelvis området mänskliga rättigheter.

Vi köper främst tjänster och merparten är svenska leverantörer med i Sverige anställd personal. Vi jobbar aktivt för att arbeta med enbart seriösa leverantörer, som sköter sig vad gäller arbetsmiljö, skattemässigt och annan lagstiftning. Det sker bland annat genom vårt samarbete med Skatteverket som kontrollerar våra anbudsgivare gentemot deras register.

I våra upphandlingar ställer vi, när så är relevant, krav på att de varor och tjänster vi köper ska produceras med hänsyn tagen till ILO:s kärnkonventioner och FN:s mänskliga rättigheter. Flera av våra inköp görs också som avrop på de ramavtal som Inköp och Upphandlingsförvaltningen inom Göteborgs Stad upphandlar. Där ställs också dessa krav.

I merparten av våra upphandlingar där avtalen sträcker sig över lite längre tid har vi även med Göteborgs Hamns uppförandekod som en del av underlaget, likaså klausuler gällande antikorruption och antidiskriminering.

Leverantörer ska, när de verkar i vårt namn följa vår uppförandekod som bland annat säger att: "Vi ska försäkra oss om att vi inte bidrar till att bryta mot mänskliga rättigheter", och "Vi ska eftersträva jämställdhet och mångfald, där ingen diskrimineras eller kränks". Vi talar också om våra värdeord SHIP – Samarbete, Hållbarhet, Innovation och Pålitlighet – när vi har uppföljningsmöten med våra leverantörer. Vi har hittills inte påträffat några avvikelser kopplat till att bryta mot detta område.

Vi har även påbörjat ett arbete att minimera antalet leverantörsled i våra entreprenader för att därmed öka kontrollen generellt och minska risken för oseriösa leverantörer som bryter mot både globala riktlinjer inom området och aktuell skattelagstiftning.

Lönen ska stimulera till förbättringar av verksamhetens effektivitet, produktivitet och kvalitet.

Jämnt Göteborg – vi bidrar!

Vi ska göra vad vi kan för att vara en del av lösningen på de utmaningar som vårt samhälle står inför lokalt i Göteborg, men även globalt. För oss är det viktigt att bidra till ett mer jämnt Göteborg med minskat utanförskap och minskade skillnader i livsvillkor och hälsa. Hur vi lyckas och vad vi gör påverkar många i samhället.

KRAV PÅ SOCIAL HÄNSYN VID UPPHANDLING

I Göteborgs Stads budget 2017 anges att "andelen hållbara upphandlingar ska öka" som prioriterat mål. En del i detta arbete är att 50 procent av stadens alla tjänsteupphandlingar ska ske med social hänsyn. Arbetet med modellen ska främja sysselsättningsmöjligheter för personer som står långt från arbetsmarknaden, stimulera social integration, lika möjligheter och sociala rättigheter. Göteborgs Hamn AB tycker att detta är ett viktigt mål och vi har under de senaste fem åren utvecklat och ställt sociala krav vid upphandling. Genom kraven har vi utmanat entreprenörer och leverantörer att ta ett större socialt ansvar.

VÅR MÅLSÄTTNING 2017

För 2017 var vår målsättning att ställa sociala krav i minst 55 procent av alla ramavtalsupphandlingar / längre entreprenader – längre än tre månader. Resultatet under året blev att sociala krav har ställts i 60 procent av dessa upphandlingar / längre entreprenader.

EXEMPEL PÅ SOCIALA KRAV

Ett exempel på en längre entreprenad där vi ställt sociala krav i upphandlingen med ett positivt resultat är bygget av Arken kombiterminal som pågått under 2017.

Det är ett stort projekt och intensivt ur ett tidsperspektiv – knappt ett år – och med flera aktörer i nära samarbete. Entreprenaden genomfördes genom så kallad partnering / samverkan och genom ett gott samarbete med vinnande entreprenör, NCC, har projektet lyckats skapa sysselsättning för tre personer som tidigare stod långt från arbetsmarknaden.

Vid varje upphandling bedömer vi möjligheten att ställa krav på leverantören som leder till att denne ska ta bland annat socialt ansvar. Ett exempel på hur vi ställer sociala krav vid ramavtalsupphandlingar är att avtalsleverantörerna ska anta valda utmaningar i föreningen CSR Västsveriges tre ansvarsinitiativ Reko arbetsplats, Socialt ansvar och Miljöansvar. För mer information, se sidan 13.

Vår ambition är att ständigt förbättra och utveckla de metoder och modeller vi använder för att ställa sociala krav vid upphandling och vi kommer även i kommande upphandlingar hålla fokus på denna viktiga fråga.

➔ Mer information om CSR Västsverige:
www.csvastsverige.se

Vårt arbete kopplat till ett jämnt Göteborg bidrar till: FN:s hållbarhetsmål nr 4, 8, 10 och 12.

Arvid Bohlin

BITRÄDANDE PLATSCHEF, NCC

"Jag tycker det är bra att det ställs sociala krav i upphandlingen, det är ett sätt att få in ny personal, som vi annars troligtvis inte skulle komma i kontakt med."

"Detta är ett sätt att öka mångfalden inom NCC. Som stort bolag har vi också goda förutsättningar för att kunna ta emot praktikanter på detta vis, då vi ofta har stora projekt. Det krävs handledning då personerna kanske aldrig har jobbat i byggbranschen innan. Vi har haft både yrkesarbetare och tjänstemän här. De visade ett gott engagemang och vilja att lära sig, och de har fått med sig en bra lärdom om hur det är att jobba inom anläggningsbranschen."

Christoffer Lillhage

OPERATIVT ANSVARIG
I ENERGIHAMNEN,
GÖTEBORGS HAMN AB

”Jag vill verkligen hylla Räddningsmissionen och de fantastiska eldsjälarna som ställer upp varje dag och varje vecka året runt, ni gör ett fantastiskt arbete.”

”Jag vill även tacka min arbetsgivare Göteborgs Hamn AB för att sponsra med en förmiddag av min arbetstid. Jag fick med mig massor av energi hem efter alla dessa härliga möten. Jag vill även uppmana andra företag att erbjuda företagsvolontärer. Det finns många frivilligorganisationer där ute som behöver en hjälpande hand. Jag lovar att det kommer vara lönsamt.”

BÄSTISFÖRETAG TILL ÖPPET HUS

Sedan 2015 stödjer vi Öppet Hus, som är en ideell förening vilken har till främsta syfte att hjälpa unga med utländsk bakgrund att närma sig den svenska arbetsmarknaden. Göteborgs Hamn AB är ett bästisföretag till Öppet Hus, vilket innebär att vi under tre år har lovat att stödja föreningens verksamhet ekonomiskt och ställa upp med en eller flera mentorer för unga adepter.

FÖRETAGSVÄN MED GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION

Sedan 2014 är Göteborgs Hamn AB företagsvän med Göteborgs Räddningsmission som arbetar med att hjälpa många olika utsatta grupper i vårt samhälle. Förutom att vi stödjer räddningsmissionen ekonomiskt så delar vi även med oss av vår tid. Alla anställda har möjlighet att jobba åtta timmar per år som företagsvolontär, exempelvis på Lisebergs julmarknad, genom att bemanna räddningsmissionens bod för att sälja ullstrumpor och ljus, och på Vasagatans café för hemlösa genom att bre mackor och servera gröt.

SAMVERKAN MELLAN SKOLA OCH ARBETSLIV

Det är viktigt att dela med oss av vår tid och kunskap och ge ungdomar och vuxna en möjlighet att få kontakt med och komma ut i arbetslivet. Det sker bland annat genom att vi är ute och håller föredrag, är en aktiv partner i projektet Framtida transporter som vänder sig till årskurs 7 och 8, samarbetar med Göteborgsregionen kring ”Samverkan mellan skola – arbetsliv”, är fadderföretag för en högskoleklass i Brunnsbo under tre år, tar emot studiebesök från skolor och universitet, erbjuder praktik- och sommarjobb samt ger möjlighet till arbetsträning. Under 2017 har vi tagit emot sex praktikanter och sex exjobbare. Genom genomförda exjobb har vi fått många bra förbättringsförslag inom områdena: informationsflödet mellan kund och energihamn, tid- och kostnadseffektivitet inom intermodala transporter, scrubberavfall från fartyg och organisatorisk och social kartläggning av arbetsmiljö.

PRAKTIK GENOM AIR

Genom ett samarbete med AIR – Arbetslivsinriktad Rehabilitering, en enhet inom Sahlgrenska Universitets-sjukhuset – kom två av sex praktikanter under 2017. En av dessa praktiserade i vår reception och en på vår infrastrukturavdelning. Detta är en del i vårt arbete med att vara en brygga in i arbetslivet för de som står långt från arbetsmarknaden. AIR har till uppgift att stötta personer som har olika funktionsnedsättningar och som behöver komma ut i arbetslivet på arbetsträning.

Joachim Lundell

INSAMLINGSANSVARIG vid
GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION

”Utan er hjälp hade vårt arbete helt enkelt inte varit möjligt.”

”Vi finns där behoven finns. Både med akuta insatser och långsiktiga projekt. Tillsammans gör vi Göteborg till en varmare stad där alla får plats och kan leva ett värdigt liv. Er gåva och ert engagemang betyder mycket för många och gör det möjligt för oss att möta och hjälpa fler människor som behöver det.”

Vårt ekonomiska ansvar

Göteborgs Hamn AB har ett stort ekonomiskt ansvar för att utveckla Skandinavien's största godsnav på ett långsiktigt och hållbart sätt.

Utveckling av godsnavet Göteborg

Sverige är en liten exportinriktad öppen ekonomi vars välbefinnande bygger på en framgångsrik industri med en avsättningsmarknad utanför landets gränser. Givet Sveriges geografi är godstrafiken med sjöfart avgörande. Som Skandinavien största hamn erbjuder Göteborg direkta och frekventa fartygsanlöp både inom Europa och globalt. En förstklassig infrastruktur till och från hamnen med järnväg och landsväg gör att Göteborgs Hamn kan serva hela Sveriges och delar av Norges näringsliv.

Vårt arbete kopplat till utveckling av godsnavet Göteborg bidrar till FN:s hållbarhetsmål nr 7, 8, 11, 12 och 15.

VÅRA FRÄMSTA RISKER

Kopplat till godsnavets utveckling finns en rad risker såsom; att inte kunna tillgodose ett farledsdjup som kan ta emot de största oceangående containerfartygen fullastade, arbetsrättsliga konflikter i en av hamn-terminalerna riskerar att varumärket Göteborgs Hamn skadas negativt och försvagar volymutvecklingen, konkurrens från andra svenska och europeiska hamnar, terminaloperatörers och arrendatorers agerande mot marknaden, sabotage, cyberattack, terrorattack eller större olycka samt ofördelaktiga nationella beslut om ex. banavgifter, farledsavgifter samt infrastruktursatsningar.

STOR NEDGÅNG FÖR CONTAINER OCH JÄRNVÄG

När det gäller handel med länder utanför Europa är det vanligast att varorna fraktas på containerfartyg. I Göteborgs Hamn hanterades 644 000 containrar (tjugofotscontainrar) under 2017. Det är en historisk minskning med 19 procent jämfört med 2016. Den arbetsmarknadskonflikt som pågått mellan Hamnarbetarförbundet och terminaloperatören APM Terminals Gothenburg präglade året och påverkade förtroendet

för hela hamnen. Volymerna var negativa även under årets andra halva trots avsaknaden av konfliktåtgärder sedan 1 juli. Järnvägsvolymer, mätt som fraktade containers, samt gods som fraktas på järnväg för direkt omlastning till containers i hamnens närhet, minskade 29 procent till 319 000 TEU under 2017. Andelen containers via järnväg minskade till 58 procent under 2017 från 62 procent 2016.

Fokus 2018:

- Återtagande av förlorade volymer och attrahera nya efter 2017 års arbetsmarknadskonflikt
- Ökat linjeutbud, nya destinationer och ökad frekvens för både sjö- och landsida
- Fortsatt arbete kring farledsfördjupning

ÖKADE VOLYMER FÖR RORO, FÄRJA OCH NYA BILAR

Antalet hanterade rollenheter ökade med 10 procent till 588 000 enheter under 2017. Utmärkande för året var linjerna på Belgien, England och Tyskland med goda volymuppgångar. Hanteringen av nya bilar ökade med 20 procent under 2017 till 295 000. Så många nya

bilar har inte hanterats i hamnen sedan 2008, vilket var innan finanskrisen och SAAB:s konkurs.

Fokus 2018:

- Ny och uppgraderad infrastruktur på sjö- och landsidan för att bland annat kunna hantera större rorofartyg
- Konzeptutveckling och marknadsbearbetning för ökade volymer av nya bilar och High and Heavy-volymer
- Ökad andel järnvägstrafik, både intermodalt genom ny kombiterminal och konventionell hantering

ENERGI – FORTSATT HÖGA NIVÅER

Hälften av all råolja som tas in till Sverige kommer via Göteborgs Hamn. Här finns också Sveriges största depåverksamhet som försörjer hela Västsverige med bland annat diesel och bensen. Året har präglats av höga volymer trots underhållsstopp och en dämpad lagringsmarknad. En bidragande orsak är att ytterligare ett råoljebergum i Syrhåla på 600 000 m³ togs i drift under våren. Volymen blev 23,5 miljoner ton jämfört med rekordåret 2016 då 23,7 miljoner ton energiprodukter hanterades. Stora ansträngningar har gjorts för att öka kostnadseffektiviteten. Fokus har varit på det omfattande underhålls- och reinvesteringsprogrammet.

Fokus 2018:

- Fortsatt arbete med att öka kostnadseffektiviteten inom affärsområdet
- Samverkan med våra kunder i syfte att stärka Göteborg som energihub och möjliggöra nya volymer i framtiden

KRYSSNING – ÖKAD KONKURRENS UTMANING FÖR GÖTEBORG

Hamnen och staden tog emot 40 kryssningsfartyg från 18 olika rederier under året. En ökad konkurrens från främst närliggande danska hamnar utmanar Göteborg. Sista kryssningsfartyget har nu lämnat Frihamnen för att frigöra ytor för stadsutveckling. Fokus har lagts på att iordningsställa kaj och terminal för nya centrala kajläget, Amerikaterminalen vid Stigbergskajen.

Fokus 2018:

- Färdigställande av Amerikaterminalen inför säsongen 2018
- Fortsatt marknadsfokus för fler anlöp

LOGISTIKPARKEN VÄXER

Efterfrågan på logistikmark i nära anslutning till Göteborgs hamn har under många år varit mycket stark. Port of Gothenburg Logistic Park är nu etablerat och kan erbjuda mer än 1 000 000 kvadratmeter mark för logistiketableringar i detta attraktiva läge. Göteborgs Hamn har i dotterbolaget Scandinavian Distripoint AB 400 000 kvadratmeter av området, som är beläget bara någon kilometer från hamnen. Övriga områden ägs och utvecklas av ett antal privata aktörer. Arbetet med att utveckla Port of Gothenburg Logistic Park har under 2017 fortsatt med byggnation, markarbeten och marknadsföring. Över 2 000 nya arbetstillfällen förväntas skapas när den nya logistikparken står helt klar.

Fokus 2018:

- Fortsatt utveckling av organisation, koncept och strategi för Port of Gothenburg Logistic Park
- Färdigställa markarbeten och övrig infrastruktur i området inför byggstart

NY KOMBITERMINAL IGÅNG

Sedan slutet av 2017 kan ännu mer gods flytta över från lastbil till tåg i Göteborg för vidare transport ut i Sverige och Europa, då nya Arken kombiterminal stod klar i Göteborgs Hamn. Där hanteras redan mer gods än i den tidigare terminalen. Flytten från centrala Göteborg ut till hamnen har många fördelar. Den nya terminalen har en högre kapacitet, ligger närmare industrin och har en bättre anpassad väginfrastruktur till och från terminalen. Nu slipper också fler än 100 lastbilar om dygnet ta sig igenom centrala Göteborg vilket innebär effektivare transporter, mindre kväveoxider i luften och kortare köer.

VOLYMUTVECKLINGEN I GÖTEBORGS HAMN

	2017	2016	JÄMFÖRT I %
Antal tjugofotscontainrar	644 000	798 000	-19
Antal roroenheter	593 000	538 000	+10
Antal nya bilar	295 000	246 000	+20
Energiprodukter, miljoner ton	23,5	23,7	-1
Passagerare	1 733 000	1 708 000	+2
Kryssningsanlöp	40	34	+18
Totalt, i miljoner ton	40,8	40,9	+/-0

Visste du att?

Belgien trafikeras av fyra rederier med över 20 avgångar per vecka via Göteborgs Hamn

Konflikten i containerterminalen har påverkat kundernas flöden på ett oproportionerligt vis, vilket gett sjunkande volymer på container-sidan. Allt medan antalet bilar, roroenheter och energiprodukter växer till rekordvolymer.

HAMNSKYDDET ÄR TILL FÖR VÅRA KUNDER OCH SVERIGES INDUSTRI

I Göteborgs Hamn hanteras gods för stora summor och vi gör vårt yttersta för att skydda kundernas egendom. Då stora värden förvaras och transporteras till och från hamnen finns det alltid ett hot från kriminella. Hamnen har även stor strategisk betydelse för samhället. Sabotage eller terroristattacker kan slå mot viktiga industrier och mot infrastrukturen. För hamnskyddet och sjöfartsskyddet avgörs hotbildsanalysen av Säpo som förser NOA (Nationella Operativa Avdelningen) med underlag till att fatta beslut om att eventuellt höja skyddsnivåerna i samråd med Transportstyrelsen. Ett komplext tjänsteföretag som Göteborgs Hamn AB måste ha tillförlitliga och väl fungerande rutiner så att säkerhet beaktas, såväl internt som externt. Ett effektivt och verksamhetsanpassat säkerhetsarbete är också en förutsättning för att Göteborgs Hamn skall få bedriva internationell hamnverksamhet. Säkerhetsarbetet skall skydda personer, information, egendom och renommé/goodwill. Säkerhet innefattar också vår förmåga att förutse händelser och arbeta med förebyggande åtgärder, rutiner och instruktioner för att minska risken för att olika hot sätts i verket. Om det ändå inträffar skall verkningarna av uppkommen skada minimeras.

VIKTIG INFORMATION MÅSTE SKYDDAS

Information i form av dokumentation och system är en viktig tillgång och grunden till allt arbete i Hamnen. Våra anställda och andra intressenter är beroende av att informationen skall vara tillgänglig, korrekt och säker. Det pågår ett fokuserat arbete med att kartlägga, klassificera och åtgärda gap för att förebygga risker och öka säkerheten. Arbetet startade som ett led i pågående förändringar och uppstramning av gällande lagar, regelverk och förordningar. Bakgrunden till uppstramningen är att cyberhot och informationsspridning ökar

explosionsartat och därmed även riskerna. Följsamhet mot dataskyddsförordningen för att skydda personlig integritet är ett område där arbete pågår.

STYRANDE POLICY OCH ANSVAR

- Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod, Säkerhetspolicy för Göteborgs Stad, Riktlinjer för informationssäkerhet inom Göteborgs Stad, Policy och riktlinjer för tillämpning av personuppgiftslagen vid Göteborgs Stads förvaltningar och bolag, Policy och riktlinjer för användning av informationsteknik inom Göteborgs Stad.
- För arbetet med Port Security och Informations-säkerhet ansvarar säkerhetschef på Göteborgs Hamn AB:s Hamnmyndighet. För arbetet med IT-säkerhet ansvarar IT-chef.

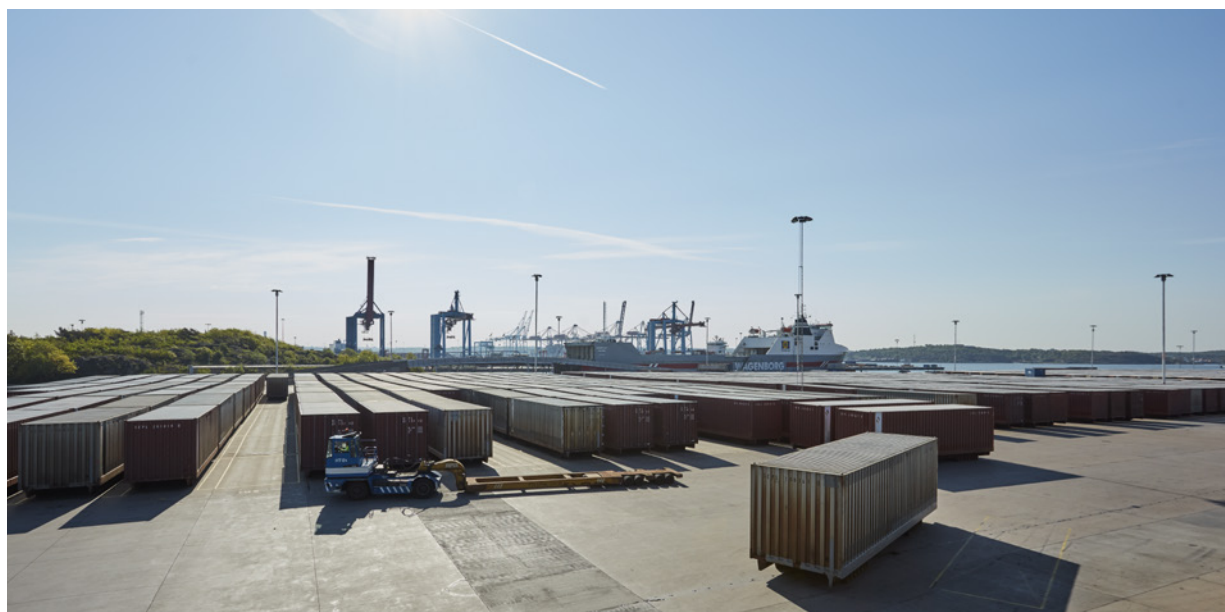
STÖRRE SÄKERHETSINSATSER 2017

Under 2017 deltog Göteborgs Hamn i försvarsmaktsövningen Aurora, medverkade i ledningsträningsövning som arrangerades av Länsstyrelsen samt genomförde en hamnskyddsövning i egen regi. Metodutveckling och effektivisering avseende Port Security – centralens förmåga att leda säkerhetsinsatser kopplat till fripassagerare har varit ett stort fokus under året.

Fokus 2018:

- Säkerställa följsamhet mot dataskyddsförordningen
- Öka IT-säkerhetsskyddet
- Analys av säkerhetsskyddet

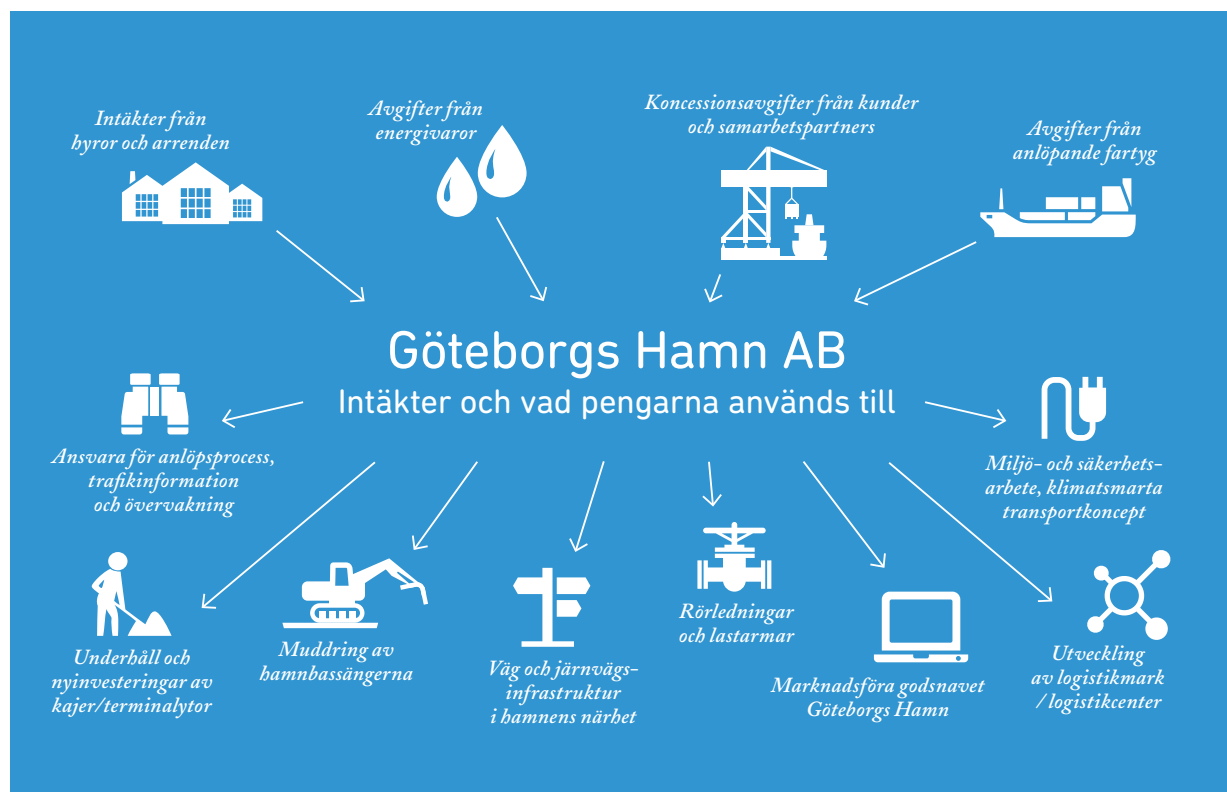
Hamnskyddet är till för våra kunder och Sveriges industri.

Stabil ekonomi

En stabil ekonomi och god lönsamhet ger Göteborgs Hamn AB möjligheter att underhålla och utveckla hamnens anläggningar till nytta för kunder, ägare och svensk industri. Göteborgs Hamn verkar på en internationell konkurrensutsatt marknad. Att leverera prisvärda och konkurrenskraftiga tjänster är avgörande för fortsatt utveckling av godsnavet Göteborg.

”För tredje året i rad har vi fryst hamntaxan och effektiviserat driften för att bidra till bättre affärer för kunderna.”

EGENFINANSIERAT BOLAG

Göteborgs Hamn AB är ett egenfinansierat bolag och erhåller inget ekonomiskt stöd från ägaren Göteborgs Stad. Bolaget lämnar koncernbidrag till ägaren om det inte medför någon väsentlig begränsning av vår förmåga att göra nödvändiga investeringar eller utföra vårt uppdrag.

VÅRA FRÄMSTA RISKER

Finansiella risker såsom ränterisk och valutarisk hanteras utifrån Göteborgs Stads finanspolicy och innebär att nettoexponering i räntebärande tillgångar och skulder är begränsade genom avtal om räntederivat och valutasäkring. Bolagets ägare Göteborgs Stad har övertagit rollen att finansiera stadens alla bolag vilket innebär att när extern finansiering löper ut så ersätts det med koncernintern finansiering. Kredit och motpartsrisk reduceras genom kreditupplysningar på kunder och leverantörer. För större uppdrag/kontrakt kräver Göteborgs Hamn bankgarantier. Vårt försäkringsprogram reducerar risken för ekonomiskt bortfall vid skada eller andra incidenter.

ÅRETS RESULTAT

Resultatet för Göteborgs Hamn AB uppgick 2017 till 214 Mkr att jämföra med 218 Mkr för 2016. Omsättningen ökar med 1 procent till 751 Mkr. Höga volymer inom roro- och energisegmenten medför högre intäkter. Volymnedgångens påverkan på intäkter inom containersegmentet har motverkats av att stor del av koncessionsavtalet med kund är baserat på fast pris medan fartygshamnsavgiften påverkas negativt. Bolagets väsentliga kostnader är drift och underhåll av hamninfrastrukturen, personalkostnader och avskrivningar.

Hamntaxan 2018 kommer att hållas oförändrad tack vare ett kontinuerligt arbete med kostnadseffektivitet.

ÅRETS INVESTERINGAR

Hamnens verksamhet är kapitalintensiv och en långsiktig ekonomisk styrning är av stor betydelse. Årligen upprättas en tioårig investeringsplan som rapporteras till ägaren. För den kommande tioårsperioden uppgår planerade investeringar till 4,3 miljarder kronor*. Därutöver tillkommer investeringar som är på utredningsstadiet.

De största investeringarna 2017:

- Arken kombiterminal
- Fältförsök Arendal II – utbyggnad av ny hamnterminal
- Reinvesteringsarbeten i Stigbergskajen – för att skapa förutsättningar för en ny kryssningsterminal

De största investeringarna 2018:

- Port of Gothenburg Logistics Park (inom dotterbolaget Scandinavian Distripoint AB) – nytt logistikområde
- Fältförsök Arendal II – utbyggnad av ny hamnterminal
- Reinvesteringar i befintliga anläggningar

* Inklusive Scandinavian Distripoint AB.

En av de största investeringarna under 2017 var byggnationen av Arken kombiterminal.

Så tycker våra kunder

Våra kunder är utgångspunkten för vår verksamhet och det är genom att behålla existerande kunder och attrahera nya som vi skapar förutsättningar för en fortsatt tillväxt.

ÅRETS KUNDERSÖKNING

I årets kundundersökning minskade Nöjd Kund Index (NKI) för Göteborgs Hamn AB, hamnbolaget, från 63 till 49. Omdömet för hamnen som helhet sjönk också. Antalet kunder som gav hamnen helhetsomdömet ganska eller mycket bra har minskat från 52 procent 2016 till 35 procent 2017. Konflikten i containerterminalen, APM Terminals Gothenburg, har inte bara dragit ner containerterminalens kundnöjdhet, utan även påverkat helhetsresultatet negativt. Utöver detta visar undersökningen att:

- Energihamnen fick ett kraftigt förbättrat resultat. 83 procent av Energihamnens kunder ger hamnen som helhet med alla dess aktörer helhetsomdömet ganska eller mycket bra, en ökning med sju procentenheter sedan 2016.
- Kunderna i Logent Ports and Terminals Gothenburg visar på en ökad kundnöjdhet, både vad gäller Göteborgs Hamn AB och hamnen som helhet.
- Resultatet i APM Terminals har försämrats markant och få av containerterminalens kunder ger hamnen som helhet helhetsomdömet ganska eller mycket bra.
- Gothenburg Roro Terminal får ett lägre betyg i 2017 års mätning.

- Hamnbolagets arbete med miljö, teknisk förvaltning, maritima tjänster (navigering i farleden, djupgående vid kaj, hantering av avfall och sludge) och marknadsföring får även i år höga betyg. Säkerheten i hamnen upplevs generellt som hög.
- Prisvärdheten för hamntaxa, lotsservice, bogserbåtservice och båtmansservice har fått ett väsentligt bättre omdöme än föregående år.

Ett av Göteborgs Hamn AB:s övergripande mål är:

NÖJDARE KUNDER

2017 genomfördes en web-baserad nöjd kundundersökning, där vi tog reda på våra kunders uppfattning om Göteborgs Hamn AB, såväl som hamnen som helhet. Totalt var det 175 kunder som ingick i undersökningen och svarsfrekvensen var drygt 60 procent, dvs 106 svar. Målet för 2017 var ett Nöjd Kund Index för Göteborgs Hamn AB på 65, vilket inte uppnåddes då resultatet blev 49.

Årets kundundersökning gav oss
ett Nöjd Kund Index på **49**

*Kundnöjdheten ökade i
Logent Ports and Terminals Gothenburg.*

ANDEL AV VÅRA KUNDER SOM GER OSS HELHETSOMDÖMET "GANSKA ELLER MYCKET BRA"

Göteborgs Hamn AB, %

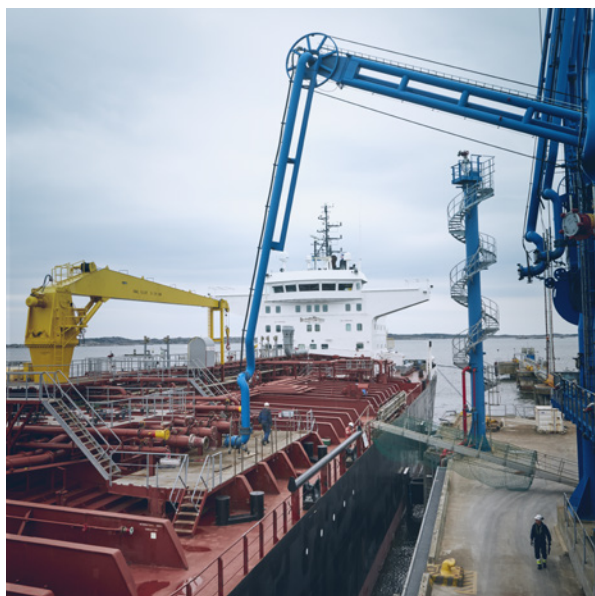
2017	2016	2015	2014	2013
49*	63	61	**	57

Alla aktörer i Göteborgs Hamn, %

2017	2016	2015	2014	2013
35	52	43	**	50

* Nytt sätt att mäta – se förklaringen i högerspalten.

** Ingen kundundersökning genomfördes 2014.

SÅ HÄR MÄTER VI HELHETSOMDÖMET

För 2013–2016 är resultatet den andel svarande som gav oss helhetsomdömet "ganska eller mycket bra". Från och med 2017 bygger resultatet för Göteborgs Hamn AB på ett Nöjd Kund Index (NKI), ett standardiserat och etablerat mått på nöjdhet. NKI har beräknats som ett medelvärde av samtliga svar (1–10) för tre standardfrågor här nedan. Medelvärdet har sedan indexerats till en skala 0–100. Av det skälet är resultatet från tidigare år inte helt jämförbart.

1. Om du tänker på Göteborgs Hamn AB totalt sett. Vilket helhetsomdöme skulle du vilja ge Göteborgs Hamn AB?
2. I vilken grad anser du att Göteborgs Hamn AB lever upp till dina förväntningar?
3. Om du tänker dig ett idealt hamnbolag. Hur nära ett sådant kommer Göteborgs Hamn AB? För hamnen som helhet gäller fortfarande samma metodik som för åren 2013–2016.

PRIORITERADE FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN 2018

- Bättre hantera strategiska och långsiktiga krav och behov på bolagsnivå.
- Öka prisvärdheten för anlop i Göteborgs hamn.

I Energihamnen sker tät dialog och tydlig återkoppling på kundernas önskemål och krav.

Energihamnen fick ett kraftigt förbättrat NKI-resultat – vad tror du det beror på?

Jill Söderwall

ENERGIHAMNEN,
AFFÄRSOMRÅDESANSVARIG
GÖTEBORGS HAMN AB

"I Energihamnen jobbar vi nära kunderna och har under senare tid fokuserat extra mycket på en tät dialog och tydlig återkoppling på kundernas önskemål och krav. Resultatet visar på mycket goda insatser från medarbetarna som verkligen kan sträcka på sig."

Catrin Arngården

VD, SCANLUBE

"Serviceanda, tillgänglighet och engagemang hos personalen som arbetar i Energihamnen är mycket hög. Det är uppskattat och underlättar vårt arbete. Det mesta fungerar alltid som det ska och om det någon gång skulle vara en störning åtgärdas detta professionellt och snabbt och återkoppling ges. Det finns en lyhördhet för förbättringsförslag som är mycket uppskattat. Arbetet med att rusta upp hamnen är välbehövligt och informationen på samarbetskommittémötena är relevant och viktig. En viktig framgångsfaktor är det personliga mötet till exempel vid de återkommande samarbetskommittémötena."

Så jobbar vi för en hög affärsetik

Att behandla kunder och samarbetspartners likvärdigt, utan att favorisera någon, hålla ingångna avtal och affärsuppgörelser är av stor vikt. Likaså att inga mutor eller korruption förekommer kopplat till vår verksamhet.

VÅRA FRÄMSTA RISKER

Vid avtalstecknande och beslutsfattande finns risk för oegentligheter, i form av jäv, mutor och för att vinna affärsfördelar eller personliga fördelar. Göteborgs Hamns verksamhet präglas av ett ansvarstagande förhållningssätt till alla aspekter av bolagets affär. Bolaget bedriver proaktivt arbete mot korruption med stöd av tydliga styrande dokument, internkontroll och återkommande utbildningar.

UPPFÖRANDEKOD SEDAN 2012

Vår uppförandekod från 2012 ger riktlinjer för hur styrelse, företagsledning, anställda och inhyrd personal ska agera i det dagliga arbetet. Aktuell lagstiftning och Göteborgs Stads ambitioner utgör miniminivån och skulle något i uppförandekoden stå i konflikt med dessa regelverk går de före koden. Alla nyanställda och inhyrd personal får skriva under att de har tagit del av vår uppförandekod. Varje chef ansvarar för att innehållet i vår uppförandekod är känt och tillämpas av medarbetare och inhyrd personal.

Uppförandekoden ger riktlinjer för hur alla i hamnbolaget ska agera.

Uppförandekoden innehåller bland annat riktlinjer inom följande områden:

- **Förhållande till kunder och samarbetspartners**

Vi ska vara en ansvarstagande, oberoende, neutral och pålitlig samarbetspartner. Vi ser marknadsföring och representation som en naturlig del i att utveckla relationer och samverkan. Utgångspunkten i all representation är att den ska kännetecknas av måttfullhet.

- **Förhållande till leverantörer**

Vi ska vara en ansvarsfull, pålitlig och kompetent beställare, med hög affärsetik. Som offentlig aktör styrs vår verksamhet av Lagen om offentlig upphandling. Osunda affärsrelationer får inte förekomma.

- **Mutor och korruption**

Göteborgs Hamn AB:s chefer, medarbetare och andra som agerar på uppdrag av Göteborgs Hamn AB får inte erbjuda, betala ut eller ta emot mutor.

Vi bidrar till FN:s delmål 16:5 som handlar om att minska alla former av korruption och mutor.

GENOMFÖRT UNDER 2017

- Workshop för bolagets chefsgrupp inom området hög affärsetik.
- Granskning av den interna kontrollen inom sex förtroendekänsliga områden och en mognadsbedömning av effektiviteten/kvaliteten på den övergripande strukturen för arbetet med den interna kontrollen.
- Vår uppförandekod har diskuterats i Göteborgs Hamn AB:s styrelse.

PLANERAT UNDER 2018

- Översyn och uppdatering av aktuell uppförandekod.
- Fortsatt förbättringsarbete avseende styrning och internkontroll av identifierade riskområden 2016 och 2017.
- Fortsatta diskussioner kring vikten av att vilja göra rätt.
- Skapa ytterligare tydlighet i vad som är ok och inte ok.

STYRANDE POLICY OCH ANSVAR

- Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod, policy och riktlinje mot mutor för Göteborgs Stad.
- För det interna antikorrupsionsarbetet ansvarar chef för avdelningen Business Support.

Vill du veta mer kan du läsa hela våra uppförandekod på:

www.goteborgshamn.se/dokument

Nyckeltal & GRI-index

Nyckeltal

I nedanstående sammanställning redovisas de indikatorer som vi bedömt som relevanta i enlighet med aktuellt GRI Index (se sidorna 56–61). Aktuell GRI-indikator anges i vänsterkolumnen. Mät- och beräkningsmetodik samt kommentar återfinns i högerkolumnen. Åren som redovisas är 2013–2017. Utöver relevanta GRI-indikatorer redovisas även ytterligare ett antal nyckeltal som vi har bedömt som intressanta att följa upp och redovisa. Där inget annat anges avser nyckeltalen Göteborgs Hamns AB, då dotterbolaget Scandinavian Distripoint AB:s verksamhet inom koncernen är begränsad.

EKONOMI

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
Ekonomiska nyckeltal							
G4-EC1	Nettoomsättning, Mkr	751	742	706	661	627	
G4-EC1	Resultat efter finansiella poster, Mkr	214	218	206	274	404	
	Rörelseresultat, Mkr	248	255	245	192	140	
G4-9	Balansomslutning, Mkr	3 221	3 016	2 932	2 848	2 742	
G4-9	Eget kapital, Mkr	1 357	1 273	1 146	1 113	1 202	
G4-9	Skulder, Mkr	1 864	1 743	1 785	1 735	1 540	
G4-9	Avkastning på totalt kapital, %	8,0	8,6	8,5	7,1	5,6	Beräknat på resultat exkl jämförelse-störande poster.
	Soliditet, %	49,1	49,4	46,3	45,4	39	Vid beräkning 2013 justerat för utdelning 299 Mkr.
	Investeringar, Mkr	349	228	260	392	554	
	Kassaflöde från löpande verksamhet, Mkr	394	347	290	230	286	

EKONOMI

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
forts. Ekonomiska nyckeltal							
G4-EC4	Ekonomiskt stöd från offentliga organ, Mkr	90,3	0	- 0,6	0,6	0	Göteborgs Hamn AB har 2017 erhållit ett statligt bidrag uppgående till 90 Mkr från Trafikverket med anledning av etablering av den nya kombiterminalen i ytterhamnen och flytten av terminalen vid Gullbergsvass. 300 000 kr har erhållits i EU-bidrag för genomförda aktiviteter för kommande LNG-terminal.
G4-EC1	Skapat ekonomiskt värde, Mkr: Kunder	772	758	715	667	634	Ekonomiskt värde i tabellen visar effekten av "betalningsströmmar" i bolaget. Inkluderar därför inte bokföringsmässiga avskrivningar och dylikt. Tabellen innehåller ej heller ev. momseffekter.
	Distribuerat ekonomiskt värde, Mkr:						
	Leverantörer	-237	-222	-243	-234	-252	
	Anställda	-69	-65	-64	-65	-60	
	Långivare	-34	-36	-39	-45	-37	
	Staten (kostnadsförd skatt och sociala avgifter)	-46	-47	-45	-22	-36	
	Aktieägare	-108	-71	-102	-49	-49	
	Behållet ekonomiskt värde, Mkr:	-278	317	223	251	200	
Indirekt ekonomisk påverkan							
G4-EC7	Investeringar, Mkr	349	228	260	392	554	
	Antal exjobbare/praktikanter/ arbetsmarknadsprogram	12	17	20	16	11	
	Sociala krav vid tjänsteupphandlingar, %	60	60	50	50	50	Avser alla längre entreprenader (längre än tre månader) samt alla ramavtal.
Produktion							
	Planerat underhåll, Mkr	120	160	97	104	140	

EKONOMI

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
Linjeutbud							
G4-EC7	Antal anlöp	6 200	6 200	5 900	6 000	i.u.	Fartygsanlöp definieras enligt ESPO som ett fartyg som ankommer hamnen för att hantera gods. Detta innebär att följande är exkluderat: bunkerfartyg, fiskefartyg, passerande, fartyg på redde, förhållningar, varvsbesök, uppläggningar och samtliga andra fartyg som ankommer hamnen utan att hantera gods över kaj.
G4-EC7	Antal direktanlöp till andra världsdelar, bil och container	5	8	7	6	7	Information kring trafikslingsor från rederierna som anlöper Göteborgs Hamn (hemsidor).
G4-EC7	Antal rederier som anlöper hamnen i linjetrafik	20	20	24	18	19	Information över anlöp från terminalerna som redovisas varje månad. Exkluderar tankers.
G4-EC7	Antal järnvägsoperatörer i Railport Scandinavia	8	8	7	8	10	Information från terminalerna kring järnvägsoperatörer som redovisas varje månad.
G4-EC7	Antal kryssningsanlöp	40	34	50	73	39	Information hämtas från anlopssystemet.
Volymer							
G4-EC7	Container, TEU*	644 000	798 000	820 000	837 000	858 000	Officiella siffror för Göteborgs Hamn som baseras på inlämnade uppgifter från terminalerna.
G4-EC7	Miljoner ton gods totalt	40,8	40,9	38,2	37,1	38,9	Se ovan.
G4-EC7	Roro (rullande gods), enheter	593 000	539 000	527 000	541 000	531 000	Se ovan.
G4-EC7	Nya bilar, antal	295 000	246 000	214 000	166 000	163 000	Se ovan.
G4-EC7	Energi, miljoner ton	23,5	23,7	21,1	19,2	20,4	Se ovan.
G4-EC7	Passagerare, miljoner	1,73	1,71	1,75	1,82	1,69	Se ovan.

* TEU = omräknat till 20-fotsenheter.

EKONOMI

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
forts. Volymer							
G4-EC7	Container på järnväg, TEU	321 000	367 000	398 000	406 000	393 000	Officiella siffror för Göteborgs Hamn som baseras på inlämnade uppgifter från terminalerna.
G4-EN27	Andel containers via järnväg, %	58	62	58	60	60	
	Andel import/export totalt, fulla containers, %	51/49	49/51	46/53	47/53	46/54	Officiella siffror för Göteborgs Hamn som baseras på inlämnade uppgifter från terminalerna.
	Svensk marknadsandel container, %	40	53	56	57	59	Baseras på uppgifter januari–september. Göteborgs Hamn baseras på officiella siffror från Hamnbolaget. Information kring resterande hamnar baseras på uppgifter från Sveriges Hamnar.
	Svensk marknadsandel roro, %	18	18	18	20	21	Se ovan.
	Svensk marknadsandel bil, %	33	29	27	23	20	Se ovan.
Nöjda kunder							
G4-PR5	Våra kunders helhetsomdöme om Göteborgs Hamn AB, %	49	63	61	i.u.	57	Se förklaring på sid 40.
Hög affärsetik							
G4-S04	Kommunikation och utbildning i policy och rutiner avseende antikorruption, antal anställda	14	0	0	0	0	Workshop kring hög affärsetik genomfördes för bolagets chefsgrupp.
G4-S05	Bekräftade fall av korruption	0	0	0	0	0	

MILJÖ

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
Energi							
G4-EN3	El, MWh	5 900	6 100	6 100	6 600	7 300	Omfattar indirekt energianvändning per primär energikälla. Elen är Bra Miljöval för samtliga år och levereras av Göteborg Energi.
G4-EN3	Fjärrvärme, MWh	1 000	1 000	1 000	900	1 000	Omfattar indirekt energianvändning per primär energikälla. Fjärrvärmes är Bra Miljöval sedan 1 juli 2014 för byggnader 036 och 035 samt levereras av Göteborg Energi.
G4-EN3	Följevärme, MWh	2 100	2 700	2 000	2 000	2 000	Omfattar indirekt energianvändning per primär energikälla. Följevärmes har inblandning av biogas i värmeproduktionen sedan 1 juli 2015 samt levereras av Göteborg Energi.
G4-EN3	Gasuppvärmning byggnader, MWh	1 200	1 200	1 100	1 000	1 400	Omfattar direkt energianvändning per primär energikälla. Gasen utgörs av biogas sedan 1 januari 2015 och levereras av Göteborg Energi.
G4-EN5	Energieffektivitet i byggnader, kWh/m ²	139	139	142	140	i.u.	Energieffektiviteten beräknas genom en sammanställning av el-, fjärrvärme- samt gasuppvärmning utslaget på yta i följande byggnader: 036, 053, 055, 148, 501, 505, 510, 551, 601, 616, 642, 646 och 660. Byggnader där hyresgäster har egna energiavtal omfattas inte. Beräkningen görs för 2014 och framåt.
G4-EN3	Drivmedel, liter	54 600	48 000	53 600	52 000	61 700	Omfattar diesel och bensin till produktionsfordon, arbetsfartyg samt brandpumpar. Sammanställning sker utifrån leveransunderlag från våra leverantörer: Gothenburg Roro Terminal, Gatubolaget, Preem, OKQ8, Circle K, Shell och St1.
G4-EN3	Drivmedel, kg	8 900	11 000	8 800	9 900	9 300	Omfattar fordonsgas till produktionsfordon och utgörs sedan 2014 av biogas. Sammanställning sker utifrån leveransunderlag från våra leverantörer, vilka är Gatubolaget och Fordonsgas.

MILJÖ

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
Utsläpp							
G4-EN15 G4-EN16 G4-EN17	Göteborgs Hamn AB:s totala utsläpp av växthusgaser, ton	360*	360	475	710	890	Avser rapportering av scope 1, 2 och 3 enligt GHG-protokollet. Omfattar arbetsfartyg, produktionsfordon, uppvärmning av byggnader, brandpumpar i Torshamnen, el- och fjärrvärme-användning i byggnader, gatubelysningen och följewärmen i Energihamnen samt Göteborgs Hamn AB:s tjänsteresor. Sammanställningen sker utifrån förbrukningsunderlag och emissions-faktorer för drivmedel och gasuppvärmning, vilka hämtas hos leverantörerna (se avsnitt om energi). Förbrukningsunderlag för tjänsteresor tillhandahålls av bolagets resebyrå. Utsläppen från flygresorna beräknas från 2017 med verktyget Atmosfair.
G4-EN15 G4-EN16 G4-EN17	Göteborgs hamns totala utsläpp av växthusgaser, ton	192 000	188 000	169 000	169 000	i.u.	Avser rapportering av scope 1, 2 och 3 enligt GHG-protokollet. Omfattar direkta och indirekta utsläpp. Inkluderar sjöfarten i Göteborgs kommun, terminalbolag: APM Terminals Gothenburg AB, Gothenburg Roro Terminal AB och Logent Ports & Terminals AB samt lastning av bensen till fartyg i Energihamnen. Utsläppen från sjöfarten beräknas av IVL utifrån anlöpsstatistik. Ny beräkningsmetodik används sedan 2014, därför saknas sammanställning för 2013. Terminalbolagen redovisar utsläppen för scope 1+2 enligt GHG-protokollet.
G4-EN21	Svaveldioxid, ton	110	100	91	330	i.u.	Omfattar utsläpp från sjöfarten och beräknas av IVL utifrån anlöpsstatistik. Ny beräkningsmetodik används sedan 2014, därför saknas sammanställning för 2013. Siffrorna är därför inte heller jämförbara med uppgifter i tidigare hållbarhetsredovisning.
G4-EN21	Kvävedioxid, ton	2 100	2 100	2 000	2 200	i.u.	Se ovan.
G4-EN21	Partiklar, ton	13	13	11	22	i.u.	Se ovan.

* Dessa siffror uppdateras under mars 2018 när slutgiltigt underlag inkommer.

MILJÖ

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
forts. Utsläpp							
G4-EN17	Koldioxid, ton	175 000	170 000	150 000	150 000	i.u.	Omfattar utsläpp från sjöfarten och beräknas av IVL utifrån anlöpsstatistik. Ny beräkningsmetodik används sedan 2014, därför saknas sammanställning för 2013. Siffrorna är därför inte heller jämförbara med uppgifter i tidigare hållbarhetsredovisning.
G4-EN21	Kolväten, ton	98	88	80	78	i.u.	Se ovan.
G4-EN21	VOC-utsläpp i Energihamnen, ton	1 500	1 500	1 800	1 600	1 900	Mätningar genomförs av FluxSense AB i Energihamnen och innefattar läcksökning samt bestämning av emissionerna utifrån identifierade läckor.
G4-EN19 G4-EN21	Andel fartygsanlöp som får miljörabatt på hamntaxan, %	35	29	28	i.u.	i.u.	Andelen är framtagen genom anlöpsstatistik för fartyg som är anmälda för miljörabatt. Miljörabattens utformning är ny för 2015 och därmed saknas underlag för tidigare år.
G4-EN19 G4-EN21	Andel fartygsanlöp som har möjlighet att elansluta vid kaj, %	37	35	32	37	30	Andelen är framtagen genom anlöpsstatistik för fartyg som är utrustade för att elansluta vid kaj.
Avfall							
G4-EN23	Göteborgs hamn, brännbart verksamhetsavfall, ton	479	399	387	420	i.u.	Avfallsmängder och dess sorteringsfraktioner tillhandahålls av Renova och Kretslopp & Vatten. Omfattar avfall från Göteborgs Hamn AB:s verksamhet samt sjöfarten. Övriga avfallsmängder och sorteringsfraktioner redovisas i detalj för samtliga år i verksamhetens miljörapporter. Ny sammanställning av fraktioner används sedan 2016, siffrorna är därför inte jämförbara med uppgifter i tidigare hållbarhetsredovisning.
G4-EN23	Sludge, ton	7 100	8 000	7 400	7 600	8 400	Omfattar sludge från fartygen, till samtliga hamndelar. Avfallsmängder tillhandahålls av Stena recycling.

MILJÖ

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
forts. Avfall							
G4-EN24	Antal spill till mark utanför säkerhetssystemen och omgivande vatten	11	5	7	5	9	Med säkerhetssystem avses hårdgjord yta som är ansluten till vattenrening. Omfattar främst Göteborgs Hamn AB:s verksamhet, spill till vatten är dock inom hela hamnområdet. Mängderna per spill varierar och finns dokumenterat. Baseras på inrapportering i avvikelsehanteringssystemet.
	Kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen, antal	9	26	9	6	i.u.	Beräknat utifrån antal produkter som innehåller utfasningsämnen i Göteborgs Hamn AB:s kemikalierregister.
Biologisk mångfald							
G4-EN13	Skyddade områden, areal i hektar	162	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	Omfattar Torsviken, skyddat som Natura 2000-område, samt Rya Skog, skyddat som naturreservat.
G4-EN13	Restaurerade områden, areal i hektar	104	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	Åtgärder har genomförts för att främja biologiska mångfalden och olika djurarter, tex salamander, hasselsnok och mindre hackspett. Detta omfattar exempelvis avverkning och röjning av igenväxta områden, tillskapa död ved, två salamanderhotell och återskapade av vattenspegel.

SOCIALT

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
Anställning							
G4-10*	Totalt antal anställda	126	129	122	130	130	
	därav män	83	84	80	89	91	
	därav kvinnor	43	45	42	41	39	
	därav visstidsanställda	5	8	7	6	6	
G4-10*	Inhyrda anställda	22	31	29	25	21	Från bemanningsföretag, tjänstemän enbart. I denna siffra ingår ej tekniska konsulter eller entreprenörer.
G4-10*	Antal tillsvidareanställda	121	121	115	124	124	
	därav män	80	76	74	83	85	
	därav kvinnor	41	45	41	41	39	
G4-10*	Åldersstruktur tillsvidareanställda, %:						
	under 30 år	5	5	8	10	10	
	30–50 år	58	63	60	54	55	
	över 50 år	38	32	32	36	35	
G4-10*	Medelålder	45	46	44	44	45	
G4-LA1	Totalt antal som slutat	16	9	15	12	12	
	därav män	9	5	13	10	9	
	därav kvinnor	7	4	2	2	3	
	under 30 år	0	0	3	1	3	
	30–50 år	11	4	5	7	7	
	över 50 år	5	5	7	4	2	
G4-LA1	Personalomsättning, %	12,3	7,6	7,9	6,3	6,0	Mått som lägst antal av började eller slutade i relation till medelantalet anställda.

*Nyckeltalen G4-10 följer Göteborgs Stads beräkningsmetod och skiljer sig avseende beräkningsgrund för ordinarie arbetstid mot Årsredovisningslagen.

SOCIALT

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
forts. Anställning							
G4-LA2	Medarbetarförmåner, försäkringar						Genom våra kollektivavtal har våra medarbetare följande försäkringar: Tjänstegrupplivförsäkring, sjukförsäkring, arbetsskadeförsäkring, löneutfyllnad vid föräldraledighet, omställningsförsäkring och tjänstepension. Utöver det finns följande förmåner: Hälsoprofilbedömning via företagshälsovården vartannat år, friskvårdsbidrag och sponsring startavgifter, frukt, cykel-service, cykelbidrag och leasing av personalcykel, subventionerat Västtrafikkort (del av klimatkompensation), subventionerad parkering, subventionerad lunch, glasögonbidrag, ekologisk frukt samt företagsvolontär på Göteborgs Räddningsmission på arbetstid. Därutöver erbjuder vi förmånliga premier till grupp-försäkring. Dessa förmåner erbjuds till alla tillsvidareanställda.
G4-LA2	Medarbetarförmåner, friskvård och hälsa, antal:						Via företagshälsovården erbjuds våra anställda att kolla kondition och hälsa. Nästa hälsoprofilbedömning erbjuds 2019. De anställda har möjlighet att använda 1 200 kronor per år för friskvårdsrelaterade aktiviteter. Två startavgifter per år betalas av arbetsgivaren. Cykelbidrag och subventionerat Västtrafikkort är del av klimatkompensationen. Infördes år 2013.
	Hälsoprofilbedömning	74	0	78	53	0	
	Friskvårdsbidrag	73	56	57	41	69	
	Sponsring startavgifter	17	7	10	7	8	
	Cykelbidrag	7	0	2	1	6	
	Subventionerat Västtrafikkort	37	44	33	47	45	
	Nöjd Medarbetar Index	62	61	63	65	67	Första NMI-mätningen i det nya bolaget genomfördes 2013. Från och med 2016 sker undersökningen i enlighet med Göteborgs Stads gemensamma mätning. Resultatet sedan 2016 är ett viktat värde för chefer och medarbetare.

SOCIALT

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
Anställdas hälsa och säkerhet							
G4-LA6	Total sjukfrånvaro, %	4,5	3,8	4,3	4,1	3,8	Sjukfrånvaro mäts i timmar. Räknas i % av ordinarie arbetstid.
G4-LA6	Arbetsrelaterad sjukfrånvaro, %	0,23	0,81	0,9	i.u.	i.u.	Arbetsrelaterad sjukfrånvaro beräknas från första dagen. Mätningarna infördes 2015. Räknas i % av totalt ordinarie arbetstid för bolaget. Ingår i den totala sjukfrånvaron ovan.
G4-LA6	Arbetsskador	6	7	7	9	4	Arbetsskador pga fysisk eller psykosocial arbetsmiljö. Vi hade totalt 11 arbetsskador, varav 5 var externa konsulter.
G4-LA6	Arbetssjukdomar	0	0	0	0	0	Sjukdom utredd av läkare och klassad som arbetssjukdom.
G4-LA6	Dödsolyckor	0	0	0	0	0	
G4-LA7	Antal anställda med hög risk för sjukdomar	21	18	19	i.u.	i.u.	Enligt de senaste årens forskning löper skiftarbetande individer högre risk för stress och stressrelaterade sjukdomar. Vi har 21 medarbetare som går på skiftschema. Mätningarna påbörjades 2015.
Kompetensutveckling för anställda							
G4-LA11	Andel medarbetare med regelbundna utvecklingssamtal, %	100	100	100	100	i.u.	Minst en gång per år ska varje medarbetare haft utvecklingssamtal med sin närmaste chef.
Mångfald och jämställdhet							
G4-LA12	Mångfaldsindikatorer styrelse, ledning och medarbetare:						
	Procent kvinnor / män	34/66	35 / 65	34 / 66	33 / 67	32 / 68	34,1 % av våra medarbetare är kvinnor.
	Procent kvinnor / män chefer	46/54	42 / 58	44 / 56	40 / 60	41 / 59	
	Procent kvinnor / män ledningsgrupp	43/57	50 / 50	50 / 50	44 / 56	44 / 56	
	Procent kvinnor / män styrelsen	31/69	40 / 60	47 / 53	38 / 62	40 / 60	

SOCIALT

GRI-indikator		2017	2016	2015	2014	2013	Mät- och beräkningsmetod / Kommentar
Lika lön för kvinnor och män							
G4-LA13	Förhållandet för grundlöner och ersättningar mellan kvinnor och män	*	*	*	*	*	* Grundlöner för våra arbetare är kollektivavtalade och lika oavsett kön. Vi tillämpar individuella löner för övriga personalkategorier. Lönekartläggning enligt diskrimineringslagen visar att vi inte har några löneskillnader på grund av kön.
Icke-diskriminering							
GA-HR3	Antal fall av diskriminering samt vidtagna åtgärder	0	0	0	0	0	Vi har inga anmälda fall av diskriminering under åren 2013–2017.

Förändringar jämfört med tidigare lämnad information avseende indikatorer

GRI-indikator	Definition	Kommentar
G4-EC8	Antal direkt sysselsatta	Utgått: Uppgifterna baserar sig på en akademisk studie från 2012 och bolaget saknar årlig statistik.
G4-EC8	Antal indirekt sysselsatta	Se ovan.
G4-EC7	Antal direktförbindelser vid Göteborgs Hamn	Utgått: På grund av att indikatorn lätt blandas ihop med direktlinjer eller direktanlöp.
G4-S03	Risk relaterad till korruption	Utgått: Bolaget har valt att enbart rapportera på indikatorerna G4-S04 och G4-S05.
G4-EN19 G4-EN21	Andel lastbilar som trafikerar hamnområdet med EURO V klass eller högre, %	Utgått: På grund av att statistik saknas.
G4-EN23	Förorenade schaktmassor, ton	Utgått: Underlagen ska arbetas om och därför tas denna indikator tillfälligt bort.
G4-EN11	Hamnområde, total areal i hektar	Utgått: Ej relevant som indikator för biologisk mångfald.
G4-EN11	Områden med hamnverksamhet, areal i hektar	Se ovan.
G4-EN13	Gröna ytor inom hamnområdet, areal i hektar	Se ovan.
G4-LA9	Utbildningstimmar per anställd	Utgått: Bolaget har svårt att hitta ett sätt att mäta antalet utbildningstimmar.
G4-LA10	Program för kompetens och livslångt lärande	Utgått: Bolaget anser inte att indikatorn är relevant.
G4-EC7	Antal anlöp	Ny: Relevant indikator för en hamn.
G4-EN15 G4-EN16 G4-EN17	Utsläpp av växthusgaser	Slagits ihop: Dessa tre indikatorer presenteras i aggregerad form avseende Göteborgs hamns totala utsläpp av växthusgaser i stället för uppdelat och följer på så vis bolagets målstyrning inom området.
G4-EN23	Göteborgs hamn, brännbart verksamhetsfall, ton	Slagits ihop: Det interna och externa brännbara verksamhetsavfallet presenteras i aggregerad form.
G4-EN24	Antal spill till mark utanför säkerhetssystemen och omgivande vatten	Slagits ihop: Antal spill till mark utanför säkerhetssystemen och antal spill till omgivande vatten presenteras i aggregerad form.
	Kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen	Ny: Viktig indikator för vår egen målstyrning.
G4-EN13	Skyddade områden	Ny: Tillagd som mer specifik indikator för biologisk mångfald. Ersätter de som tagits bort enligt ovan.
G4-EN13	Restaurerade områden	Se ovan.

GRI-index

Standardupplysningar

Indikator	Beskrivning	Sida	Kommentar
Strategi och analys			
G4-1	Uttalande av VD om organisationens strategi för hållbarhetsarbetet	6–7	VD-ord
Organisationsprofil			
G4-3	Organisationens namn	*	Göteborgs Hamn AB, org.nr. 556008-2553.
G4-4	Huvudsakliga varumärken, produkter och tjänster	9, 34–35	
G4-5	Placering av företagets huvudkontor	*	Amerikaskjulet, Emigrantvägen 2b, Göteborg. www.goteborgshamn.se
G4-6	Verksamhetsländer	*	Sverige
G4-7	Ägarstruktur och bolagsform	9	Göteborgs Hamn AB är ett helägt dotterföretag till Göteborgs Stadshus AB, org.nr. 556537-0888.
G4-8	Marknader som organisationen är verksam på	*	Bolaget är lokalt baserat i Göteborg, men aktiv på den nationella och internationella marknaden för att utveckla Skandinavians största godsnav.
G4-9	Organisationens storlek	43, 51	
G4-10	Antal anställda	51	126
G4-11	Andel anställda som omfattas av kollektivavtal	*	Alla utom VD.
G4-12	Organisationens leverantörs- och värdekedja	10–11	Våra viktigaste leverantörer finns inom anläggnings- och processindustrin (tekniska konsulter och företag inom betong, bygg, rör, svets och dyk), då större delen av bolagets inköps-kostnader rör byggnation och underhåll av vår infrastruktur.

* Se kommentarskolumn.

Indikator	Beskrivning	Sida	Kommentar
forts. Organisationsprofil			
G4-13	Betydande organisatoriska förändringar under redovisningsperioden beträffande organisationens storlek, struktur, ägande och leverantörs- och värdekedja	*	Inga betydande organisationsförändringar.
G4-14	Om och hur organisationen följer Försiktighetsprincipen	*	Göteborgs Hamn AB arbetar förebyggande och riskminimerande med miljöfrågor.
G4-15	Anslutning till externa deklarationer, principer eller andra initiativ	*	– IAPH – World Ports Climate Declaration – Upprop kring ett fossiloberoende Västra Götaland 2030 – CSR Västsveriges initiativ inom Reko arbetsplats, Miljöansvar och Socialt ansvar – Climate Neutral Now
G4-16	Medlemskap i exempelvis branschorganisationer och nationella eller internationella lobbyorganisationer	**	Aktiva medlemskap.
Väsentliga områden och avgränsningar			
G4-17	Enheter som omfattas av hållbarhetsredovisningen	*	Göteborgs Hamn AB.
G4-18	Redovisningens innehåll och omfattning	3, 13–15	Se avsnitten: Om vår hållbarhetsredovisning, Långsiktiga relationer, Väsentliga hållbarhetsaspekter.
G4-19	Väsentliga aspekter	14–15	Se avsnittet: Väsentliga hållbarhetsaspekter.
G4-20	Påverkan internt	59–61	Se GRI-index, kolumnen: Var påverkan sker /Kommentar.
G4-21	Påverkan externt	59–61	Se GRI-index, kolumnen: Var påverkan sker /Kommentar.
G4-22	Förklaring till förändringar av tidigare lämnad information	55	Vissa nyckeltal har strukits och nya har tillkommit.
G4-23	Betydande förändringar i omfattning, avgränsningar eller mätmetoder	43–55	Se kolumnen för mät- och beräkningsmetod i nyckeltals-sammanställningen.

* Se kommentarskolumn.

** Aleforsstiftelsen • Bohuskustens vattenvårdsförbund • BPO, Baltic Ports Organization • Cruise Baltic • Cruise Europe • CSR Västsverige • ESPO, European Seaports Organisation
 Göta älvs vattenvårdsförbund • Hafen Hamburg Marketing e.V. • IAPH, International Association of Ports and Harbors • International Harbour Masters' Association
 LTS, Logistik & Transport • NTM Nätverket för Transporter och Miljö • PLANC, The World Association for Waterborne Transport Infrastructure • SMGF, Society of Marine Gas fuel
 Sjöfartsforum • Sweden China Trade Council • Sweden-India Business Council • Swedish Chamber of Commerce in Hong Kong • Svenskt Näringsliv • Sveriges Hamnar
 Tysk-Svenska Handelskammaren • Västsvenska Handelskammaren • Västsvenska Miljörättsföreningen

Indikator	Beskrivning	Sida	Kommentar
Intressentrelationer			
G4-24	Intressentgrupper organisationen har kontakt med	13	Se avsnittet: Långsiktiga relationer.
G4-25	Identifiering och urval av intressenter som organisationen kommunicerar med	13	Se ovan.
G4-26	Organisationens tillvägagångssätt för kommunikation med intressenter	13	Se ovan.
G4-27	Viktiga frågor som identifierats	14–15	Se avsnittet: Väsentliga hållbarhetsaspekter.
Information om redovisningen			
G4-28	Redovisningsperiod	*	Kalenderåret 2017.
G4-29	Tidpunkt för senaste redovisning	*	Detta är den tredje redovisningen enligt GRI G4.
G4-30	Redovisningsfrekvens	*	1 gång per år.
G4-31	Kontaktperson	*	Edvard Molitor, miljöchef.
G4-32	GRI-index	56–61	Redovisas i enlighet med "core"-nivå.
G4-33	Policy och praxis avseende externt bestyrkande	62	Inga delar i årets hållbarhetsredovisning är externt granskade enligt GRI4. Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten återfinns på sidan 62.
Styrning, åtagande och engagemang			
G4-34	Struktur för bolagsstyrning	9	Se avsnittet: Om oss i Göteborgs Hamn.
Etik och integritet			
G4-56	Värderingar, koder och policy	9, 20, 27, 29, 36, 41	Göteborgs Hamn AB har en uppförandekod sedan 2012. För övriga relevanta policydokument se avsnitten under vårt miljöansvar, vårt sociala ansvar och vårt ekonomiska ansvar.

* Se kommentarskolumn.

GRI-index

Specifika standardupplysningar

Väsentliga hållbarhetsfrågor*	Indikator	Beskrivning	Sida	Var påverkan sker / Kommentar
Ekonomisk påverkan				
Ekonomiskt resultat	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	17, 37–38	Se avsnitten: Mål och utfall, Stabil ekonomi.
	G4-EC1	Skapat och distribuerat direkt ekonomiskt värde	44	Internt i bolaget.
	G4-EC4	Ekonomiskt stöd från offentliga organ	44	Internt i bolaget.
	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	34–38	Se avsnittet: Vårt ekonomiska ansvar.
	G4-EC7	Investeringar i infrastruktur och tjänster	43–44	Samhället
	G4-EC8	Betydande indirekta ekonomiska effekter	44	Samhället
Miljöpåverkan				
Energi	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	17, 20–24	Se avsnitten: Mål och utfall, Vårt miljöansvar.
	G4-EN3	Energianvändning inom organisationen	21, 47	Internt i bolaget.
	G4-EN5	Energiintensitet	47	Internt i bolaget.
	G4-EN6	Minskad energiförbrukning	47	Internt i bolaget.
Biologisk mångfald	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	24	Se avsnittet: Vårt miljöansvar.
	G4-EN13	Skyddade eller restaurerade miljöer	50	I hamnområdet.
Utsläpp	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	17, 20–23	Se avsnitten: Mål och utfall, Vårt miljöansvar.
	G4-EN15	Direkta utsläpp av växthusgaser. (Scope 1)	48	Internt i bolaget.
	G4-EN16	Indirekta utsläpp av växthusgaser. (Scope 2)	48	Internt i bolaget.

* GRI-aspekter

Väsentliga hållbarhetsfrågor*	Indikator	Beskrivning	Sida	Var påverkan sker / Kommentar
Miljöpåverkan, forts.				
	G4-EN17	Andra indirekta utsläpp av växthusgaser. (Scope 3)	48	Terminalbolagen, internt i bolaget, sjöfarten inom kommungränsen.
	G4-EN19	Reduktion av växthusgaser	48–49	Terminalbolagen, internt i bolaget, sjöfarten inom kommungränsen.
	G4-EN21	NO _x , SO _x och andra väsentliga luftföroreningar	48–49	Sjöfarten inom kommungränsen.
Avfall	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	20–21	Se avsnittet: Vårt miljöansvar.
	G4-EN23	Total avfallsvikt, per typ och hanteringsmetod	49	Internt i hamnbolaget och från sjöfarten.
	G4-EN24	Antal betydande spill	50	I hamnområdet.
Arbetsvillkor				
Anställning	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	17, 26–28	Se avsnitten: Mål och utfall, Arbetsmiljö och hälsa.
	G4-LA1	Personalomsättning	51	Internt i bolaget.
	G4-LA2	Medarbetarförmåner	52	Internt i bolaget.
Anställdas hälsa och säkerhet	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	17, 26–28	Aktuell arbetsmiljöplan. Se avsnitten: Mål och utfall, Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa.
	G4-LA6	Arbetsrelaterade sjukdomar, dödsolyckor och sjukfrånvaro	53	Internt i bolaget.
	G4-LA7	Anställda med hög frekvens eller hög risk för sjukdomar som är relaterade till deras yrke	53	Internt i bolaget.
Kompetensutveckling för anställda	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	28	Aktuell arbetsmiljöplan. Se avsnitten: Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa.
	G4-LA11	Andel medarbetare med regelbundna utvecklingssamtal	53	Internt i bolaget.

* GRI-aspekter

Väsentliga hållbarhetsfrågor*	Indikator	Beskrivning	Sida	Var påverkan sker / Kommentar
forts. Arbetsvillkor				
Mångfald och jämställdhet	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	29–30	Aktuell likabehandlingsplan. Se avsnittet: Inkluderande arbetsplats.
	G4-LA12	Mångfaldsindikatorer för styrelse, ledning och medarbetare	53	Internt i bolaget och styrelse.
Lika lön för kvinnor och män	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	29–30	Aktuell likabehandlingsplan. Se avsnittet: Inkluderande arbetsplats.
	G4-LA13	Förhållandet för grundlöner och ersättningar mellan kvinnor och män	54	Internt i bolaget.
Mänskliga rättigheter				
Icke-diskriminering	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	29–30	Aktuell likabehandlingsplan. Se avsnittet: Inkluderande arbetsplats.
	G4-HR3	Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder	54	Internt i bolaget.
Samhälle				
Anti-korruption	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	41	Vår uppförandekod. Se avsnittet: Hög affärsetik.
	G4-S04	Kommunikation och utbildning i policy och rutiner avseende anti-korruption	46	Internt och externt.
	G4-S05	Bekräftade fall av korruption	46	Internt och externt.
Produktansvar				
Märkning av produkter och tjänster (NKI)	G4-DMA	Styrning av hållbarhetsaspekten	17, 39–40	Se avsnitten: Mål och utfall, Nöjda kunder.
	G4-PR5	Resultat av undersökningar gällande kundnöjdhet	46	Kunder

* GRI-aspekter

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Göteborgs Hamn AB, org.nr 556008-2553

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten.

UPPDRAG OCH ANSVARSFÖRDELNING

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2017 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING

Vår granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

UTTALANDE

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg den 20 februari 2018

Ernst & Young AB

Magnus Karlström
Auktoriserad revisor

*Certifierade inom kvalitet (ISO 9001),
arbetsmiljö (OHSAS 18001) och miljö (ISO 14001).*

**GÖTEBORGS
HAMN**

The Port of Scandinavia

Göteborgs Hamn, 403 38 Göteborg. Telefon 031-368 75 00. www.goteborgshamn.se

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2017-10-10
Diarienummer 1214/17

Ledningsstaben

Avdelningen för sekretariat och diarium
Lina Isaksson
Telefon 031-368 04 09
E-post: lina.isaksson@stadshuset.goteborg.se

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda 2018

Förslag till beslut

I arvodesberedningen:

1. Förrättningsarvudet för sammanträde eller förrättning 2018 som varar upp till fyra timmar höjs till 810 kronor. Om förrättningen överstiger fyra timmar höjs förrättningsarvudet till 1 305 kronor. För förrättning upp till 30 minuter höjs arvudet till 210 kronor. Beloppet 1 305 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige.
2. Grundarvudet 2018 fastställs till 63 775 kronor.
3. Arvudet för heltidsförtroendevald 2018 fastställs till 63 775 kronor per månad. Arvudet för kommunstyrelsens ordförande fastställs till 82 570 kronor per månad och för kommunstyrelsens förste och andre vice ordförande till 78 255 kronor per månad.
4. Högsta ersättningen för förlorad arbetsinkomst 2018 fastställs till 370 kronor per timma.
5. Styrelsearvodena i de kommunala bolagen från och med 2018 års ordinarie bolagsstämma, i enlighet med bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, fastställs.

I kommunstyrelsen:

1. Förrättningsarvudet för sammanträde eller förrättning 2018 som varar upp till fyra timmar höjs till 810 kronor. Om förrättningen överstiger fyra timmar höjs förrättningsarvudet till 1 305 kronor. För förrättning upp till 30 minuter höjs arvudet till 210 kronor. Beloppet 1 305 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige.
2. Punkt 2-5 i arvodesberedningens beslut antecknas.

Sammanfattning

Uppräkningen av arvoden för förtroendevalda i Göteborgs Stad sker enligt regler som kommunfullmäktige 2002-06-13, § 25 beslutat om. Reglerna innebär att grundarvode årligen räknas upp med den genomsnittliga löneutvecklingen som skett i kommunen året innan. För 2017 har den genomsnittliga löneökningen beräknats till 2,9 procent. Kommunstyrelsen fastställer förrättningsarvode och antecknar i övrigt arvodesberedningens beslut.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna för stadens nämnder och bolag kommer att variera beroende på hur många förtroendevalda varje nämnd och bolag har, vilken arvodesgrupp respektive nämnd och bolag är placerad i samt antalet förrättningar under året.

Barn-, jämställdhet-, mångfald - och miljöperspektivet

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter utifrån dessa perspektiv.

Omvärldsperspektivet

Det förfaringsätt som Göteborgs Stad tillämpar vid uppräknings av arvoden för förtroendevalda har använts sedan 2002. Modellen bygger på ett grundarvode som årligen räknas upp med samma procent som den genomsnittliga löneökningen i kommunen året innan.

Malmö Stad har samma uppräkningsmodell som Göteborg Stad. I Stockholm Stad förändras arvoden med samma procenttal som prisbasbeloppet för året ändrats i förhållande till prisbasbeloppet för det gångna året. I Västra Götalandsregionen sker uppräknings med hänsyn tagen till löneutvecklingen för tillsvidare anställda tjänstemän inom koncernkontoret. Dock högst med tre procent.

Bilaga 1 Arvoden och gruppindelning i de kommunala bolagen från och med 2018 års ordinarie bolagsstämma

Ärendet

Stadsledningskontoret redovisar i föreliggande tjänsteutlåtande uppräknings av arvoden för förtroendevalda 2018.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2002-06-13, § 25 om ett nytt grundarvode och nya arvodesregler för heltidsförtroendevalda. Reglerna innebär att grundarvudet årligen räknas upp med den genomsnittliga löneutveckling som skett i kommunen året innan. Beslut om höjning av förrättningsarvudet och styrelsearvoden i kommunens bolag sker på samma sätt. Genom kommunfullmäktiges beslut gäller ett och samma grundarvode både för heltidsförtroendevalda och vid beräkningen av fasta arvoden i presidier m.m.

Stadsledningskontorets förslag

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda 2018

Enligt stadsledningskontoret beräknas den genomsnittliga löneökningen bland anställda i Göteborgs Stad under 2017 till 2,9 procent. Motsvarande höjning gällande samtliga arvoden under 2018 föreslås därmed enligt följande:

Grundarvudet höjs från 61 980 kronor för 2017 till 63 775 kronor för 2018.

Motsvarande höjning till 63 775 kronor gäller även för heltidsförtroendevalda samt för kommunstyrelsens ordförande samt för förste och andre vice ordförande. Därmed blir arvudet 2018 för kommunstyrelsens ordförande 82 570 kronor och för kommunstyrelsens förste och andre vice ordförande 78 255 kronor.

Arvodena för förrättning/sammanträde upp till fyra timmar höjs från 785 kronor till 810 kronor, för förrättning/sammanträde längre än fyra timmar höjs arvudet från 1 270 kronor till 1 305 kronor och för förrättning/sammanträde upp till 30 minuter höjs arvudet från 205 kronor till 210 kronor. Beloppet 1 305 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige. Högsta ersättning för förlorad arbetsinkomst höjs från 360 kronor per timma till 370 kronor.

Styrelsearvodena i de kommunala bolagen höjs i enlighet med bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stadsledningskontoret

Lina Isaksson
Planeringsledare

Jakob Rydén
Avdelningschef

Bilaga 1

Årsarvoden och gruppindelning i de kommunala bolagen fr o m 2018 års ordinarie bolagsstämma

(fastställt i procent av grundarvudet 63 775 kr/mån multiplicerat med 12) enligt nedan:

Grupp A	2018	
Ordförande	0	Göteborgs Stadshus AB
Vice ordförande	0	
Ledamot	0	
Suppleant	0	
Lekmannarevisor	7 653 (1%)	

Grupp B	2018	
Ordförande	61 224 (8%)	Göteborg Energi AB
Vice ordförande	45 918 (6%)	Förvaltnings AB Framtiden
Ledamot	22 959 (3%)	HIGAB
Suppleant	11 480 (1,5%)	Business Region Göteborg AB (BRG)
Lekmannarevisor	7 653 (1%)	Göteborg & Co Kommunintressent
		Göteborgs Hamn AB
		Göteborgs Spårvägar AB

Grupp C	2018	
Ordförande	45 918 (6%)	Göteborgs Stads Bostads AB
Vice ordförande	30 612 (4%)	AB Bostads AB Poseidon
Ledamot	15 306 (2%)	Familjebostäder i Göteborg AB
Suppleant	7 653 (1%)	Göteborgs Egnahems AB
Lekmannarevisor	7 653 (1%)	Lekmannarevisorer i Gårdstensbostäder AB
		Älvstranden Utveckling AB
		Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
		Göteborgs Stads Parkerings AB
		Liseberg AB
		Göteborgs Stadsteater AB
		Göteborg & Co Träffpunkt AB
		Got Event AB
		Göteborgs Stads Leasing AB
		Försäkrings AB Göta Lejon
		Boplats Göteborg AB

Grupp D	2018	
Ordförande	22 959 (3%)	Lekmannarevisorer i Störningsjouren
Vice ordförande	15 306 (2%)	i Göteborg AB
Ledamot	7 653 (1%)	
Suppleant	3 827 (0,5%)	
Lekmannarevisor	3 827 (0,5%)	

§ 858, Dnr 1214/17

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda 2018

Tidigare behandling

Bordlagt den 8 november 2017, § 802.

Handlingar

Protokollsutdrag från arvodesberedningen den 17 oktober 2017, § 41.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 10 oktober 2017.

Yrkande från V den 22 november 2017.

Yttrande från MP den 22 november 2017.

Yrkanden

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) yrkar bifall till arvodesberedningens förslag.

Daniel Bernmar (V) yrkar bifall till yrkande från V den 22 november 2017.

Propositionsordning

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) ställer propositioner på yrkandena och finner att det egna yrkandet bifallits.

Beslut

Enligt arvodesberedningens förslag:

1. Förrättningsarvodet för sammanträde eller förrättning 2018 som varar upp till fyra timmar höjs till 810 kronor. Om förrättningen överstiger fyra timmar höjs förrättningsarvodet till 1 305 kronor. För förrättning upp till 30 minuter höjs arvodet till 210 kronor. Beloppet 1 305 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige.
2. Punkt 2-5 i arvodesberedningens beslut antecknas.

Protokollsanteckning

Ulf Kamne (MP) antecknar som yttrande en skrivelse från den 22 november 2017.

Expedieras

Stadens nämnder och bolag

Göteborgs Stad

Kommunstyrelsen

Vid protokollet

Mathias Sköld

2017-12-18

Ordförande

Ann-Sofie Hermansson

Justerare

Jonas Ransgård

Göteborgs Stad
Kommunstyrelsen
Arvodesberedningen

Utdrag ur protokoll (nr 5)

Sammanträdesdatum 2017-10-17

§ 41 Dnr 1214/17

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda 2018

Handling

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 10 oktober 2017.

Yrkanden

Ordföranden David Ljung (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Johan Svensson (V) yrkar avslag på stadsledningskontorets förslag.

Propositionsordning

Ordföranden David Ljung (S) ställer propositioner på yrkandena och finner att det egna yrkandet bifallits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för bifall och Nej för avslag på stadsledningskontorets förslag”.

Linda Siverbo (M), Pär Gustafsson (L), Jörgen Fogelklou (SD), Hampus Hagman (KD) och ordföranden David Ljung (S) röstar Ja (5).

Johan Svensson (V) röstar Nej (1).

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag:

I arvodesberedningen:

1. Förrättningsarvudet för sammanträde eller förrättning 2018 som varar upp till fyra timmar höjs till 810 kronor. Om förrättningen överstiger fyra timmar höjs förrättningsarvudet till 1 305 kronor. För förrättning upp till 30 minuter höjs arvudet till 210 kronor. Beloppet 1 305 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige.
2. Grundarvudet 2018 fastställs till 63 775 kronor.
3. Arvudet för heltidsförtroendevald 2018 fastställs till 63 775 kronor per månad. Arvudet för kommunstyrelsens ordförande fastställs till 82 570 kronor per månad och för kommunstyrelsens förste och andre vice ordförande till 78 255 kronor per månad.

4. Högsta ersättningen för förlorad arbetsinkomst 2018 fastställs till 370 kronor per timma.
5. Styrelsearvodena i de kommunala bolagen från och med 2018 års ordinarie bolagsstämma, i enlighet med bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, fastställs.

I kommunstyrelsen:

1. Förrättningsarvodet för sammanträde eller förrättning 2018 som varar upp till fyra timmar höjs till 810 kronor. Om förrättningen överstiger fyra timmar höjs förrättningsarvodet till 1 305 kronor. För förrättning upp till 30 minuter höjs arvodet till 210 kronor. Beloppet 1 305 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige.
2. Punkt 2-5 i arvodesberedningens beslut antecknas.

Reservation

Johan Svensson (V) reserverar sig mot beslutet i enlighet med följande:

Göteborgs Stads förtroendevalda har idag höga arvoden. Med rätten till förlorad arbetsinkomst ger fritidsuppdragens arvode en rejäl guldkant på tillvaron för politikerna. Kommunalrådets arvoden är även de väl tilltagna. Att stilla sig och för ett år inte höja sina arvoden med föreslagna knappa tre procent vore tacknämligt i tider då borgarna, Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna pratar om flyktingpaus och andrum samt det beslutas om effektiviseringar inom SDN-sektorn. För att visa på gott ledarskap bör stadens förtroendevalda under 2018 i vart fall frysa sina arvoden.

Protokollsanteckning

Pär Gustafsson (L) antecknar följande till protokollet:

Från den 1:e juli 2018 överförs ansvaret för skolväsendet i stadsdelarna (förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola samt fritidshem) till två nya centrala nämnder. Liberalerna menar att arvoden för stadsdelsnämndernas presidium ska justeras i samband med förändringen vid halvårsskiftet 2018. Vi förordar att procentsatserna för stadsdelsnämndernas presidium justeras till 36 % (ordförande) och 18 % (1:e och 2:e vice ordförande).

Expedieras

Kommunstyrelsen

Vid protokollet:

Lina Isaksson

Justerat 2017-10-30

David Ljung

Linda Siverbo

Yttrande MP
Kommunstyrelsen
2017-11-22
Ärende 2.2.3

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda

I början av mandatperioden togs beslut om justerade arvoden. Brukligt är att sådant beslut tas innan valet, men detta skedde först en bit in på mandatperioden.

Vår ingång vid det tillfället var att sänka grundarvodet med 10 000 kr för att inte skapa för stor ojämlikhet mellan politik och allmänhet. Det är en uppfattning som vi fortfarande har. Vi såg dock att vi lyckades landa i en kompromiss med flera andra partier som innehöll sänkningar av oskäligen arvoden, såsom kraftigt förändrade arvoden för överförmyndarna, en borttagen rätt för kommunalråd att få bolagsarvode och att ingen förtroendevald i staden ska kunna få mer än totalt 100 procent arvode i någon kombination med förlorad arbetsförtjänst.

Vi skulle kunna tänka oss att i samförstånd göra avsteg från uppräkning, annars ser vi den som en del av en lösning om arvoden som sammantaget blev bättre än tidigare period och håller oss därför till denna. Vi ämnar återkomma i frågan om sänkt grundarvode i samband med justering av arvoden inför nästkommande mandatperiod.

Yrkande V

Kommunstyrelsen 2017-11-22

Ärende 2.2.10

Yrkande angående uppräknig av arvoden för förtroendevalda 2018

Arvodesnivåerna ska spegla det ansvar som uppdragen innebär och möjliggöra för alla personer att ta sig an politiska uppdrag, oavsett inkomst i övrigt. De exakta nivåerna för detta är någonting som behöver utvärderas utifrån hur uppdragen förändras.

Under de senaste åren har vi ansett det rimligt att räkna upp arvodena indexmässigt. Samtidigt har vi under åren föreslagit andra justeringar utifrån förändrade omvärldsförutsättningar. 2010 föreslog S, MP, och V en frysning av de politiska arvodena och vissa högre löner för året.

Vi tycker att det nu igen är lämpligt att avstå från att genomföra ytterligare höjning av arvodena och beklagar därför besluten om uppräknig i arvodesberedningen. När det gäller förrättningsarvodena ligger de redan idag på en hög nivå och bör inte höjas ytterligare.

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att inte räkna upp förrättningsarvodena under 2018 och därmed avslå första satsen i stadsledningskontorets förslag.

§ 11

Valberedningens förslag till vid sammanträdet förekommande val m m

HANDLING

2018 nr 5

BESLUT

Kommunfullmäktige beslutar med bifall till valberedningens förslag:

Bilaga F

Göteborgs Hamn AB

Ledamöter

Ulrica Messing (S)
Jan Hallberg (M)
Ronnie Ljungh (MP)
Cecilia Magnusson (M)
Bertil Hallén (S)
Jan Annerback (V)
Erling Bager (L)
Eva Olofsson (S)
Johnny Bröndt (M)

Suppleanter

Johan Büser (S)
Marcus Leijon (M)
Olle Ludvigsson (S)
Henrik Sjöstrand (M)
Klas Eriksson (MP)
Eva Flyborg (L)

Lekmannarevisorer

Vivi-Ann Nilsson (S)
Sven Jellbo (L)

Lekmannarevisorssuppleanter

Hans Aronsson (S)
Ulf Rothmyr (L)

Bolag under Göteborgs Hamn AB

Arendal Holding AB (vilande)

Ledamot

Magnus Kårestedt (-)

Suppleant

Katarina Hagby (-)

Göteborgs Stuveri AB (vilande)

Ledamot

Magnus Kårestedt (-)

Suppleant

Katarina Hagby (-)

Utdrag ur protokoll för vid sammanträde med
Göteborgs kommunfullmäktige ovanstående dag.
Rätt utdraget betygar
I tjänsten:

Anna-Cari Lundahl

§ 11

Valberedningens förslag till vid sammanträdet förekommande val m m

HANDLING

2018 nr 5

BESLUT

Kommunfullmäktige beslutar med bifall till valberedningens förslag:

Göteborgs Stadshus AB, BRG – Business Region Göteborg AB, Göteborg & Co AB, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg Energi AB, Göteborgs Hamn AB, Göteborgs Spårvägar AB, Higab AB med dotterbolag håller årsstämma under första halvåret 2018. Kommunfullmäktige skall utse styrelserna i de kommunala bolagen med dotter- och dotterdotterbolag.

Med anledning härav föreslår valberedningen att kommunfullmäktige beslutar:

34. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter i de kommunala bolagen för tiden från årsstämma 2018 intill slutet av årsstämma 2019 utse de personer som anges i Bilaga A-H.
35. I styrelser med sju eller fler ledamöter väljer styrelsen ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande.
36. De utsedda suppleanterna skall med i punkt 37 angivna undantag anses valda och inträda i den ordning som anges i valberedningens förslag.
37. De utsedda ersättarna för skall med nedan angivna undantag anses valda att inträda i den ordning som det upptagits i valberedningens förslag.

Vid förfall för ordinarie ledamot skall, om inte i lag eller författning annat anges i dennes ställe

i första hand inträder suppleant vald för samma politiska parti som den ordinarie ledamoten,

i andra hand beträffande ledamot för S inträder suppleant för MP, V, FI, L, KD och M i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för MP inträder suppleant för S, V, FI, L, KD och M i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för V inträda suppleant för S, MP, FI, L, KD och M i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för FI inträder suppleant för S, MP, V i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för M inträder suppleant för L, KD, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för L inträder suppleant för M, KD, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för KD inträder suppleant för M, L, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för SD inträder suppleant för M, L, KD, VägV, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för VägV inträder suppleant för M, L, KD, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning.

Utdrag ur protokoll för vid sammanträde med
Göteborgs kommunfullmäktige ovanstående dag.
Rätt utdraget betygar
I tjänsten:

Anna-Cari Lundahl